

VÝROČNÍ ZPRÁVA 2023

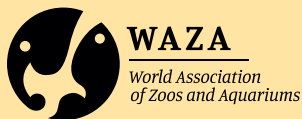

Zoologická zahrada Ústí nad Labem

VÝROČNÍ ZPRÁVA 2023

Členství v organizacích

Údaje o zoo

Zoologická zahrada Ústí nad Labem, příspěvková organizace

Drážďanská 23

400 07 Ústí nad Labem

Česká republika

Právní forma: příspěvková organizace

IČ: 00081582

DIČ: CZ00081582

Tel.: +420 475 503 354

+420 475 503 421

E-mail: zoo@zoousti.cz

Internet: www.zoousti.cz

Název: Zoologická zahrada Ústí nad Labem, příspěvková organizace

Sídlo: Drážďanská 23, 400 07 Ústí nad Labem, Česká republika

Zřizovatel: statutární město Ústí nad Labem

Sídlo: Velká Hradební 8, 400 01 Ústí nad Labem

IČ: 00081531

Primátor města: PhDr. Ing. Petr Nedvědický

Statutární zástupce zoo: Ing. Ilona Pšenková, Ph.D.

Za věcnou správnost, rozsah a zpracování příspěvků odpovídají autoři.

Foto: archiv zoo, autoři článků, Ondřej Šesták, Vít Lukáš, Max Matuš

Lacko, Jan Suchánek, Michal Peterka

Obsah

Členství v organizacích	1
Údaje o zoo	2
Úvodní slovo ředitelky	4
Zoologický útvar	6
Činnost zoologického útvaru	7
Veterinární péče	21
Výživa a krmení	26
Činnost zahradnického úseku	30
První úspěšný odchov gepardů štíhlých (<i>Acynonyx j. jubatus</i>)	34
Odchov tučňáků brýlových (<i>Spheniscus demersus</i>)	43
Nový obyvatel Zoo Ústí nad Labem - kůň Převalského (<i>Equus Przewalskii</i>)	47
Spolupráce s Přírodovědeckou fakultou UJEP - vedení závěrečných prací	50
Stavy zvířat	53
Odchovy	64
Ochranářské projekty	68
Projekt Pesisir Balikpapan v roce 2023	69
The Kukang Rescue Program v roce 2023	73
Education4Conservation	79
Centrum pro zvířata v nouzi	84
Činnost Centra pro zvířata v nouzi	85
Financování Centra pro zvířata v nouzi	88
Grafické zhodnocení roku 2023	89
Ekonomicko-personální útvar	91
Útvar kontaktu s veřejností	98
Činnost útvaru kontaktu s veřejností	99
Adopce a patroni	110
Provozní útvar	119
Personální obsazení	124

Úvodní slovo ředitelky

Ing. Ilona Pšenková, Ph.D.

Vážení příznivci ústecké zoo, kolegové,

dovolte, abych na tomto místě krátce zhodnotila uplynulý rok, který přinesl mnoho úspěšných odchovů, nové druhy zvířat, realizace zajímavých projektů a také řadu navázaných cenných partnerství. Podrobnější údaje jsou tradičně obsahem této výroční zprávy.

Rok 2023 byl úspěšný v oblasti chovu ohrožených druhů zvířat. Narodilo se bezmála 200 jedinců od 43 druhů. Mezi významná mláďata roku 2023 patřili například velbloud dvouhrbý, mravenečník čtyřprstý, zebra Hartmannové, klokan uru, lenochod dvouprstý, kuandu obecný, vydry malé nebo tučňák brýlový. Největší chloubou loňských přírůstků jsou však čtyři kořata geparda štíhlého.

Zoo také rozšířila kolekci chovaných zvířat o 16 nových druhů, mezi ně patří např. hrošík liberijský, koně Převalského, prasata visajanská nebo želvy mohutné.

Na konci dubna zoo zahájila další návštěvnickou sezónu, kde byly představeny nové expozice ve spodním patře Exotária, které demonstrují nové přístupy v budování terarijních expozic v ústecké zoo. Vznikl zde biotop vlhkého lesa jihovýchodní Asie pro agamy Weberovy, agamy kočincinské, želvy zubaté a želvy podlouhlé a také vlhký les Madagaskaru pro felsumy madagaskarské, parosničky rajské a hroznýše psohlavé. Další novinkou byla expozice pro kočkodany Brazzovy v expozici po orangutanech bornejských a otevření nového pavilonu Asijský prales pro tapíry čabrakové a prasata visajanská. Začátkem letních prázdnin si zoo připomněla 40. výročí chovu žiraf a při této příležitosti návštěvníkům otevřela novou vyhlídku „Samburu“ (včetně občerstvení), která prostřednictvím pravidelně probíhajících komentovaných setkání u žiraf umožňuje bližší pohled na tato majestátná zvířata. Další stánek s občerstvením, tzv. Zebu Bar, byl otevřen pod horní pokladnou a zprovozněny byly i nové toalety v horní části zoologické zahrady.

První memorandum o spolupráci bylo v roce 2023 podepsáno s vedením Botanické zahrady Teplice. Základní myšlenka spolupráce vycházela z charakteru botanické a zoologické zahrady jako vzdělávacích a vědeckých institucí. Další významnou spoluprací zoo navázala s Ústeckou komunitní nadací. Cílem bylo umožnit jednotlivcům i firmám prostřednictvím moderní technologie jednoduše poskytovat finanční podporu, kterou zoo využívá ke zlepšování podmínek chovaných druhů zvířat i k vylepšování areálu nebo služeb pro návštěvníky. Zoo navíc přešla na nový koncept tzv. patronací. Velkou vlnu podpory vyjádřili přátelé zoo prostřednictvím sbírky Seznamka pro tapíry, ve které se podařilo vybrat finance na výstavbu koridoru z pavilonu Asijský prales do venkovního výběhu. I na tomto projektu se Ústecká komunitní nadace podílela. Dále byla navázána spolupráce s ochránářským projektem Sanccob, který působí v Jihoafrické republice. Sanccob pomáhá s ochranou ohrožených tučňáků brýlových a jejich návratem do přirozeného prostředí. Novinkou je pak také spolupráce s binacionální česko-německou dobrovolnickou službou, v rámci které byla přijata na roční stáž německá dobrovolnice. Jejím úkolem je mimo jiné komunikace s potenciálními návštěvníky za účelem zvýšení povědomí o zoo za hranicemi. V průběhu tohoto roku se podařilo uzavřít příběh nosorožce Zambý. Samice posledního chovaného nosorožce tuponosého v ústecké zoo se vrátila symbolicky do Ústí a její ostatky byly uloženy v Muzeu města Ústí nad Labem.

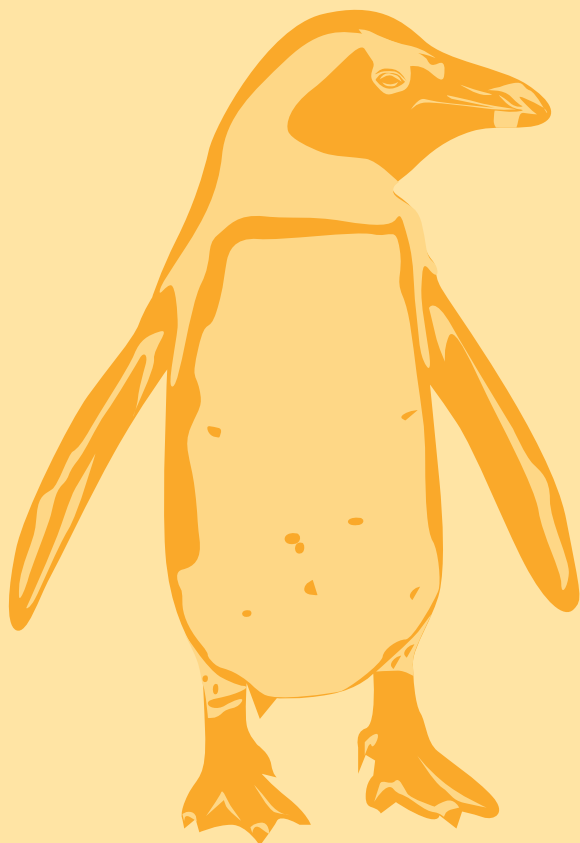
I v roce 2023 si zoo připravila mnoho zajímavých akcí pro návštěvníky, některé tradiční, jiné v premiéře. Mezi ty druhé patří zejména zahájení 26. ročníku divadelního festivalu KULT, kdy některé expozice zaplnili tanečníci, zpěváci a další umělci. Novinkou byl 1. ročník benefičního běžeckého závodu Proběhni si zoo, jehož výtěžek podpořil nejen zoo, ale zejména pastevní rezervaci Milovice spravovanou Českou krajinou o. p. s. Podpořeny pak byly i zahraniční in-situ projekty Pesisir Balikpapan a Education4Conservation, které ústecká zoo se svým odborným týmem vede, a dále The Kukang Rescue program. Všechny tyto projekty byly podpořeny 2,- Kč ze vstupného.

Přestože návštěvnost v hlavní sezóně ovlivnily nepříznivé klimatické podmínky, konečná bilance v roce 2023 čítala přes 150 tisíc lidí, což je návštěvnost srovnatelná s rokem 2022. Tato skutečnost představuje nejen ocenění našich aktivit, ale především závazek, aby budoucí směřování zoo znamenalo další zkvalitňování služeb a chovatelských podmínek pro naše zvířecí svěřence. Věřím, že díky spolupráci zaměstnanců, zřizovatele i všech dalších partnerů se tento cíl podaří nadále naplňovat.

Závěrem bych chtěla poděkovat všem zaměstnancům zoo, kteří se na úspěšném průběhu roku 2023 podíleli, dále všem partnerům, sponzorům, dárcům či adoptivním rodičům, a statutárnímu městu Ústí nad Labem za možnost pokračovat v oblasti naplňování stanovených záchranných, chovných, enviromentálních cílů a zkvalitňování služeb pro naše návštěvníky.

Ilona Pšenková

Zoologický útvár

Činnost zoologického útvaru

Ing. Petra Padalíková

K 31. 12. 2023 chovala naše zoo celkem 227 druhů zvířat v celkovém počtu 1 796 jedinců. V rámci mezinárodní spolupráce jsme participovali v 55 EAZA ex-situ programech (EEP) a chovali 8 druhů, pro něž je vedena Evropská plemenná kniha. Podařilo se odchovat 43 druhů v počtu 158 jedinců.

V roce 2023 se hlavní pracovní úsilí, v souvislosti se změnou chovatelské koncepce, zaměřilo na adaptaci stávajících expozic pro nové druhy. V průběhu roku bylo dokončeno prvních šest těchto projektů.

Nejvýznamnějším projektem byla přestavba bývalého pavilonu slonů pro tapíry čabrákové (*Tapirus indicus*). Pavilon byl doplněn o tropickou vegetaci, přírodní substrát, v příkopu byl vybudován vnitřní bazén a z původních ložnic pro slony vznikly dva odstavné boxy. Do pavilonu byl přesunut samec tapíra čabrákového, který doposud obýval výběh ve spodní části zoo, a expozici doplnilo také trio mladých prasat visajanských (*Sus cebifrons*) ze Zoo Jihlava (**foto 1**). Třetím druhem ve smíšené expozici se stali kaloni pobřežní (*Pteropus hypomelanus*), kteří sem byli přesunuti z pavilonu Exotária.

Revitalizace se dočkala i vyhlídka na výběh afrických kopytníků Samburu, kterou doplnilo nové krmné místo pro žirafy. V pravidelný čas zde probíhá komentované krmění, kdy se žirafy dostanou téměř na dosah návštěvníků. V rámci rekonstrukce prostoru byla také vybudována první komplexní botanická expozice stylizující biotop africké savany.

Bývalý venkovní výběh slonů byl upraven pro koně Převalského (*Equus przewalskii*). Kromě úprav samotného výběhu bylo nezbytné vybudovat i prostorné odstavné dvorky. Koně Převalského jsou chováni v historii naší zoo poprvé a jedná se o další druh, pro který je veden EAZA ex-situ program. Ústecká zoo v něm přijala roli vytvoření záložního stáda samic jako genetické rezervy pro budoucí chov. První dvě klisny přicestovaly v červnu ze Zoo Praha a ihned si získaly velkou popularitu u návštěvníků. V nejbližší době je doplní další dvě z ostatních evropských zoo.

Po 18 letech byl obnoven chov hrošíků liberijských (*Choeropsis liberiensis*) – **foto 2**. Tento atraktivní druh byl vybrán po širší diskuzi a nově se zabydlel v uvolněné ubikaci po tapírech. Před příchodem hrošíka bylo pouze nezbytné rekonstruovat vnitřní ubikaci. Koordinátorkou EEP byla doporučena dvouletá samice ze švédské Zoo Eskilstuna. Po dosažení pohlavní dospělosti k ní bude zapůjčen samec z některé z blízkých zoo.

Uvolněný prostor po orangutanech bornejských byl zadaptován pro kočkodany Brazzovy (*Cercopithecus neglectus*). Jednalo se o další krok pro ukončení chovu primátů ve stávajícím zcela nevyhovujícím pavilonu tak, aby mohlo dojít k jeho demolici.

Nový pavilon „Konžský prales“ se dostal do druhé fáze projektování. Stejně tak projekt pro novou expozici „Les gibbonů“ v horní části zoo.

Posledním významným expozičním projektem roku byla rekonstrukce 3 terárií ve spodním patře Exotária. Tyto nádrže byly přebudovány v souladu s novým konceptem biotopových expozičních. Nedílnou součástí jsou rostliny přímo z oblasti výskytu chovaných druhů. Terária byla osazena speciálními světly, automatickou závlahou a rosením, aby byla zajištěna stabilita celého biotopu. Větší z expozičních stylizuje biotop tropického lesa jihovýchodní Asie, obývají ho želvy podlouhlé (*Indotestudo elongata*), agamy Weberovy (*Hydrosaurus weberi*), agamy kočiččinské (*Physignathus cocincinus*) a želvy zubaté (*Cyclemys sp.*). Dvě menší nádrže jsou zaměřeny na vlhký Madagaskar. Chováme zde trio hroznýšů psohlavých (*Sanzinia madagascariensis*), felsumy (*Phelsuma grandis*) a parosničky rajské (*Dyscophus antongilii*).

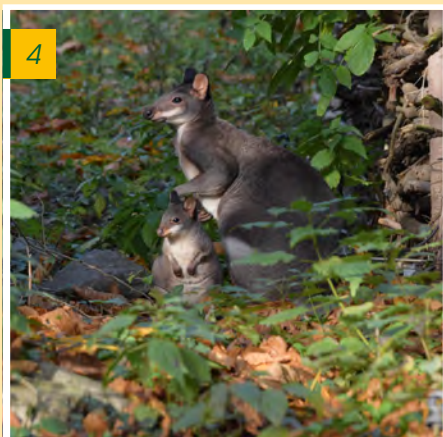
Z chovatelsky významných stavebních projektů v neexpoziční části se podařilo zrekonstruovat prostor tzv. odchovny v pavilonu Exotária. Do opravené místnosti byla nainstalována klecová sestava, která bude sloužit k odstavu malých druhů savců jako jsou drápkatí opičky apod. Ze stejné zakázky bylo realizováno i neexpoziční zázemí pro sovy v horní části zoo (**foto 3**). Do těchto klecí byly přesunuty všechny sovy původně chované v nevyhovujících expozičních. Tyto zastaralé klece byly následně zdemolovány. Získali jsme tak čas na projektování zcela nových sovích expozičních.

Výčet významných změn, které se v roce 2023 udály u jednotlivých druhů:

SAVCI

V letošním roce jsme dosáhli prvořechu u klokanů uru (*Thylogale brunii*). Mladý samec opustil vak v říjnu (**foto 4**). V případě dalšího chovaného vačnatce – kuskuse medvědího (*Ailurops ursinus*) jsme dočasně přesunuli našeho samce do TP Berlin. V současné době chovají tento druh pouze 3 zoo v Evropě a bylo třeba maximalizovat chovatelský úspěch. Náš samec byl proto na půl roku zapůjčen k berlínské mladé samici.

I v letošním roce došlo k reprodukci našeho tradičního druhu z řádu chudozobých – lenochodů dvouprstých (*Choloepus didactylus*), kdy bylo odchováno jedno mládě. Naopak roční samice zamířila do Zoo Záhřeb. Další transport se týkal jedné z adultních samic, která nebyla opakovaně schopná odchovat mládě. Po dohodě s koordinátorem zamířila k nechovnému samci do německé zoo.

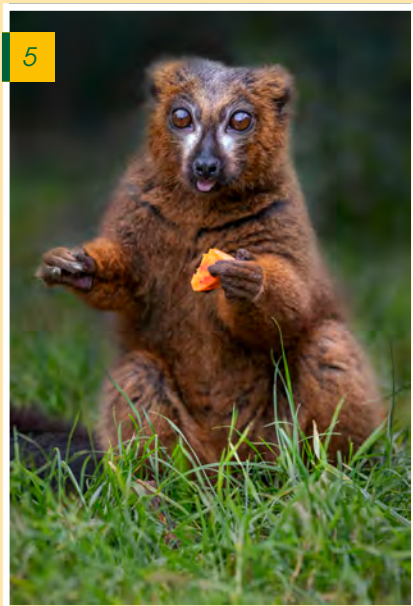
Dramatické události proběhly u mravenečníků čtyřprstých (*Tamandua tetradactyla*). Tento druh chováme teprve krátce, ale chovný pár skvěle harmonizoval. Bohužel koncem loňského roku došlo k náhlému zhoršení zdravotního stavu samce, a i přes intenzivní péči se jeho stav zhoršil natolik, že bylo nezbytné přistoupit k eutanazii. Přesný původ jeho obtíží neodhalila ani pitva na specializovaném pracovišti. V předjaří však bylo patrné, že samici stihl před úhynem napáříť. Obrovskou radost nám tak udělalo mládě – samice narozená na konci března. Matka o ní vzorně pečovala. Bohužel ve věku odstavu jsme u ní zaznamenali potíže s příjmem potravy, opět bez jasných příčin. Mládě muselo být pro celkový kolaps organismu taktéž utraceno. Postmortálním vyšetřením byla zjištěna rozsáhlá parazitární infekce hlísticemi rodu *Gongylonema*, zvíře se infikovalo pozřením mezipřímého v podobě hmyzu. Tento parazit nebyl u tamanduí nikdy popsán a dodatečným vyšetřením tkání samce byl nalezen i u něho. Kontrolní vyšetření potvrdilo probíhající parazitózu i u chovné samice. Po dlouhé léčbě se u ní podařilo parazita eliminovat. Pro další chov tohoto druhu bude nezbytné připravit prostředí s minimálním rizikem kontaktu s infikovaným hmyzem a dále provádět pravidelná cílená vyšetření na přítomnost tohoto parazita.

U třetího chovaného zástupce z řádu chudozubých – pásovce kulovitého (*Tolypeutes matacus*) se podařilo sestavit chovný pár. Mladá samice přicestovala ze Zoo Varšava.

U našeho nejmenšího druhu – bělozubek nejmenších (*Suncus etruscus*) jsme doplnili chovné páry o jedince ze Zoo Praha a Zoo Liberec (původem univerzitní chov v Německu). V průběhu roku bylo odchováno 5 mláďat. Zachování mezigenerační kontinuity je u tohoto krátkověkého druhu velice náročné a je pro nás cennou chovatelskou zkušeností. Odchovaná mláďata využíváme v pavilonu Exotarium pro redukci populace škodlivého hmyzu – rusů domácích.

Nově sestavený pár tan severních (*Tupaia belangeri*) odchoval své první mládě.

I nadále pokračuje v konceptu vytvoření větší expoziční skupiny lemurů. Ze Zoo Apenheul jsme získali druhého samce lemura červenobřichého (*Eulemur rubriventer*) – **foto 5**.

Při zapojování do stávající samčí skupiny jsme se nevyhnuli problémům s vyšší agresivitou. Nicméně během hlavní návštěvnické sezóny fungovala samčí skupina dobře. Momentálně ji tedy tvoří 7 samců lemů kata (*Lemur catta*), jeden samec lemura běločelého (*Eulemur albifrons*) a dva samci lemura červenobřichých. Samičí skupina lemura kata v zázemí byla přesunuta do Zoo Kyriat Motzkin v Izraeli. Jedno mládě odchováli lemuri vari černobílí (*Varecia variegata*).

U novosvětských primátů jsme zaznamenali odchov u tamarínů bělohubých (*Saguinus labiatus*), kdy byla odchována celkem 2 mláďata. Dva odchovaní samci z roku 2021 zamířili do Zoo Debrecen a Zoo Lodz. U tamarínů žltorukých (*Saguinus midas*)

bylo odchováno jedno mládě, ale uhynul chovný samec. Celou skupinu bude nutné rozpustit a začít s novým párem.

U starosvětských primátů jsme zaznamenali první narozené mládě po novém samci u mandrilů rýholících (*Mandrillus sphinx*). Bohužel skupina stále neharmonizuje a nový samec doposud nepřevzal zcela svoji dominanci. Každé začleňování nových zvířat vyžaduje značnou dávku trpělivosti.

Po loňské ztrátě skupiny gueréz pláštíkových (*Colobus guereza*) zde setrvávala pouze jediná samice. Na doporučení koordinátora jsme ji přesunuli do Olands Djurpark ve Švédsku. Guerézy patří ke strategickým druhům plánovaným do nového pavilonu „Konžský prales“, pro tyto účely bude v budoucnu sestavena skupina nová.

U hulmanů jávských (*Trachypithecus a. auratus*) u nás zůstávají dva samci a stará samice. I letos porodila mládě, které však opět neodchovala. S tímto druhem v budoucnu počítáme, nezbytný je však dovoz perspektivních samic. Bohužel chovný program dlouhodobě stagnuje a nejsou vydávána žádná doporučení.

V souladu s novou chovatelskou koncepcí jsme ukončili chov makaků kápoých (*Macaca radiata*). Celá skupina byla přesunuta do soukromé zoo. Makaci patřili k populárním druhům v naší zoo, ale je třeba se zaměřit na chov druhů, které jsou ve volné přírodě ohroženy a potřebují tak podporu.

U pand červených (*Ailurus f. fulgens*) došlo k úhynu starého samce. Pitva potvrdila degenerativní změny na srdci.

Tradičně se rozmnožily i surikaty (*Suricata surikata*). Pro tento druh je nově zřízen EAZA ex-situ program, který si klade za cíl, zmenšit populaci tohoto druhu a upřednostnit chov vzácnějších malých šelem. V souladu s touto strategií budeme nadále surikaty držet v jednopohlavní skupině pouze pro expoziční účely.

Nově chovaným druhem jsou mangusty tmavé (*Crossarchus obscurus*). Chovný pár jsme získali od soukromého chovatele. S tímto zajímavým druhem pralesní mangusty do budoucna počítáme do expozice Konžského pralesa.

Nově sestavený pár vyder malých (*Aonyx cinerea*) odchoval celkem tři mláďata, která oživila celou expozici. Mláďata plánujeme ponechat v expozici do dalšího vrhu tak, aby se naučila pečovat o své mladší sourozence.

K pozitivní změně došlo v chovu rosomáků (*Gulo g. gulo*). Po téměř půlročním administrativním procesu se podařilo importovat mladou samici z Velké Británie (**foto 6**). Po Brexitu jsou transporty zvířat z ostrovů stále velkou výzvou. Samice prozatím zůstává oddělena v rámci potransportní izolace, spojování plánujeme na začátek příštího roku.

Největší chovatelský úspěch letošního roku patřil našim gepardům (*Acinonyx jubatus jubatus*). Začátek roku však nedával příliš nadějí. U obou koťat narozených v loňském roce se projevilo vývojové onemocnění kostí a ve věku tří, resp. čtyř měsíců musela být utracena. Vznikla obava, že se může jednat o dědičnou vadu. Tuto teorii mohl vyvrátit či potvrdit pouze další vrh mláďat. Chovný pár jsme začali spojovat od jara, úspěšné páření však proběhlo až v létě. Dne 20. 9. došlo k porodu čtyř životaschopných mláďat. Jejich vývoj proběhl v naprostém pořádku. Chovný program čelí momentálně krizi a v roce 2023 byly v Evropě odchována pouze další dvě mláďata. Náš odchov čtyřčat je tak obrovským úspěchem i na mezinárodním poli.

V kolekci ostatních velkých koček Pantherinae nedošlo k žádným změnám v počtu zvířat. Jediný perspektivní pár – levharti sněžní (*Panthera uncia*) – nedostal v letošním roce povolení k reprodukci a zvířata byla tedy držena odděleně.

Na úseku kopytníků jsme několik změn zaznamenali u našeho tradičního druhu – zebry Hartmannové (*Equus zebra hartmannae*). Stádo se rozrostlo o dvě mláďata samčího pohlaví. V rámci mezinárodní spolupráce zamířil náš čtyřletý samec do Zoo Herberstein. Ústecká zoo stále drží primát v chovu tohoto vzácného druhu a chová největší skupinu v Evropě.

Díky velkorysé přestavbě bývalého pavilonu slonů pro tapíry čabrákové jsme po dlouhém vyjednávání získali doporučení na chovný pár. Chovný program čelí momentálně velkému nedostatku chovných samic. Samice jsou poskytnuty jen institucím s ideálními podmínkami pro chov tohoto druhu. Přijali jsme tak velkou výzvu. Náš původní samec Mekong odcestoval do španělského Madridu, neboť byl geneticky nejvhodnějším kandidátem pro zdejší samici. V průběhu června k nám přicestoval prověřený chovný samec ze Zoo Lipsko a následně mladá perspektivní samice ze Zoo Dortmund. Krátce po příjezdu jsme přikročili ke spojování zvířat, které probíhá u tohoto druhu velmi dramaticky. Po několika pokusech a díky intenzivnímu úsilí našich chovatelů se nám trvalé spojení zvířat podařilo. Vše se vyvíjelo velmi pozitivně a na začátku prosince bylo pozorováno první plnohodnotné páření. K dramatickému zlomu však došlo v průběhu vánočních svátků, kdy samice bez jakýchkoliv zřejmých příčin začala vykazovat příznaky neurologického onemocnění. Její stav se prudce zhoršoval, ale ani přes intenzivní péči celého týmu se jej nepodařilo zvrátit a samice musela být utracena. Pitvou nebyl zjištěn žádný konkrétní původce. Jedná se o obrovskou ztrátu nejen pro naši zoo, ale pro celou evropskou populaci.

I v letošním roce se rozmnožily všechny tři námi chované taxony lam a po dlouhé době se narodilo mládě velbloudům dvouhrbým (*Camelus bactrianus*) – **foto 7**. Lamy guanako (*Lama guanicoe*) musely uvolnit výběh tapírům, s jejich chovem v naší koncepci do budoucna nepočítáme.

Tradičně se rozmnožily i čtyři chované druhy jelenovitých. Muntžáci malí (*Muntiacus reevesi*) odchováli jedno mládě. Tento druh je uveden na seznamu invazivních druhů Evropské unie, ústecká zoo získala výjimku k jeho chovu a držení. Dvě mláďata byla narozena u siků vietnamských (*Cervus nippon pseudaxis*), tři dříve odchované samice zamířily do německého Schonebecku. V letošním roce jsme také přistoupili k utracení chovného samce, neboť prokazatelně způsoboval infanticidu. Nový samec bude do stáda přidán až po dostavbě výběhu pro gibony v centrálním lesíku. Tři neumístěné odchovy z minulých let byly utraceny rámci populačního managementu a využity jako krmné zdroje pro naše šelmy. U vzácných jelenů bělohubyých (*Cervus albirostris*) se podařilo odchovat pouze jediné mládě. Mladá samice zamířila do Zoo Zamoscz. Jelínci vepří (*Hyelaphus porcinus*) prozatím zůstávají v zázemí, všechny tři samice porodily. Jedna v průběhu roku uhynula v důsledku úrazu. Pro jelínky připravujeme novou stáj přímo ve výběhu nilgau pestrých.

U vodušek červených (*Kobus leche kafuensis*) jsme skupinu doplnili o další tři samice ze Zoo Dvůr Králové. Naše stará samice absolvovala komplikovaný porod, mládě uhynulo do druhého dne po narození. U vodušek jelenovitých (*Kobus ellipsiprymnus defassa*) jsme přišli o dvě mladé samice v důsledku úrazu, doufáme, že se brzy do reprodukce zapojí nový chovný samec a tato ztráta bude nahrazena dalšími odchovy. Mladý samec byl umístěn do italského Safari Ravenna. Celkem dvě mláďata jsme zaznamenali u antilop jeleních (*Antilope cervicapra*). Zde se nám také nevyhnula redukce stáda v podobě úhynu dvou samic. U nilgau pestrých (*Boselaphus tragocamelus*) jsme stádo doplnili o dvě nové samice ze Zoo Mnichov a Zoo Drážďany.

Bohužel jedna z nich si přivodila úraz při vypouštění do venkovního výběhu. Naši odchovanou samici jsme umístili ve španělském Safari Madrid.

V expozici Samburu se úspěšně množí watusi (*Bos taurus*), odchovy jsme zaznamenali i u domestikovaných druhů na dětské zoo.

V letošním roce se podařilo dopárovat veverky Prévostovy (*Callosciurus przewostii*). Pro veverky byla upravena jedna z expozic na Exotáriu, do budoucna je doplní chovný pár dikobrazů palawanských. V případě dalšího chovaného taxonu nedomestikovaného hlodavce – velemyši obláčkové (*Phloeomys pallidus*) náš pár úspěšně odchoval jedno mládě. Historicky prvního odchovu jsme dosáhli u kuandu obecných (*Coendou prehensilis*) – **foto 8**. Samice však krátce po porodu uhynula v důsledku poporodních komplikací. Vzhledem k cennému genofondu našich zvířat jsme se rozhodli pro umělý odchov, který však probíhal co nejméně kontaktně, abychom se vyvarovali imprintingu. Mládě tak zůstalo po celou dobu v expozici se svým otcem, který s ním překvapivě intenzivně interagoval. Nově chovaným druhem hlodavce jsou moka skalní (*Kerodon rupestris*). Chovnou skupinu jsme sestavili ze zvířat ze Zoo Jihlava a Zoo Plzeň. Do konce roku odchovali dvě mláďata.

PTÁCI

V letošním roce jsme ukončili chov nandu pampových (*Rhea americana*), jejich výběh byl zadaptován pro tapíry. Před jejich odchodem se vylíhlo 5 mláďat, která byla následně odprodána soukromému chovateli.

Doposud nejméně úspěšnější hnízdní sezónu jsme zaznamenali u tučňáků brýlových (*Spheniscus demersus*). Po rozšíření hejna se zformovalo celkem 6 hnízdních párů, tři z nich úspěšně odchovaly celkem tři mláďata. Bohužel ani v tomto roce se nám nevyhnul úhyn dvou adultních jedinců – příčinou byla malárie a také masivní napadení mouchami rodu *Lucilia*. Přesto, že hejno bylo celkově stabilizováno, požádali jsme koordinátora o jeho další navýšení. Prostor expozice je dostatečný k držení 30-40 kusů.

Mezi nově chované druhy se zařadily volavky vlasaté (*Ardeola ralloides*). Tři páry jsme získali z Parc de Oiseaux. V příští sezóně budou vypuštěny do výběhu vodního ptactva.

Z kolekce vrubozobých se úspěšně rozmnožily kachny žlutozobé (*Anas undulata*). Výběh kachen se dlouhodobě nedaří ochránit proti predátorům a chovatelský úspěch je tak sporadický. Obětí predace se stala čírka obecná (*Anas crecca*) a čírka úzkozobá (*Marmaronetta angustirostris*).

Tradičně se rozmnožily křepelky korunkaté (*Rollulus rouloul*). Odrostlá mláďata následně zamířila do ptačího parku v Singapuru. Naše zoo tam zároveň zprostředkovala přesun dalších tří kusů z ostatních českých zoo.

I v letošním roce zahrnili jeřábi mandžušští (*Grus japonensis*), vejce však nebyla oplozená. Nově chovaným druhem je jeřáb panenský (*Anthropoides virgo*) – **foto 9**. Mladý samec obývá výběh společně s muntžaky malými. Samici k dopárování intenzivně sháníme.

Historicky první úspěšný odchov jsme zaznamenali u dytíků velkých (*Burhinus grallarius*) – **foto 10**. Z druhého hníždění se páru podařilo úspěšně odchovat jedno mládě.

Samec holuba krvavého (*Ptilinopus superbus*) byl dopárován samicí ze Zoo Plackendaal. Bohužel při vypuštění páru do venkovní voliéry samec náhle uhynul, pitvou byla zjištěna ptačí tuberkulóza.

Významného posunu ve hníždění bylo dosaženo u arů hyacintových (*Anodorhynchus hyacinthinus*) – chovnému páru se vylíhlo jedno mládě, bohužel nezkušenost obou rodičů zapříčinila nezdar v odchovu. Podobný scénář jsme zaznamenali i u arů červenouchých (*Ara rubrogenys*). Pro oba páry je však vylíhnutí vlastního potomka cennou zkušeností.

V průběhu roku jsme z prostorových důvodů ukončili chov kakadu moluckých (*Cacatua moluccensis*) a lori zelenoocasých (*Lorius chlorocercus*).

Částečnou obměnou prošla kolekce našich sov. Ukončili jsme chov dlouhodobě neperspektivních sov pálených (*Tyto alba*). Místo nich jsme získali nový zajímavý taxon – puštíky hnědé (*Strix leptogrammica*) z francouzského Parc des Oiseaux (**foto 11**).

U našeho tradičního druhu – zoborožců vrásčitých (*Rhabdoborrhinus corrugatus*) se před třemi lety zastavila reprodukce v důsledku úhynu chovné samice. Nový pár se zformoval z našeho původního samce, který byl úspěšně spojen se samicí ze Zoo Liberec. Tato samice byla odchována v naší zoo a jejími rodiči je náš původní velmi úspěšný pár pocházející z odchytu. Druhý pár bude sestaven z naší mladé samice, ke které je doporučen samec z Plackendalu. V tomto případě čekáme na pohlavní dospělost obou zvířat. Dále jsme drželi ještě dva další samce, jeden z nich byl v průběhu roku přesunut do Zoo Whipsnade.

V expozicích australského ptactva v dolní části zoo se v letošním roce rozmnožili traváčci ozdobní (*Neophema elegans*), poprvé také papoušci nádherní (*Polytelis swainsonii*). Z chovaných pěvců pak amadiny diamantové (*Stagonopleura guttata*), pásovníci dlouhoocasí (*Poephila acuticauda*) i nově chovaní pásovníci krátkoocasí (*Poephila cincta*).

Nově chovaným druhem pěvce jsou rýžovníci šedí (*Padda oryzivora*), kteří osídlili voliéru Asijského pralesa. Chovné hejno jsme získali ze Zoo Varšava a do konce roku bylo odchováno 5 mláďat. Dalším nově chovaným druhem jsou kubánky malé (*Tiaris canora*), se kterými expozičně počítáme do smíšené expozice plazů v Exotáriu. Tři páry jsme získali ze Zoo Karlsruhe. Dopárován byl samec majny Rothschildovy (*Leucopsar rothschildi*), samice byla dovezena ze Zoo Jerez de la Frontera. Stejně tak v případě kystráček modrolících (*Entomyzon cyanotis*) jsme chov doplnili o dva samce ze Zoo Děčín a Zoo Ostrava.

PLAZI

Kolekci želv jsme v loňském roce obohatili o tři nové druhy. Pár želv paprskitých (*Astrochelys radiata*) k nám doputoval ze záchranného centra CITES v Zoo Bojnice. Do budoucna s nimi počítáme do expozice lemurů. Dalším druhem jsou želvy podlouhlé (*Indotestudo elongata*), které jsme získali ze Zoo Poznaň a umístili je v nové expozici plazů jihovýchodní Asie (foto 12). Třetím novým druhem jsou želvy mohutné (*Manouria emys*), které jsme získali ze Zoo Düsseldorf a od soukromého chovatele. Tento druh prozatím pobývá v zázemí, připravujeme pro něj expozici v pavilonu Asijský prales.

Naopak chov jsme ukončili v případě neperspektivních želv vroubených (*Testudo marginata*) a želv hvězdnatých (*Geochelone elegans*).

Z velkých ještěřů jsme ukončili chov leguánů nosorohých (*Cyclura cornuta*). Starý pár byl deponován od soukromého chovatele a nebyl součástí chovného programu. Velká nepřízeň osudu nás postihla u leguánů kubánských (*Cyclura n. nubila*), původní pár starých zvířat uhynul a my jsme dostali nová perspektivní zvířata ze Zoo Praha. Umístili jsme je do stejné expozice, kde byl tento druh několik let chován. Krátce po příchodu obě zvířata náhle uhynula. S podezřením na otravu byla podrobena úřední pitvě, ta však žádnou zřejmou příčinu neodhalila a jejich smrt tak zůstala záhadou. Vzhledem k těmto nepříznivým okolnostem jsme se rozhodli v chovu dále nepokračovat. Plánujeme generální rekonstrukci celé ubikace. V příštím roce sem budou přesunuti korovci mexičtí ze suterénu Exotária.

V loňském roce se rozmnožily agamy kočiččinské (*Physignatus cocincinus*), felsemy (*Phelsuma grandis*) a největším chovatelským úspěchem bylo šest odchovaných mláďat trnorepa (*Uromastix nigriventris*) – **foto 13**.

V příštím roce plánujeme instalaci vzduchotechniky v teráriích v suterénu Exotária. Budou tak konečně vyřešeny problémy s nedostatečnou teplotou v zimním období a špatnou cirkulací vzduchu zejména v letním období.

13

OBOJŽIVELNÍCI, PARYBY, RYBY, BEZOBRATLÍ

Kolekci našich obojživelníků jsme rozšířili o nový druh – rohatku Cranwellovu (*Ceratophrys cranwelli*). Ze Zoo Bojnice jsme dále získali pralesničky azurové (*Dendrobates azureus*) na doplnění skupiny. Loňské odchovy rosniček včelích (*Trachycephalus resinifictrix*) jsme umístili do Zoo Chleby, Zoo Jihlava a do maďarského Debrecenu.

Z chovaných ryb se nám podařil odchov u piraní Nattererových (*Pygocentrus nattereri*). Několik párů se bylo schopno vytřířit přímo v expoziční nádrži. Plůdek se pak ukryl v hladinové vegetaci a zde postupně dorostl (**foto 14**).

V kolekci ostatních ektotermních živočichů nedošlo k žádným zásadním změnám.

Veterinární péče

Bc. Jiřka Nesvorová, MVDr. Jana Matoušková

Veterinární péče je nedílnou součástí chodu každé zoologické zahrady. I v roce 2023 jsme plnili Plán preventivní veterinární péče, který zahrnuje pravidelnou vakcinaci zvířat, vyšetření trusu a odčervení zvířat, zdravotní zkoušky dle platné legislativy a kontrolu deratizačních a dezinfekčních opatření.

V průběhu roku došlo ke změně veterinárního lékaře zajišťujícího preventivní a léčebnou veterinární péči. V prvních dvou měsících roku ji zajišťoval MVDr. Dušan Usvald. Poté, na základě nového výběrového řízení, převzalo veterinární péči Sdružení veterinárních lékařů a služeb - MVDr. Jana Matoušková a MVDr. Václav Poživil.

Samozřejmě je lepší, pokud veterinární lékař řeší hlavně preventivní péči a nemoci a úrazy se zvířatům vyhýbají, ale některé neočekávané situace se nevyhnuly ani nám.

NEJZÁSADNĚJŠÍ PŘÍPADY ROKU 2023

Počátek roku se nesl v duchu smutných zpráv, uhynula obě mláďata geparda štíhlého (*Acinonyx j. jubatus*) narozená na podzim 2022. Příčinou bylo metabolické onemocnění kostí, důsledkem kterého měla mláďata problém s mineralizací kostí a zvýšenou náchylnost ke zlomeninám. Četné zlomeniny dlouhých kostí se u prvního mláděte potvrdily při povinném očkování a čipování ve věku dvou měsíců. I přes nastavenou léčbu se stav prvního mláděte nelepšil. Docházelo k dalším zlomeninám, a proto bylo po poradě se specialisty rozhodnuto o jeho eutanazii. U druhého mláděte se opakoval stejný průběh onemocnění, jen o měsíc později, bylo také utraceno z důvodu neřešitelnosti akutního zdravotního stavu – byla stanovena suspektní diagnóza – hypokalcemie – sekundární nutriční osteodystrofie s následnou sérií spontánních fraktur dlouhých kostí.

V průběhu roku pozorovali chovatelé neobvyklé chování u samce aligátora amerického (*Alligator mississippiensis*), který postupně přestával přijímat krmení, až přestal žrát úplně. Metabolismus plazů je specifický a mohou nastat výkyvy v příjmu potravy, ale vzhledem k době trvání bylo přistoupeno ke kompletnímu vyšetření (**foto 1**). To bylo provedeno během září v rámci přesunu zvířete na zimoviště v celkové anestezii. Po nezbytné fixaci zvířete, odběrech krve a napojení na infuzní terapii provedl přizvaný MVDr. Křeček (Klinika malých zvířat Hanzlík & Křeček, Děčín) endoskopické vyšetření žaludku.

V žaludku nebyla nalezena cizí tělesa ani výraznější změny na sliznicích vysvětlující nechutenství. Taktéž RTG a USG vyšetření neprokázala žádné patologické změny. Byly aplikovány léky na podporu trávení a metabolismu. Jako všichni pacienti, byl i aligátor po celou dobu vyšetření i po něm monitorován. Po vyšetření byl umístěn do vyhřívané ubikace na zimovišti. Kromě krve se odebíraly i další vzorky na mikrobiologické a parazitologické vyšetření. Výsledky vyšetření neodhalily žádnou příčinu odmítání potravy. Přesto se po proběhlé léčbě se aligátor rozežral.

Zdravotní problémy se nevyhnuly ani tuleňům. U jedné ze samic tuleň obecného (*Phoca vitulina*) bylo pozorováno neobvyklé chování – poklepávání hlavou a snižování příjmu krmiva. Vyšetření (foto 2) odhalilo jako původce problémů zánět středního ucha, který po léčbě antibiotiky odezněl a zvíře se plně zotavilo.

Ve smíšené skupině lemurů docházelo během celého roku k potyčkám. Ve většině případů se jednalo o vytrhanou srst a poranění způsobená kousnutím. Nejzávažnějším zraněním bylo poranění ruky jednoho lemura rudobřichého (*Eulemur rubriventer*), které skončilo amputací jednoho z prstů.

Dále jsme řešili i poranění samic mandrilů (*Mandrillus sphinx*) po napadení samcem. K ošetření byla nutná celková anestezie a chirurgické ošetření. U jedné samice jsme řešili poporodní výhřez dělohy, taktéž v celkové anestezii s nutností chirurgického zásahu.

Spojování chovného páru tapírů čabrakových (*Tapirus indicus*) provázela nejedna intervence veterinárního lékaře (foto 3). Námluvy jsou totiž velmi drsnou záležitostí, po kterém jsme ošetřovali jak samici, tak samce. Nejčastěji se jednalo o kousné rány, tržné rány a odřenyiny. Samec tapíra byl opakovaně léčen pro kulhání na pravou přední končetinu a kožní onemocnění – folikulitís. Následně byl léčen kortikoidy z důvodu neuropatie zádi, která se projevovala mírnou ataxií přední končetiny a neochotou k pohybu. Léčba byla konzultována s externí specialistkou na choroby koňovitých.

Na konci září se narodila 4 mláďata gepardů. Byl jim nastaven přesně systém podávání minerálních doplňků dle věku a hmotnosti, aby se předešlo onemocnění PBD – paper bone disease (sekundární nutriční osteodystrofií) v důsledku hypokalcemie. Mláďata byla pravidelně kontrolována veterinářkou. V závěru roku byla mláďata úspěšně naočkována a odčervena. Odčervení matky a dalších dospělých jedinců probíhalo preventivně v průběhu roku.

U samce irbise (*Panthera uncia*) se řešily opakované průjmy a zvracení. Z vyšetření trusu byla zjištěna maldigesce, malnutrice a snížená funkce slinivky. Po přeléčení antibiotiky, antiparazitiky a nastavení jiného krmného postupu (čistá svalovina v menším množství každý den a měsíc podávání hovězí slinivky) se zdravotní stav samce upravil do normálu.

V březnu se narodilo mládě mravenečníka čtyřprstého (*Tamandua tetradactyla*), samice. V průběhu roku se řešily drobné potíže, průjmy, drobná kožní onemocnění, včetně matky. Opakovaně se vyšetřoval trus na parazitologii. Matce se léčila otitis externa. Po nutném odstavu mláďete od matky došlo k rozvoji kandidózy obou samic v oblasti huby a genitálií, suspektně v důsledku stresu a nového cyklu. Obě byly léčeny antimykotiky orálně. Stav kůže samice matky se upravil. V listopadu jsme zaznamenali u mladé samice hubnutí, snížený příjem potravy, hypersalivaci. Samici byly opakovaně odebrány vzorky na vyšetření krve, základní parazitologii trusu v několika laboratořích, byly zhotoveny výtěry na mikrobiologické testy z ústní dutiny i rekta. Nasazena byla příslušná medikace a výživové doplňky. Avšak i přes následnou několikadenní intenzivní léčbu včetně infuzní terapie se veterinářce nepodařilo stav mladé samice zvrátit. Mladá samice mravenečníka čtyřprstého byla z důvodu dysfágie, a tudíž neschopnosti přijímat potravu, a následného kolapsu metabolismu nakonec utracena. Pítvou byla zjištěna příčina úhynu – zánět a devastace sliznice dutiny ústní z důvodu napadení sliznice parazitem *Gongylonema* sp., což jsou parazitické hlístice ptáků a savců, které přenáší hmyz. V minulosti jsme záchyt těchto parazitů měli u chvostanů bělolících. Mezihostitelem je hmyz – švábi (byť se ve vzorcích hmyzu z Exotária parazit nenašel), po jejichž pozření se mravenečník pravděpodobně nakazil. Dospělí červi jsou přítomni v povrchovém epitelu sliznice horního trávicího traktu (žaludek, jícn, dutina ústní) a tvoří charakteristické serpiginózní ulcerace. Do koncových částí trávicího traktu se nedostávají, proto je jejich diagnostika v trusu obtížná. Obecně nejsou u primátů považovány za patogenní, ale mohou individuálně zvířatům způsobovat obtíže. Na základě tohoto zjištění jsme udělali výtěry ústní dutiny i starší samici a nechali je vyšetřit ve speciální laboratoři s pozitivním výsledkem. Samice byla po konzultaci s externím parazitologem několikrát přeléčena ivermectinem, levamisolem a nakonec spotonem imidacloprid + moxidectin. Po objasnění důvodu úhynu mravenečníka jsme ve spolupráci s Českou zemědělskou univerzitou spustili rozsáhlé dlouhodobé vzorkování na zjištění prevalence tohoto parazita v pavilonu Exotarium a zamezení jeho šíření na další druhy. Výsledky budou známy až v průběhu dalšího roku.

Společnou součinností s Krajskou veterinární správou Státní veterinární správy pro Ústecký kraj proběhlo několik desítek transportů, ať z/do tuzemských či zahraničních zoo. "Nejtěžšími" transporty se staly přesuny směřující z/do tzv. třetích zemí (státy mimo Evropskou unii). Transporty do třetích zemích představují výzvu z hlediska veterinárních a administrativních podmínek a někdy i logistických možností. I přes náročnost těchto přesunů jsme například odeslali lemury kata (*Lemur catta*) do Izraele a křepelky korunkaté (*Rollulus roulroul*) do Singapuru. Třetí zemí se po vystoupení z EU stala i Velká Británie, do které byl odeslán zoborožec vrásčitý (*Rhabdotorrhinus corrugatus*) – **foto 5**, předtransportní vyšetření – a přijali jsme z ní rosomáka sibiřského (*Gulo gulo*).

I v tomto roce naši veterinární lékaři uspořádali školení pro policejní zásahovou jednotku z Ústí nad Labem a Prahy na téma Odchyt nebo usmrcení nebezpečných druhů zvířat při jejich úniku.

V říjnu zoo hostovala seminář "Exotická zvířata v ordinaci", který pořádala společně s Českou asociací veterinárních sester. Školení probíhalo v Zooškole H. Lumpeho a jeho součástí byla přednáška o veterinární péči v zoologických zahradách a komentovaná prohlídka zoo.

I v roce 2023 jsme spolupracovali s mnoha vědeckými institucemi a laboratořemi, kterým patří velký dík.

Výživa a krmení

Mgr. Martina Dvořáková, Marcela Vaňková

Krmivářský úsek je stěžejní pro zajištění dostatku krmných zdrojů v odpovídajícím množství a kvalitě pro všechna chovaná zvířata naší zoologické zahrady. Tato agenda je náročná nejen s ohledem na odborné znalosti o nárocích jednotlivých druhů, ale nedílnou součástí je volba vhodných komodit, které případně mohou přirozenou potravu plnohodnotně nahradit.

Zajištění dostatečného množství vhodného krmiva je samozřejmě vysoce finančně nákladné. V roce 2023 činily náklady na krmení celkem 5 596 456,- Kč, což je významný nárůst oproti roku předchozímu, celkově o 707 801,- Kč. Důvodem je dramatický nárůst cen jednotlivých komodit a samozřejmě i stále vysoká míra inflace.

Našími stálými partnery, co se týká dodávek vyřazeného ovoce a zeleniny, zůstávají řetězce Penny a Globus. Z jejich pravidelných zavážek jsme schopni vytrídít významné množství krmiva, vhodného a dostatečně kvalitního pro naše svěřence. I přesto naše zoo v roce 2023 nakoupila celkem 23 087 kg zeleniny (nejvíce mrkve, salátů, červené řepy, celeru, okurek a petržele) a 5 145 kg ovoce (převážně jablka, hroznové víno, hrušky a blumy nebo švestky).

Ze živočišných složek krmení jsme například spotřebovali 3 961 kg hovězího masa, 2 906 kg zvěřiny, 1 521 kg králíčího a 546 kg skopového masa. Zkrmili jsme i 546 kg krůtího masa, přičemž krůty dáváme pouze našim gepardům. Významným zdrojem živočišných bílkovin jsou i vejce, kterých jsme spotřebovali celkem 6 120 kusů.

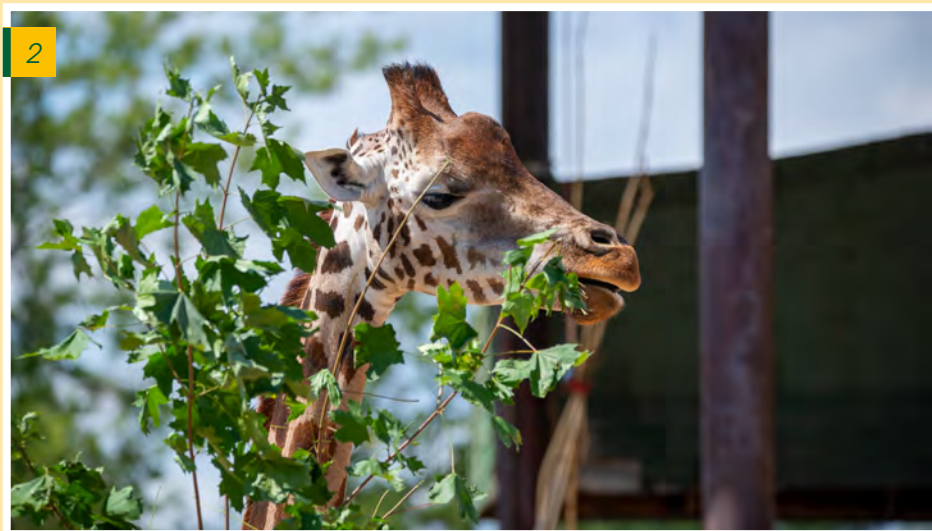
Pro naše rybožravé svěřence (**foto 1**) jsme za rok 2023 nakoupili 2 740 kg sledů, 1 890 kg tresky, 820 kg huňáčků a 140 kg sladkovodních ryb.

Nedílnou složkou krmné dávky našich býložravců je kvalitní seno. Z našich luk jsme byli schopni vyprodukovat 90 velkých balíků, přičemž celkové požadované množství bylo 358 balíků. Zoo je tedy v této oblasti pouze částečně soběstačná a zbývající balíky sena bylo nutné zajistit od našich dodavatelů. Kvalitu sena si pravidelně ověřujeme laboratorními rozbory, které pro nás zdarma zajišťuje firma VVS Verměřovice s.r.o.

Významnou změnu v krmné dávce jsme učinili u našich tapírů. Tapíři chovaní v lidské péči nejčastěji trpí onemocněním zubů a s tím spojených komplikací v podobě zánětu čelistí. To je způsobeno obsahem jednoduchých cukrů v krmné dávce. Přestože naši tapíři nikdy nedostávali ovoce, vyřadili jsme z krmné dávky veškerou kořenovou i plodovou zeleninu. Naše nová krmná dávka je založena jen na specializovaném granulátu, listové zelenině, kvalitním vojtěškovém seně a okusu. Vojtěškové seno jsme pro tapíry dovezli z jihu Německa. V našich klimatických podmínkách není možno vyprodukovat vojtěšku s potřebným obsahem dusíkatých látek.

Mnoho námi chovaných druhů taktéž vyžaduje zdroj potravy v podobě listí. Přes vegetativní sezónu podáváme denně čerstvý okus (**foto 2**), nicméně na zimu je nutné připravit si dostatečné zásoby listí mraženého. Za rok 2023 se našim chovatelům a dobrovolníkům podařilo nasbírat a zamrazit 340 kg listí (převážně javor, vrba, bříza a ovocné stromy), což je opět více než v loňském roce. To pak tvoří základ zimní krmné dávky pro listožravé primáty, kuskuse medvědí, ale doplní potravu i například tapírům, hrošíkovi apod. V jarním období jsme provedli sběr květů pampelišek, které po zamražení taktéž sloužily jako zpestření zimní krmné dávky vybraných druhů (např. i některým plazům pavilonu Exotária).

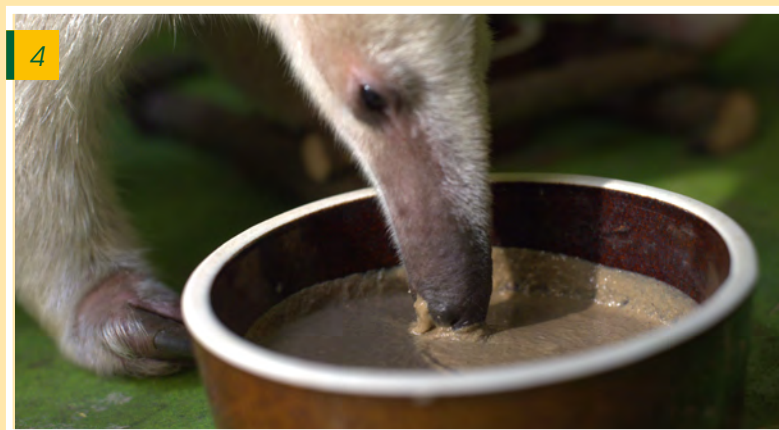
Po celý rok se v zoologické zahradě krmí i granulovaným krmivem. Za rok se v naší zoo spotřebuje téměř 30 000 kg granulátu různého typu, s ohledem na specifika jednotlivých druhů, případně s ohledem na zdravotní stav konkrétního jedince. Například s příchodem nových druhů, koní Převalského a hrošíka liberijského, jsme do našeho portfolia zařadili odlehčenou granulovanou krmnou směs Premin pellets fiber od firmy VVS. A naopak naše samice pony shetlandského, která se dlouhodobě potýká se zdravotními problémy, je krmena bezobilnými granulemi Premin Horse no grain.

Specifickou krmnou komoditou, kterou zvláště ocení naši mravenečníci a pásovcí, je trubčina (**foto 3**). Jedná se kusy včelích pláství s larvami trubců, které získáváme sponzorských darem od soukromých včelařů. Pro mravenečníky je to jediná alternativní krmná komodita ke specializované kaši. Mravenečníci ji zároveň s velkou oblibou požívají a my ji tak využíváme při komentovaných krmení. Loni se nám podařilo získat a zamrazit téměř 300 kg trubčiny, za což všem dodavatelům velice děkujeme.

Další nezastupitelnou položkou je krmný hmyz. Kromě standardně používaných sarančat a cvrčků, které jsme si schopni z velké míry produkovat sami, používáme pro drobné obojživelníky a plazy octomilky, chvostokoky a mšice. Novinkou je u nás krmení larvami much bráněnek, které nabízíme drápkatým opičkám, pásovcům a některým plazům jakožto náhradu za nepříliš vhodné moučné červy. Bonusem je, když se tyto larvy přirozeně v expozicích vylíhnou a poletující mouchy následně slouží jako zdroj krmení i enrichmentu pro naše plazi obyvatele. Toto lze pozorovat například v expozici felzum nebo plazů jihovýchodní Asie.

3

Krmné dávky chovaných zvířat také pravidelně revidujeme a přizpůsobujeme aktuálním potřebám a nejnovějším vědeckým poznatkům. Například pandy malé tak nyní mají z krmné dávky vyřazeno veškeré ovoce a dostávají pouze zeleninu, bambus a speciální kaši Panda Cake od firmy Mazuri. Za toto speciální krmivo ale budeme muset do budoucna zajistit adekvátní náhradu, jelikož firma Mazuri plánuje přestat dodávat zboží na evropský trh.

Další úprava krmné dávky proběhla u klokanů horských a klokanů uru. U obou druhů vačnatců jsme vyřadili z krmení kořenovou zeleninu a zvířata dostávají pouze granulát, saláty a jinou listovou složku potravy.

U mravenečníků čtyřprstých jsme začali přidávat do speciální kaše (Granovit pro hmyzožravce) i určité množství rašeliny a červeného jílu (**foto 4**). Tyto anorganické složky jim pomáhají lépe zahušťovat stolici. Simulujeme tak dění v přírodě, kdy při rozhrabávání termištů mravenečníci s larvami a termity zkonzumují i část okolní hmoty.

K úpravě krmné dávky bylo nutné přistoupit i u našeho geriatrického stáda žiraf Rothschildových. Na doporučení veterinárního lékaře jsme zařadili speciální vitamínový doplněk *Boswellia Serrata* (od firmy Botanic), který je čistě na přírodní bázi a obsahuje extrakt z pryskyřice a 65% kyseliny boswelové. Tento přípravek se významně osvědčil např. u koní s problémy pohybového aparátu.

Činnost zahradnického úseku

Soňa Svobodová

Zahradnický úsek v Zoo Ústí nad Labem zajišťuje kromě běžné údržby zeleně i veškerý úklid cest, a to v letním i zimním období, dále technicky zajišťuje denní rozvoz zeleného krmení a balíků sena dle potřeb chovatelských úseků.

V rámci modernizace oddělení byly v minulém roce zakoupeny dva nové stroje. Nesený štěpkovač LS 160 T je maximálně využíván při zpracování rostlinného materiálu a naváženého okusu. Štěpky se dále využívají v expozicích, např. v pavilonu šelem, opic, u australského ptactva, u lemurů či jako mulč k rostlinám. Pro zajištění zeleného krmení byl pořízen za traktor nový samosběrací vůz Pottinger BOOS Junior 17 T, který závoz zeleného krmení zrychlil a významně ulehčil.

Zeleň je udržována pravidelně s ohledem na roční období, provádí se zmlazovací a udržovací řezy, odplevelování záhonů a cest, zálivky, hnojení a další zahradnické úkony. Většinu keřů je zkracována prostřihem k udržení jejich přirozeného tvaru a zároveň k zajištění vzdušnosti a maximálního pohodlí pro návštěvníky, hlavně v odpočinkových zónách a v blízkosti dětských hřišť.

Pro ochranu hmyzu a drobných živočichů a pro zachování rozmanitosti lučních květin byla v blízkosti výběhu lemurů udržovaná tzv. motýlí louka. Seč byla prováděna šetrně, postupně a s delšími intervaly. V podobném stylu byly udržovány i ostatní větší travnaté plochy, včetně výběhů gepardů, lemurů a dalších.

Celou letní sezónu zajišťovali pracovníci úseku sběr meruňkového listí, které bylo následně zamrazeno a uchováno jako krmení pro kuskuse medvědů v zimních měsících. Dále pracovníci sbírali a zpracovávali mražením či sušením listy a květy růží, beztrnné ostružiny či květy pampelišek.

Pracovníci celoročně zajišťovali čerstvý okus dle potřeb jednotlivých druhů chovaných zvířat (**foto 1**), použitý okus dále zpracovávali na obnovu plotů, různá přepažení výběhů a výrobu výše zmíněných štěpek. Prováděli úpravy a obnovu výsadby v okolí nových sociálních zařízení umístěných v horní části zoo a novou výsadbu bambusu u pavilonu opic, konkrétně u kočkodanů a u hrošíka liberijského.

Na podzim bylo potřeba provést pravidelný úklid spadlého listí z cest a výběhů a shrabat listí ze svahů a prostranství v celém areálu zoo. V loňském roce bylo na vybraných místech listí ponecháno na kupkách jako útočiště pro drobné živočichy, např. ježky. V adventním období pracovníci úseku zdobili truhlíky a vyráběli z chvojí vánoční výzdobu ke správní budově a hlavní pokladně.

STĚŽEJNÍ AKCE ZAHRADNICKÉHO ÚSEKU V ROCE 2023

Botanizace nového vyhlídkového místa Samburu

V roce 2023 se zahradnický úsekvěnoval realizaci většího projektu, a to botanizaci vyhlídkového místa Samburu. Přípravné práce začaly již v březnu přesazením některých stávajících rostlin, jako například buk lesní 'Dawyck Gold' (*Fagus sylvatica*) nebo několik rostlin tavolníku. Některé rostliny musely ustoupit nové výsadbě, a proto byly vykáceny. Následně byl svah zrekultivován navezením nového substrátu, dekorován velkými kameny a parkosy. Následovala výsadba vytrvalých rostlin, např. různých druhů travin, skalniček jako jsou mateřídoušky, rozchodníky a další zajímavé květiny, které mají u návštěvníků navozovat dojem africké savany (**foto 2**). Nemalý význam má i následná péče, jako je vydatná záливka a pravidelné odplevelování. Finální tečku celému projektu dodalo celkové zašterkování svahu, které proběhlo za vydatné pomoci dobrovolníků zajištěných pracovníky ÚKV.

Arboristický zásah ve výběhu rosomáka

Ve výběhu rosomáků v březnu proběhl odborný arboristický zásah. Bylo potřeba provést sesazovací řez u vzrostlého prosychajícího javoru mléč a jasanu ztepilého s následnou lokální redukcí. Výsledkem řezu byla stabilní torza kmenů. U menších dřevin byla provedena dynamická vazba korun, která zajistila vyšší stabilitu, a tím i větší bezpečnost pro chovaná zvířata. Práci provedla odborná firma Stromolezení.cz.

Květnatá louka

Na místě dosloužilého hracího prvku byla v jarních měsících založena květnatá louka. Jedná se o druhově pestrý trávník, který elegantně napodobuje přirozená společenství trav a lučních květin. Květy nabízejí dostatek potravy, a proto jsou květnaté louky vhodným útočištěm pro různé druhy hmyzu. Přidanou hodnotou tohoto místa je omamná vůně.

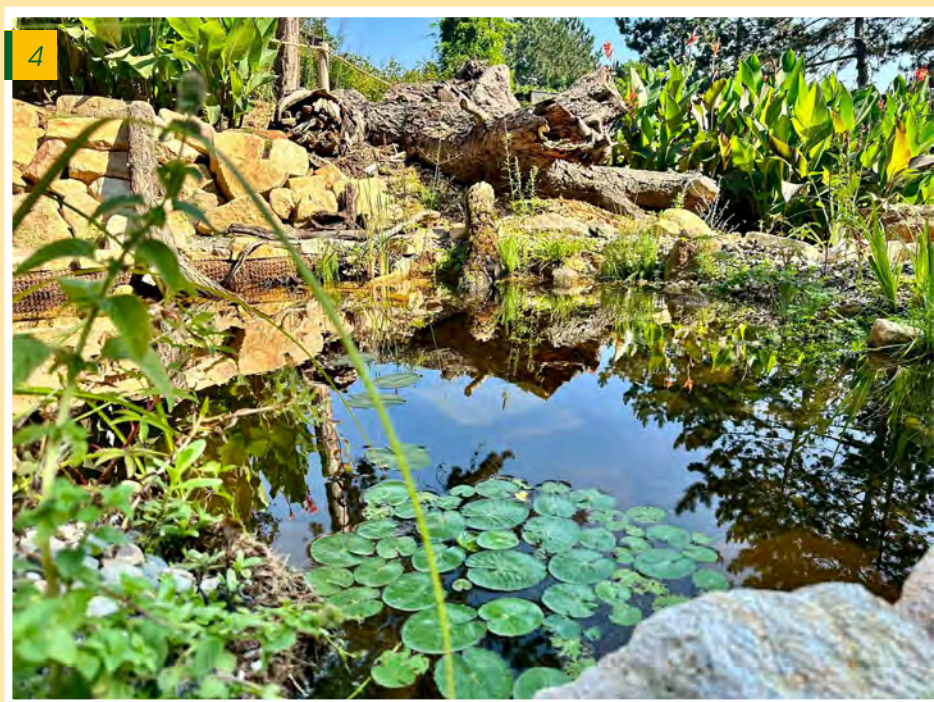
Expozice v pavilonu Exotarium

Zahradnický úsek se významně podílel na realizaci nové expozice jihovýchodní Asie (**foto 3**) a dvou expozic Madagaskaru. Dodal rostliny, přírodní materiál (substrát, piniová kůra, písek, parkosy, kořeny, kameny...) a zajišťoval instalaci automatické závlahy. Autorem a hlavním realizátorem projektu byl Mgr. Miloslav Jirků, Ph.D. Velké poděkování patří Botanické zahradě Teplice, která s naší zoo spolupracuje a která dodala pro nové expozice velké množství rostlin.

Biotopové jezírko

Miloslav Jirků je také autorem a hlavním vedoucím projektu, jehož cílem bylo vytvořit biotopové jezírko v blízkosti pavilonu Exotarium. Zahradnický úsek opět zajišťoval a připravoval přírodní materiál potřebný k finální realizaci. V bezprostřední blízkosti byl instalován velký parkos s dutinou a okolním tlejícím materiálem, který by měl být útočištěm pro larvy zlatohlávka. Okolí jezírka bylo osázeno trvalkami jako například Kleopatřina jehla, šuškarďa, bohyška, levandule, máčka, mezi kameny zpevňující svah byla vysazena mateřídouška. Na doplnění výsadby byly použity předpěstované rostliny dosny, které svými dominantními listy a zajímavými květy dotvářejí celkovou kompozici (**foto 4**).

První úspěšný odchov gepardů štíhlých (*Acinonyx j. jubatus*)

Ing. Petra Padalíková, Bc. Lukáš Ševcovic, Věra Malířová

Novodobý začátek chovu gepardů (*Acinonyx j. jubatus*) v ústecké zoo se datuje do roku 2006, kdy bylo postaveno expoziční zařízení pro tento druh. Statusu chovatelské instituce se však podařilo dosáhnout až v roce 2012, kdy bylo vybudováno separátní zařízení pro samce. To je nezbytnou podmínkou pro úspěšný chov, neboť samec musí být od samice mimo říji oddělen jak opticky, tak i pachově a akusticky. Pokud je gepardí pár chován v nepřetržitém kontaktu, dochází k poklesu sexuálního zájmu či vytvoření sourozeneckého pouta.

V průběhu následujících let se zde postupně vystřídaly čtyři samice. Ve všech případech se jednalo o zvířata, která se ve svých původních institucích nedařilo připustit a do ústecké zoo putovala za dalším pokusem o spojení se samcem. Přestože tehdejší samec Hobbit byl prověřeným plemeníkem, podařilo se spojení pouze s jednou z nich. V roce 2014 se narodilo sedmileté samici Suně jediné mládě, první v historii ústecké zoo. Je však známo, že na jediné mláděti samice není schopna udržet, resp. nastartovat laktaci a mládě druhý den po porodu uhynulo. Doufali jsme, že další odchov bude úspěšnější, neboť samice o mládě pečovala. Samice však už nikdy samce nepřijala.

Generační výměna proběhla v roce 2019, kdy Hobbit uhynul a z Holandska dorazil nový samec Sami (nar. 1. 2. 2017, Beekse Bergen). Z minulých let zde zůstala ještě samice Virgule (nar. 30. 5. 2014, Safari de Peaugres). V témže roce jsme mladého samce spojovali s touto starší samicí, ovšem neúspěšně. V roce 2020 jsme získali novou samici Jasminu (nar. 13. 4. 2018, Varšava). Stejně jako samec, byla i tato mladá samice perspektivní a bez předchozích zkušeností se spojováním. S Jasmínou se pak poprvé spojovali v roce 2021, ale Sami se choval spíše agresivně a Jasmína bojácně. Byla znát nezkušenost obou zvířat. Další pokusy o spojení proběhly na jaře 2022, ale opět nedošlo k páření. Postupně se však měnil vztah obou zvířat a vzájemná přítomnost je již tolik nestresovala. Po krátké pauze jsme další pokus o spojení provedli ještě v červenci. Dne 8. 7. byl samec přestěhován do zařízení k samici, zvířata byla zprvu ve výběhu střídána. Od 11. 7. jsme je vždy na krátkou dobu pustili na přímý kontakt a sledovali jejich chování. Zlom nastal 18. 7., kdy Jasmína projevovala vrcholnou říji a krátce po vpuštění samce došlo k páření, které se opakovalo ještě jednou po pěti minutách. Následně o sebe zvířata již nejevila zájem.

K porodu došlo 16. 10. 2022. První kotě se, dle záznamu z kamerového systému, narodilo ve 4:45 hod., druhé následovalo až po 5 hodinách v 9:45 hod. Dvě kořata jsou minimálním počtem pro udržení laktace matky. Přestože to byla pro samici první zkušenost, o mláďata vzorně pečovala. Po porodu jsme nastavili klidový režim, o samici s mláďaty pečovala pouze jejich hlavní chovatelka. Samice měla k dispozici dva vnitřní boxy, jeden z nich byl opatřen ohrádkou z vodovzdorné překližky sloužící jako pelech. Zde také došlo k porodu mláďat. Ve stáří 19 dnů (4. 10. 2022) proběhla první kontrola včetně vážení.

Ve stáří 37 dnů mláďata poprvé projevila zájem o potravu. Gepardům zkrmujeme převážně biologickou potravu, tj. slepice či králíky, dále krmnou dávku zpestřujeme krutím masem na kosti. Vitamínovým doplňkem je 3x týdně Vitamix. Chovná samice je v příjmu potravy poměrně konzervativní – přijímá pouze králíky a krutí maso s kostí.

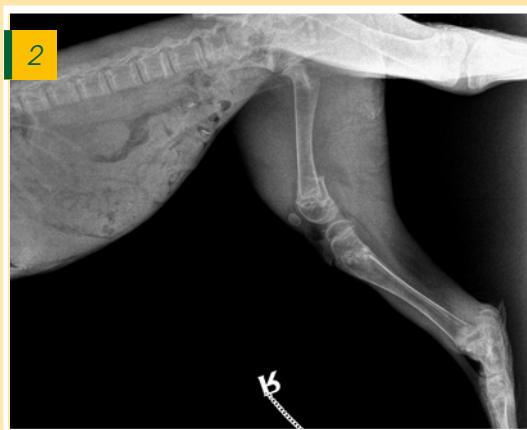
Ve stáří padesáti dnů byl pozorován nepravidelný postoj hrudních končetin u menšího z kořat. Veterinář to však neidentifikoval jako zdravotní problém a bylo vyhodnoceno, že se může jednat o kompenzaci při pobytu na kluzké podlaze pelechu. Pelech jsme opatřili protiskluzovou podložkou. Dne 19. 12. proběhla vakcinace první dávkou kombinované vakcíny, kořata byla odčervena a proběhlo čipování. Bylo určeno pohlaví, radovali jsme se ze dvou samic. Krátce nato chodila kořata na krátký čas s matkou do přílehlého venkovního dvorku.

Dne 4. 1. 2023 byla provedena vakcinace druhou dávkou kombinované vakcíny. Přestože odchyt a fixace kořat proběhly naprosto standardním způsobem, po vypuštění menšího z nich bylo patrné kulhání na levou hrudní končetinu. Kotě bylo uspáno a rentgenologické vyšetření odhalilo zlomeninu pažní kosti levé hrudní končetiny (**foto 1**).

Zároveň byla diagnostikována nedostatečná mineralizace kostní hmoty označovaná jako syndrom papírových kostí. Toto vývojové onemocnění může vzniknout z několika důvodů – ve hře není jen deficit vápníku, ale také nevhodný poměr Ca:P, případně avitaminóza, nejčastěji vit. D3 nebo A či celkový metabolismus všech zmíněných prvků. Zlomeninu jsme se rozhodli léčit konzervativně, zajistit klidový režim a obohatit krmnou dávku. Kotěti byl při manipulaci podán vápník i injekčně. Celou záležitost jsme konzultovali i s veš advisorem chovného programu, ten doporučil podávání míchanice z masa obohacenou vitamínominerálním přípravkem. Zásadně nedoporučil injekční aplikaci, aby nedocházelo k riskantní manipulaci. Do krmné dávky samice jsme zařadili i speciální přípravek Carmix. Pro kořata se připravovala každý den míchanice z králíčího či krůtího masa, byl přidáván vitamín D3, vápník a nutriční doplněk Jecuplex. Míchanici ochotně přijímalo větší kotě, menší kotě s pohybovým problémem žralo výhradně s matkou. Výše zmíněné preparáty jsme aplikovali i na potravu matky.

Dne 21. 1. se zdravotní stav postiženého mláděte prudce zhoršil, byl patrný problém s hybností pánevních končetin. Z analýzy kamerových záznamů jsme zachytili okamžik, kdy se časně ráno gepardi náhle vzbudili a mládě vyskočilo z pelechu. Příčinou byl patrně nějaký výrazný zvukový podnět z vnějšího prostředí. Druhý den se situace nezlepšila, mládě bylo uspáno a převezeno na vyšetření, které odhalilo zlomeninu stehenní kosti levé pánevní končetiny a holenní kosti pravé pánevní končetiny. Vzhledem k rozsahu zranění již nebylo možné uvažovat o konzervativní léčbě a bylo rozhodnuto o utracení. Doufali jsme, že se jednalo o slabší z kořat a druhé kotě bude v pořádku. Samice druhé kotě stále kojila, postupně však přestalo přijímat obohacenou míchanici a žralo s matkou. Všechny doplňky byly aplikovány na potravu pro matku. Dne 5. 2. jsme zaznamenalí kulhání, které následně odeznělo, ale opět se projevilo 12. 2. Dne 15. 2. proběhlo ve stáří čtyř měsíců komplexní vyšetření zbylého mláděte a snímky ukázaly hojící se zlomeninu hrudní končetiny. Vyšetřením krve zjištěn špatný poměr Ca:P. Nebylo sporu, že metabolické onemocnění postihlo kořata obě a veterinární lékař apeloval na zintenzívnění podpůrné léčby pravidelnou aplikací injekčního Ca. Dne 20. 2. proběhla další aplikace podpůrné léčby, kotě následně napadalo na pravou zadní končetinu. Stav se nezlepšoval a následující den při rentgenologickém vyšetření byla zjištěna dislokovaná fraktura stehenní kosti v kloubním pouzdře a ataxie pánevních končetin (**foto 2**). Tento stav již nebylo možné řešit konzervativně a z důvodu mnohočetných zlomenin byla provedena eutanazie.

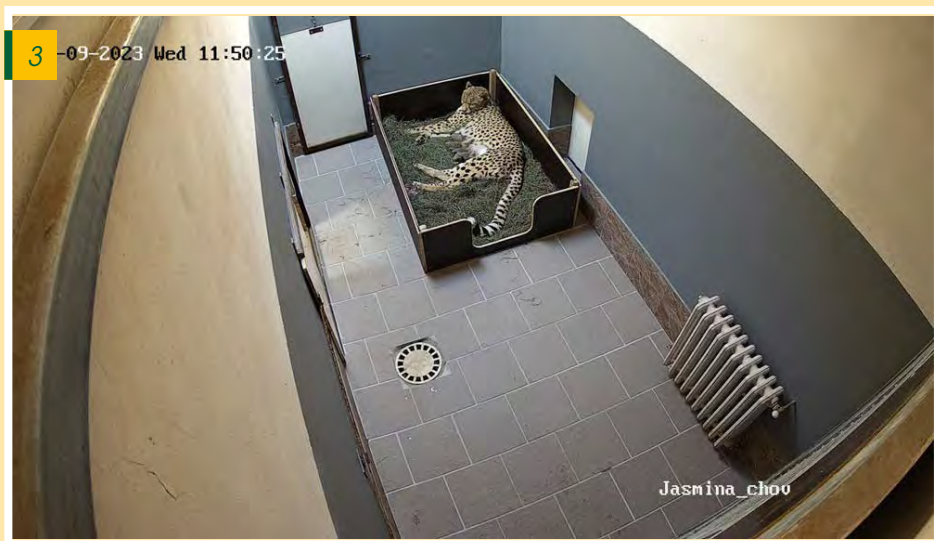

Ztráta obou kořat byla pro celý tým velmi bolestná. O příčině onemocnění se v tento okamžik dalo pouze spekulovat. Nemohli jsme vyloučit ani případnou genetickou vadu, to mohl potvrdit či vyvrátit pouze další vrh z tohoto spojení. Metabolická onemocnění u gepardů jsou poměrně častou komplikací, zejména ve věku přechodu na pevnou stravu. Příčinou je intenzivní růst, kdy však kořata nemají ještě natolik vyvinutý chrup, aby zvládla požít kompletní krmný zdroj včetně kostí.

Z tohoto důvodu jsme přehodnotili krmnou strategii. Plánovaná krmná dávka pro předporodní období a první fázi odchovu je uvedena v **tabulce 1**. Velkou důvěru jsme měli v přípravek Carmix a pro intenzivní dotaci vápníku jsme zvolili přípravek s obsahem citrátu vápenatého, který se ve střevě vstřebává efektivněji než uhličitan vápenatý. Pavilon byl vybaven novým kamerovým systémem s lepším rozlišením, abychom mohli ověřovat příjem potravy mláďat.

Na konci února 2023 jsme přikročili k dalšímu spojování páru. Samec byl několikrát převezen k samici, ale k páření nedošlo. Další pokus jsme učinili na konci června, kdy se konečně podařilo vystihnout pravý vrchol říje. Páření proběhlo dne 21. 6. 2023, opět pouze dvakrát v několikaminutovém intervalu a následně o sebe zvířata ztratila zájem.

V nočních hodinách dne 20. 9. 2024 Jasmína porodila čtyři kořata. První koťe bylo vypuzeno v 00:25 hod., druhé v 00:42 hod., třetí ve 2:40 hod. a poslední v 3:15 hod. Všechna kořata byla dle kamerových záznamů životaschopná (**foto 3**). Nastavili jsme klidový režim, ke kořatům měla přístup pouze jejich hlavní chovatelka a 1x týdně prováděla vizuální kontrolu veterinární lékařka. Samice o kořata vzorně pečovala, na několik hodin jí byl každý den umožněn přístup na venkovní dvorek.

První vážení kořat proběhlo ve věku 14 dní a poslední 18. 10. (ve věku 28 dní). Dále již bylo obtížné kořata na vážení fixovat a manipulace je stresovala. Váhy kořat jsou zaznamenány v **tabulce 2**. Pro porovnání jsou v tabulce zapsány i váhy mláďat z prvního vrhu. Hmotnost čtyřčat při prvním vážení ve věku 14 dnů převyšovala hmotnost dvojčat z prvního vrhu ve věku 19 dní. To potvrzuje, že vícečetné vrhy stimulují samici k větší produkci mléka a mláďat dříve prospívají. Slabá laktace mohla být tedy jednou z příčin nezdaru prvního odchovu.

Tabulka 2: Hmotnost mláďat geparda štihlého v kg

Stáří ve dnech	Vrh č. 1 (*16. 10. 2022)		Vrh č. 2 (*20. 9. 2023)			
	22UL184, samice	22UL185, samice	23UL204, samec	23UL205, samice	23UL207, samice	23UL206, samice
14	-	-	1,18	1,15	1,2	1,27
19	0,9	0,83	-	-	-	-
22	1,09	0,98	1,62	1,58	1,64	1,68
25	1,25	1,12	-	-	-	-
28	-	-	1,96	1,9	2,3	1,92
29	1,52	1,39	-	-	-	-
31	1,64	1,48	-	-	-	-
34	1,87	1,66	-	-	-	-
37	2,03	1,83	-	-	-	-
40	2,19	1,84	-	-	-	-
43	2,04	1,85	-	-	-	-
50	2,2	2,01	-	-	-	-
56	2,37	2,35	-	-	-	-

Kořata, dle naší predikce, začala poprvé jevit zájem o pevnou stravu ve věku 30 dnů. V tuto chvíli jsme začali podávat krmné hlodavce, nejčastěji v podobě myši. Myši jsme porcovali a doplňovali citrátem vápenatým. Kořata o myši však z počátku nejevila zájem, olizovala potravu matky. Bez úspěchu bylo i krájené krůtí maso. K prokazatelnému příjmu hlodavců došlo až 8. 11., tj. ve věku 53 dní. Velký úspěch měli osmáci, takže pro další odchov se tímto krmným zdrojem předzásobíme. Hlodavce jsme mláďatům předkládali až do začátku března. Standardní krmnou dávku jsme následně také zpestřovali vlastní produkcí v podobě kusů poražených v rámci populačního managementu (sika, muntžak, nilgau). Mladí gepardi je ochotně přijímali. Veškeré krmení bylo podáváno do vnitřní ubikace tak, aby příjem potravy byl pod kontrolou kamer, jejichž záznamy jsme zpětně vyhodnocovali. Samice přestala mláďata zcela kojít přibližně ve stáří 3,5 měsíce.

Vrhu se nevyhnula jedna zdravotní komplikace. Dne 2. 11. v rámci kontroly účinku antiparazitální léčby jsme odeslali trus i na bakteriologické vyšetření, které odhalilo infekci *Campylobacter*. Byli jsme nuceni provést 5denní antibiotickou léčbu perorálními ATB, kterou kořata absolvovala bez problémů.

Významné milníky ve vývoji mláďat jsou shrnuty v **tabulce 3**.

Tabulka 3: Souhrn významných milníků ve vývoji mláďat

Datum	Stáří ve dnech	Záznam z chovatelského deníku
20.09.2023	0	Narození mláďat
27.09.2023	7	Částečně otevřené oči jednoho z mláďat
29.09.2023	9	Všechna kořata mají již otevřené oči
04.10.2023	14	První kontrola a vážení
12.10.2023	22	Aplikace mikročipů a určení pohlaví
13.10.2023	23	První kotě pozorováno mimo porodní ohrádku
18.10.2023	28	Všechna kořata se již pohybují po obou vnitřních ubikacích
20.10.2023	30	Kořata začínají jevit zájem o potravu
23.10.2023	33	Předkládání krmných hlodavců obohacených citrátem vápenatým
30.10.2023	40	Kořata s matkou poprvé vypuštěna do venkovního dvorku
08.11.2023	49	Kořata požírají krmné hlodavce
28.11.2023	69	Vakcinace první dávkou kombinované vakcíny, podání antiparazitika
28.12.2023	99	Vakcinace druhou dávkou kombinované vakcíny
04.01.2024	106	Samice s mláďaty poprvé vypuštěna do menšího travnatého výběhu

Odchov gepardích čtyřčat (**foto 4**) je jednoznačně největším chovatelským úspěchem roku 2023. V tomto roce se v chovném programu, který je pro gepardy veden v rámci Evropské asociace zoologických zahrad a akvárií (EAZA), podařilo odchovat pouze další dvě mláďata v jedné instituci. Význam odchovu tedy přesahuje náš region a je zároveň velkým úspěchem i pro celý záchranný program. Mláďata v naší zoo setrvávají do věku 1,5 -2 let a následně zamíří do dalších institucí.

4

Odchov tučňáků brýlových (*Spheniscus demersus*)

Bc. Lukáš Ševcovic

Historicky první odchov tučňáka brýlového v rámci Unie českých a slovenských zahrad se nám podařil již v roce 2019. Pro tučňáky a chovatele se jednalo o prvotní zkušenosti s odchovem tučňáků. Bohužel, ve stáří jednoho roku postihly mládě dýchací potíže zapříčiněné aspergilózou a mládě na následky onemocnění uhynulo.

Na začátku roku 2023 jsme v zoo chovali celkem 19 jedinců tučňáka brýlového v poměru 12 samců a 7 samic. Nejvíce tučňáků pochází ze Zoo Wrocław (Polsko), dále jsme obdrželi několik jedinců ze Zoo Amsterdam (Nizozemsko) a Zoo Paington (Anglie). Nevyvážený poměr pohlaví je běžným problémem ve většině evropských zoologických zahrad chovajících tento druh tučňáků. Důvodem je vyšší počet vylíhnutých mláďat samčího pohlaví. Snaha docílit vyrovnané kolonie je nesmírně obtížná. Pro nás bylo zcela zásadní navýšit počet jedinců o samice. V létě roku 2023 uhynula na malárii další z našich sedmi samic. Na začátku roku 2023 proběhla konzultace s EEP koordinátorem pro chov tučňáků brýlových o navýšení naší kolonie. Trvali jsme o navýšení pouze počtu samic, přičemž koordinátor nám přislíbil doporučení k transportu několika samic v roce 2024.

Na začátku září roku 2023 se v hnízdních norách začala objevovat první snesená vejce a překvapením pro nás bylo zahnízdění všech šesti párů. Doposud jsme nezaznamenali hnízdní aktivitu u všech chovaných samic. Některé samice vytvořily pár se samcem již před několika lety a u tří samic proběhlo párování s novými hnízdními partnery. Jediná samice snesla pouze jedno vejce, ostatní samice měly ve svých norách po dvou vejcích. K hnízdění posloužily přírodní dřevěné dutiny na pláži a uměle vytvořené skalní nory. Jeden pár (č. 2) se rozhodl zahnízdit dále od hnízdní pláže, kde si svépomocí vyhloubil hnízdní noru. Přestože měl možnost zahnízdit v neobsazených skalních norách na pláži, jednalo se pravděpodobně o záměrnou snahu vzdálit se od každodenních sporů na hnízdní pláži. Několik hnízdních nor jsme měli nonstop pod kamerovým systémem, jednalo se především o nory, kde hnízdili zkušenější ptáci, u kterých jsme zaznamenali v loňských letech reprodukční aktivitu. V ranních hodinách 21. 10. 2023 proběhlo první líhnutí mláďete u páru č. 1 a v průběhu téhož dne se ozývalo vylíhnuté mládě u páru č. 2. Oba páry měly sice v norách dvě vejce, ale došlo k vylíhnutí pouze jednoho mláďete, druhá vejce byla neoplozena.

Dne 14. 11. jsme se dočkali prvního vylíhnutého mláděte od páru č. 3, celkem jsme tedy v roce 2023 zaznamenali tři mláďata od tří párů. Pár č. 1 a 3 měl v loňských letech zkušenosti s vylíhnutými mláďaty, avšak nedošlo k úspěšnému odchovu a mláďata uhynula během několika týdnů po vylíhnutí. Pár č. 2 měl v roce 2023 teprve první reprodukční zkušenost.

Nastával čas se rozhodnout, jakou cestou odchovu tučňáků se vydáme. Jednou z možností byla přirozená cesta odchovu, kdy je ponechána veškerá péče a krmení mláďat na rodičích, nebo druhý způsob – pomocný odchov. U pomocného odchovu dochází k separaci mladých tučňáků ve stáří kolem dvou měsíců. Cílem pomocné metody je minimalizovat úhyn mláďat nezkušenou péčí dospělých tučňáků, přičemž chovatelé mají každodenní přehled nad příjmem potravy a zdravotním stavem mláďat. Zároveň si mláďata zvykají na budoucí krmný režim z ruky chovatelů.

Pro odchov tří mladých tučňáků jsme se záměrně rozhodli vydat cestou přirozeného odchovu. Touto volbou jsme chtěli minimalizovat stres mladých tučňáků při separaci od ostatních jedinců, a především jsme se obávali stresu při dodatečném začleňování zpět do kolonie. Kontrolní vážení mláďat jsme prováděli tehdy, když nebylo delší dobu pozorované krmení na kamerovém záběru. Z důvodu zahníždění páru č. 2 nad kameny jsme nemohli aplikovat kameru pro kontrolu krmení mláděte, a tak jsme se rozhodli k namátkovému vážení mláděte (**foto 1, foto 2**).

Foto 1: stáří 15 dnů

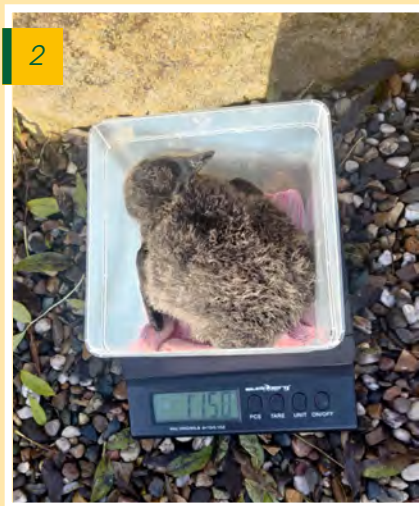

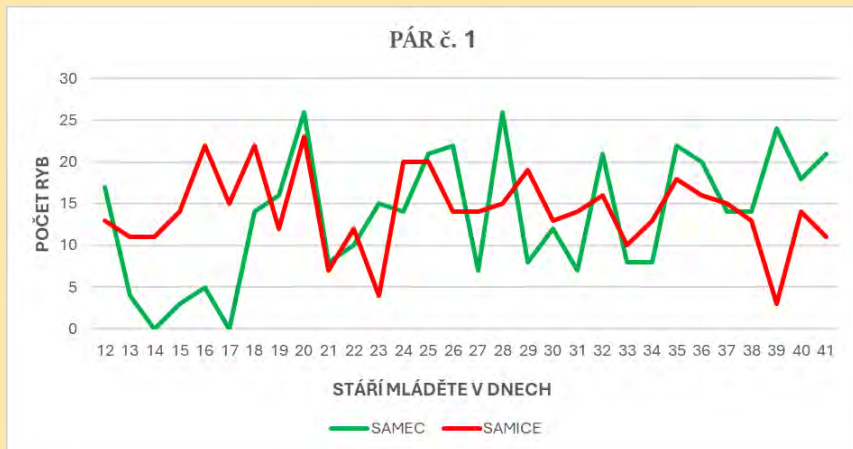
Foto 2: stáří 28 dnů

Dále jsme zapisovali do tabulky konkrétní počet přijatých ryb dospělými tučňáky. K zapisování počtu zkrmených ryb jsme přistoupili dvanáctý den stáří mláďat od párů č. 1 a 2. U páru č. 3 jsme zkrmené ryby zapisovali ode dne vylíhnutí jejich mláďete. Vážení mláďat probíhalo do stáří osmi týdnů. Krmení tučňáků probíhalo třikrát denně a vždy se zapsal konkrétní počet přijatých ryb hnízdícími jedinci. Nově zavedený systém kontrol se osvědčil jako dostačující a měli jsme radost, že nemusela proběhnout separace mláďat od kolonie.

Všechna mláďata začala opouštět bezpečí nory již ve stáří dvou měsíců. Ze začátku se jednalo pouze o prostor v bezprostřední blízkosti vchodu do nory, ale ve dvou a půl měsíce stáří již mláďata pobíhala po pláži s ostatními tučňáky. Mladí tučňáci měli možnost rychlejšího začlenění do kolonie a schopnost plavat si osvojili již ve třech měsících života. Zásadním zjištěním bylo vyhodnocení krmeného formuláře. Z výsledků jasně vyplývala individuálnost péče a rozdíly v příjmu ryb u jednotlivých párů v průběhu dne, rozdíly byly také v příjmu ryb mezi pohlavími. U páru č. 1 a 2 bylo mládě krmeno nepatrně častěji samicí (**graf 1 a 2**), zatímco u páru č. 3 byl pravidelněji pozorován při krmení mláďete samec a příjem ryb v průběhu měsíce to zcela prokazoval (**graf 3**). V počtu zkrmených ryb mezi páry byl razantní rozdíl u páru č. 2, který během měsíce listopad přijal 405 ryb, zatímco pár č. 1 přijal v měsíci listopad 829 ryb. Téměř dvojnásobný rozdíl v příjmu ryb v rámci párů si vysvětlujeme rozdílnou velikostí dospělých tučňáků. Protože se mláďata od páru č. 1 a 2 vylíhla ve stejný den, měli jsme možnost porovnávat odchýlný vzrůstový nárůst. Velikost mláďat se zdála být zcela genetickou záležitostí, a proto nebyly kladeny stejné nároky na příjem ryb, jak pro dospělé jedince, tak pro jejich mláďata.

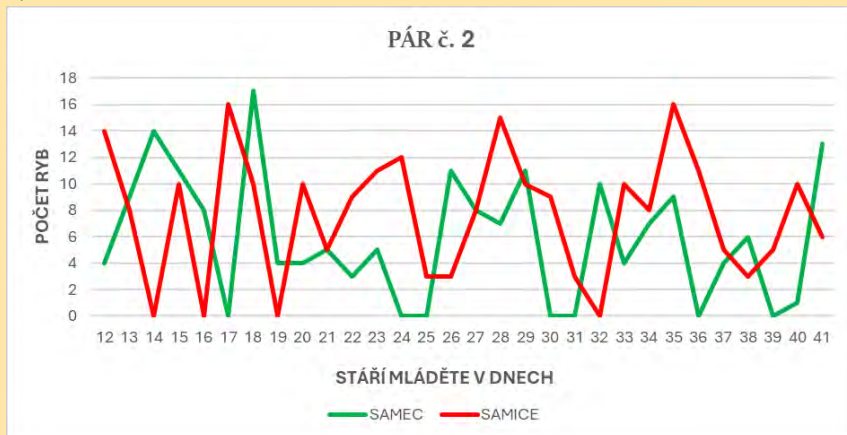
Graf 1

U páru č.1 přijímal samec potravu častěji v ranních hodinách a samice preferovala příjem ryb v odpoledních hodinách. V měsíci listopad samec přijímal průměrně 13 ryb a samice 14 ryb denně.

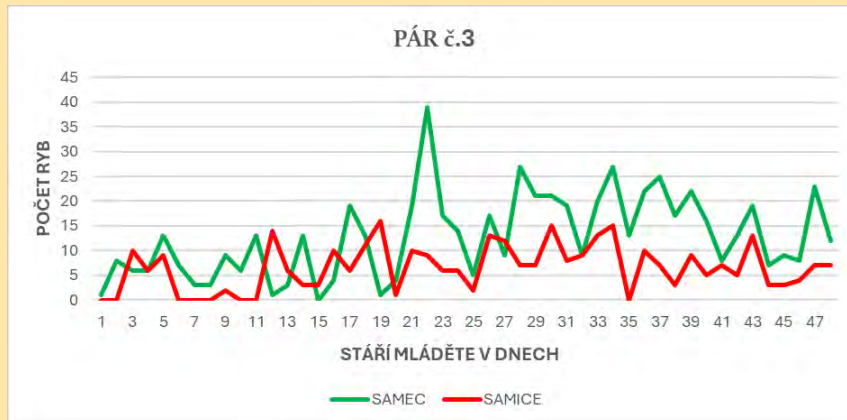

Graf 2

Pro pár č. 2 se jednalo o první zkušenost s odchovem mláďete a příjem ryb v průběhu měsíce listopad tomu nasvědčoval. Samec přijímal průměrně pouze 6 ryb a samice 7 ryb denně. Zároveň pár patřil k nejmenším tučňákům v kolonii a jejich mláďe bylo ze všech tří mláďat nejmenší.

Graf 3

Na grafu č. 3 je zcela patrný vyšší příjem ryb samcem, který průměrně přijímal v měsíci prosinec 16 ryb denně, zatímco samice přijímala průměrně pouze 8 ryb denně.

Všechna tři mláďata spolu ve stáří tři měsíců často vytvářela tzv. školku a trávila čas společně. Přirozený odchov splnil naše očekávání a začlenění mláďat do kolonie bylo rychlé a úspěšné. Jedná se o metodu časově velice náročnou pro chovatele, z hlediska zapisování všech důležitých údajů, pozorování krmení mláďat dospělými jedinci a kontrol kamerových záznamů. Mláďata jsou prozatím dokrmována dospělými tučňáky a na příjem ryb od chovatelů si musejí ještě zvykat.

Nový obyvatel Zoo Ústí nad Labem – kůň Převalského (*Equus przewalskii*)

Ing. Markéta Gloneková, Ph.D.

Jedním z projektů roku 2023 bylo obsazení prázdného výběhu po slonech, ke kterému nenáleží žádné vnitřní prostory. Původní pavilon slonů, který z tohoto výběhu nebyl dobře přístupný, byl přebudován pro tapíry čabakové a prasata visajánská.

Do výběhu jsme proto hledali takový druh, který vnitřní zázemí nepotřebuje, a zároveň splňuje náš hlavní cíl – ochranu ohrožených druhů zvířat. Preferovali jsme proto zvíře, pro které je zřízen EAZA ex-situ program (EEP). EAZA (Evropská asociace zoologických zahrad a akvárií) zřizuje tyto programy pro druhy, které potřebují zvláštní péči a detailní řízení populace. V čele tohoto programu stojí koordinátor, který určuje, řídí a zodpovídá za celou populaci daného druhu v rámci EAZA. Také schvaluje nová chovatelská zařízení, řeší přesuny zvířat v rámci institucí a doporučuje vhodná zvířata k reprodukci. Rozhodnutí a doporučení koordinátora následně schvaluje druhová komise.

Koordinátorkou koní Převalského je Barbora Dobiášová ze Zoo Praha, která Zoo Ústí nad Labem navštívila. Chtěli jsme znát její názor na povrch ve výběhu, který je především písčité (měkké povrchy totiž mohou vést k přerůstání kopyt) a zda jsou potřeba jakékoliv změny. Byla doporučena výstavba manipulačních dvorků a menší úpravy přímo ve výběhu. Zoologové ze Zoo Ústí nad Labem se také vydali do Prahy na Dívčí Hrad, kde žije stádo koní Převalského spadající pod Zoo Praha, aby si prohlédli uspořádání a provedení manipulačních dvorků. Veškeré plánované úpravy bylo nutné zadokumentovat a předat koordinátorce a druhové komisi ke schválení.

V samotném výběhu, který měří téměř 2 300 m², nebyly potřeba zásadní změny, přesto nás čekalo mnoho práce. Strhli jsme starý deštník, který dříve sloužil pro slony. Palisáda mezi budoucím výběhem pro koně a výběhem antilop nilgau byla místy rozbitá, bylo proto potřeba ji vyměnit. Rozhodli jsme se místo ní postavit transparentní plot, ale zároveň byla zachována část původní palisády, aby zvířata v obou výbězích měla možnost se za ni ukrýt. Do výběhu byly dovezeny nové parkosy a velké kameny, které slouží především jako zábrana před příkopem. Zároveň jsme podél příkopu ponechali několik pruhů vegetace, kterou koně nemohou spást. Podél celého výběhu byl natažen nový elektrický ohradník a bylo vybudováno nové krmiště s přístřeškem. Koně mají ve výběhu k dispozici částečně přístupné jezírko. Veškeré úpravy prováděli zaměstnanci zoologické zahrady.

Zoo Ústí nad Labem byla připravena přijmout skupinu koní v jakémkoliv složení (chovnou, samčí či samičí) podle aktuálních požadavků programu. Na začátku roku bylo v cca 80 institucích celkem 841 jedinců tohoto druhu 348(49), 493. Pro zachování tohoto populačního trendu koordinátorka hledá chovatele jednopohlavních skupin, proto rozhodla, že naše zoo bude chovat skupinu samic, které musí odejít ze svého původního stáda a nejsou doporučeny k rozmnožování. Skladba skupiny se může v budoucnu změnit, samice mohou kdykoliv dle potřeb odejít do jiné zoo a k nám přijít jiné. První dvě klisvy dorazily do Ústí nad Labem 21. 6. 2023 z Dolního Dobřejova (foto 2). Transport dalších dvou je v plánu na začátek roku 2024.

Koně Převalského jsou pravděpodobně poslední divoce žijící koně. Původně se vyskytovali ve stepích a polopouštích Střední Asie (od Mongolska po Čínu) a jsou schopni čelit extrémním teplotám od mínus 40 °C až do plus 40 °C. V druhé polovině 20. století byli v přírodě téměř vyhubeni. O jejich návrat se úspěšně zasloužily právě zoologické zahrady (pod záštitou především Zoo Praha), neboť se velkou měrou podílí na udržení záložní fungující populace, z níž pak vybrané jedince reintrodukují do volné přírody. Jejich statut byl z kategorie „vyhynulý“ přes „kriticky ohrožený“ aktualizován až do kategorie „ohrožený“, což je obrovský úspěch. Aktivity spojené s ochranou koní Převalského jsou ale stále potřeba, a proto jsme rádi, že se můžeme na této pomoci podílet.

2

Spolupráce s Přírodovědeckou fakultou UJEP – vedení závěrečných prací

Ing. Markéta Gloneková, Ph.D.

Zoologická zahrada už několikátým rokem aktivně spolupracuje s Přírodovědeckou fakultou Univerzity Jana Evangelisty Purkyně. Kromě společných akcí (např. Den biodiverzity, Noc vědců), výuky nebo nabídky praxe pro studenty probíhá spolupráce také na poli vědy. Studenti v zoo sbírají data pro své závěrečné práce (bakalářské i diplomové), a právě díky navázané spolupráci jsou tato témata volena tak, aby byla prospěšná i pro zoologickou zahradu. Převážně jde o výzkumy etologické, kdy studenti pozorují chování zvířat, u kterých je potřeba něco konkrétního zjistit. Jsou ale vypisována i témata, která se týkají spíše návštěvníků. Co návštěvníci řeší, na co reagují a co je zajímavé, to vše je pro zoo klíčové při budování nových expozic a vzdělávacích materiálů. Z těch nejzásadnějších byla do roku 2023 vypsána a započata následující témata závěrečných prací:

Abnormální chování dominantních samců mandrila (*Mandrillus sphinx*) v zoologických zahradách

Bc. Anna Čimová (konzultanti Mgr. Stanislav Lhota, Ph.D., Ing. Petra Padalíková, školitel Ing. Markéta Gloneková, Ph.D.)

Předkládaná studie je diplomovou prací, která se zaměřuje na abnormální chování dominantních samců mandrila v zoologických zahradách, konkrétně u druhu *Mandrillus sphinx*. Hlavním cílem je identifikace a popis abnormálního chování těchto samců v prostředí zoologických zahrad a také rozpoznání faktorů, které mohou toto chování způsobovat.

Prvotním impulsem pro vznik této studie byl dominantní samec mandrila v Zoo Ústí nad Labem (**foto 1**), pocházející z ostravské zoologické zahrady, jenž byl do chovné skupiny v Ústí nad Labem přemístěn ve věku 9 let. Dominantní samec je celkově velmi nervózní a vykazuje známky chování, které není úplně běžné (například nadměrná vokalizace, agresivita či odtazitost). Z chovných záznamů je patrné, že již v raném věku byl samec spolu matkou (ve skupině submisivní postavení) utlačován a odháněn od zbytku skupiny a potravy.

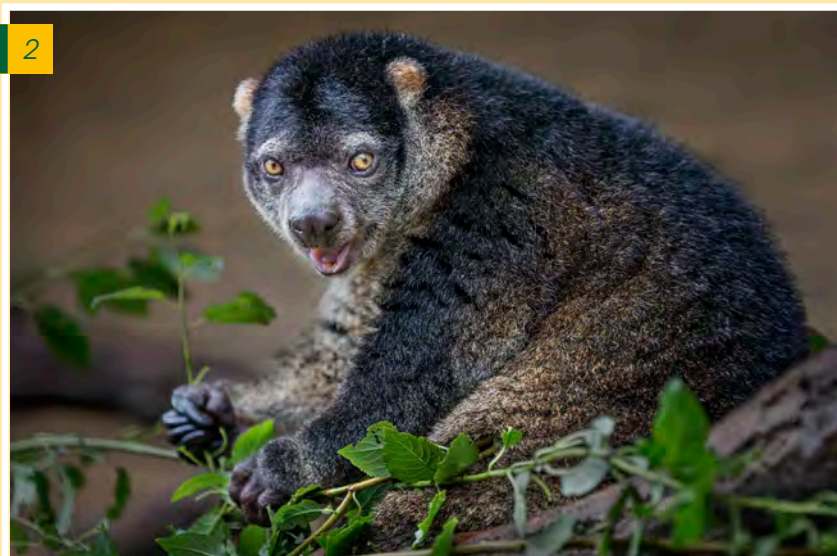
Získané poznatky mohou pomoci nejen hlubšímu pochopení chování těchto primátů, ale také například při začleňování nových samců do chovných skupin či celkovému zlepšení welfare tohoto ohroženého druhu v chovech v lidské péči.

Etologické pozorování kuskuse medvědího (*Ailurops ursinus*) v zoologických zahradách

Bc. Sabina Lišková (školitel Ing. Markéta Gloneková, Ph.D.)

Cílem bakalářské práce s názvem Etologické pozorování kuskuse medvědího (*Ailurops ursinus*) v zoologických zahradách bude vytvoření souhrnu informací o biologii kuskusů medvědích. Kuskus medvědí (**foto 2**) je endemický vačnatec, který se přirozeně vyskytuje pouze na ostrově Sulawesi a několika menších přilehlých ostrovech. Jeho populace v přírodě klesá, a i proto je podle IUCN označován jako „zranitelný“. Je chován pouze ve třech zoologických zahradách v Evropě a o jeho biologii není známo mnoho informací. Je považován za diurnálního vačnatce.

Cílem této práce bude shrnout dostupné informace a na základě etologického pozorování v zoologické zahradě sestavit detailní etogram. Činnosti budou rozděleny do pěti kategorií (odpočinek, pohyb, potravní chování, čištění, sociální chování a fyziologický jev). Sledovat se budou také reprodukční znaky, stav varlat (sestouplá, nesestouplá) a zbarvení žlázy samice (výrazná, nevýrazná). Veškeré poznatky o tomto druhu jsou pro chov v zoologických zahradách velmi přínosné.

Kvalitativní výzkum komentářů návštěvníků zoo

Bc. Eliška Nesměráková (konzultant Mgr. Stanislav Lhota, Ph.D., školitel Ing. Markéta Gloneková, Ph.D.)

Cílem diplomové práce je zjistit, které projevy zvířat, charakteristiky expozice a jiné podněty vyvolávají aktivní slovní komentáře návštěvníků. Dalším cílem bude na základě těchto komentářů navrhnout obsah nových informačních prvků tak, aby podpořily aktivní zájem návštěvníků a korigovaly jejich mylné nebo negativní představy. Jako data poslouží spontánní komentáře návštěvníků před expozicí, která budou zpracovávána kvalitativní analýzou (detekce opakujících se témat v komentářích) a kvantitativní analýzou (pohlaví a věk návštěvníků a jejich vliv na obsah komentářů). Studovaným druhem je primát mandril rýholící (*Mandrillus sphinx*) v pavilonu primátů Zoo Ústí nad Labem v průběhu sezón 2021/2022 a 2022/2023.

Možnosti hodnocení welfare (Welfare Assessment) v zoologických zahradách

Bc. Kateřina Regnerová, (školitel Ing. Markéta Gloneková, Ph.D.)

Cílem bakalářské práce bylo získat informace o možnostech hodnocení welfare (pohody) zvířat chovaných v zoologických zahradách. Welfare je v chovu zvířat v zoologických zahradách zásadní a existuje mnoho možností jeho hodnocení. Tato práce poskytla teoretický přehled základních metod hodnocení a stanovila představu ideální metody nebo případná řešení konkrétních problémů. Hlavním zdrojem byly informace Evropské asociace zoologických zahrad a akvárií (EAZA), zkušenosti z ostatních zoologických zahrad a publikované vědecké články zabývající se touto tematikou. Studentka aktuálně pokračuje ve sběru dat na diplomovou práci, kde prakticky ověří funkčnost a náročnost metodiky, konkrétně v pavilonu šelem v Zoo Ústí nad Labem.

Stavy zvířat

Savci (Mammalia)						
Název Species	stav k 1.1.2023	odchov Birth	příchod Arrival	úhyn Death	odchod Departure	stav k 31.12.2023
alpaka	2.3	2.0	0.1		2.0	2.4
<i>Vicugna pacos</i>						
anoa nížinný	1.1					1.1
<i>Bubalus depressicornis</i>	EEP,ISB,RDB=EN,CITES=I					
antilopa jelení	4.5	2.0		0.2	0.1	6.2
<i>Antilope cervicapra</i>	RDB=LC					
běložubka nejmenší	2.2	4.1	3.2	1.2	1.0	7.3
<i>Suncus etruscus</i>	RDB=LC					
buvolec pestrý	0.3					0.3
<i>Damaliscus pygargus</i>	EEP, CITES=II, RDB=LC					
gepard štihlý	1.4	1.3		0.2		2.5
<i>Acinonyx jubatus jubatus</i>	EEP,ISB,RDB=VU,CITES=I					
gibon bělolící	3.3					3.3
<i>Nomascus leucogenys</i>	EEP,RDB=CR,CITES=I					
guanako	2.3	0.2			2.0	0.5
<i>Lama guanicoe</i>	CITES = II, RDB=LC					
gueréza pláštíková	0.1				0.1	
<i>Colobus guereza caudatus</i>	EEP,RDB=VU					
hrošík liberijský			0.1			0.1
<i>Choeropsis liberiensis</i>	EEP,ISB,CITES = II, RDB=EN					
hulman jávský	2.1					2.1
<i>Trachypithecus auratus</i>	EEP, CITES = II, RDB=VU					
chvostan bělolící	1.1					1.1
<i>Pithecia pithecia</i>	EEP,CITES=II,RDB=LC					
irbis	1.1					1.1
<i>Panthera uncia</i>	EEP,ISB,RDB=VU,CITES=I					
jelen bělohuby	4.9	1.0		3.1	0.1	2.7
<i>Cervus albirostris</i>	EEP,RDB=VU					
jelínek vepří	1.1		0.2	0.1		1.2
<i>Hyelaphus porcinus</i>	EEP,RDB=EN					
kaloň pobřežní	5.3.1			3.2.1		2.1
<i>Pteropus hypomelanus</i>	CITES = II, RDB=NT					
klokán horský východní	2.0					2.0
<i>Ophranter robustus robustus</i>	RDB=LC					
klokán uru	1.1	0.0.1				1.1.1
<i>Thylogale brunii</i>	RDB=VU					
kočkodan Brazzův	3.2					3.2
<i>Cercopithecus neglectus</i>	EEP,CITES=II,RDB=LC					
kosman zakrslý	1.1					1.1
<i>Callithrix pygmaea niveiventris</i>	EEP,CITES=II,RDB=VU					
koza domácí	4.3	0.1		3.0	0.1	1.3
<i>Capra hircus</i>						
králík domácí - český strakáč	1.3		0.0.4	0.1		1.2.4
<i>Oryctolagus cuniculus v. edulis</i>						
kuandu obecný	1.1	1.0		0.1		2.0
<i>Coendou prehensilis</i>	ESB,RDB=LC					
kůň domácí - pony	1.4			0.2		1.2
<i>Equus caballus</i>						
kůň Převalského			0.2			0.2
<i>Equus przewalskii</i>	EEP,ISB,RDB=EN,CITES=I					
kuskus medvědí	1.1				1.0	0.1
<i>Ailurops ursinus</i>	EEP, RDB=VU					
lama krotká	2.2	2.0			1.0	3.2
<i>Lama glama</i>						

Savci (Mammalia)						
Název Species	stav k 1.1.2023	odchov Birth	příchod Arrival	úhyn Death	odchod Departure	stav k 31.12.2023
lemur běločelý	1.0					1.0
<i>Eulemur albifrons</i>	EEP,RDB=VU,CITES=I					
lemur červenobíhý	1.0		1.0			2.0
<i>Eulemur rubriventer</i>	EEP,RDB=VU,CITES=I					
lemur kaťa	7.7				0.7	7.0
<i>Lemur catta</i>	EEP,RDB=EN,CITES=I					
lenochod dvoupřstý	1.5	0.0.1			0.2	1.3.1
<i>Choloepus didactylus</i>	ESB,RDB=LC					
lev konžský	1.1					1.1
<i>Panthera leo bleyenberghi</i>	EEP,CITES=II,RDB=VU					
lviček zlatý	1.1					1.1
<i>Leontopithecus rosalia</i>	EEP,ISB,RDB=EN,CITES=I					
makak káповý	1.4	0.1			1.5	
<i>Macaca radiata</i>	RDB=VU					
mandril	2.6	1.0				3.6
<i>Mandrillus sphinx</i>	EEP,RDB=VU,CITES=I					
mangusta tmavá			3.1		2.0	1.1
<i>Crossarchus obscurus</i>	RDB=LC					
medvěd malajský	2.1					2.1
<i>Helarctos malayanus</i>	EEP,RDB=VU,CITES=I					
moko skalní		0.0.2	3.2			3.2.2
<i>Kerodon rupestris</i>	RDB=LC					
mravenečník čtyřprstý	1.1			1.0		0.1
<i>Tamandua tetradactyla</i>	ESB,RDB=LC					
muntžak malý	1.4	0.0.1		0.2		1.2.1
<i>Muntiacus reevesi</i>	EEP,RDB=LC					
nilgau	1.2		0.2	0.1	0.1	1.2
<i>Boselaphus tragocamelus</i>	RDB=LC					
nosál bělohubý	1.1					1.1
<i>Nasua narica</i>	ESB,RDB=LC					
ocelot slaništní	0.2					0.2
<i>Leopardus geoffroyi</i>	EEP,RDB=LC,CITES=I					
orangutan - hybrid	1.0					1.0
<i>Pongo pygmaeus x abelii</i>	CITES=I					
oseľ somálský	2.3					2.3
<i>Equus africanus somalicus</i>	EEP,ISB,RDB=CR,CITES=I					
ovce domácí - kamerunská	2.7	0.6		0.1		2.12
<i>Ovis aries aries</i>						
panda červená	1.1			1.0		0.1
<i>Ailurus fulgens fulgens</i>	EEP,ISB,RDB=EN,CITES=I					
pásovec kulovitý	1.0		0.1			1.1
<i>Talypeutes matacus</i>	RDB=NT					
pekari páskovaný	0.2					0.2
<i>Pecari tajacu</i>	CITES=II,RDB=LC					
prase domácí - göttingenské	0.1					0.1
<i>Sus domesticus</i>						
prase visajanské			3.0			3.0
<i>Sus cebifrons</i>	EEP,RDB=CR					
rosomák sibiřský	1.0		0.1			1.1
<i>Gulo gulo sibirica</i>	EEP,RDB=LC					
sika vietnamský	3.11	1.1		3.1	0.3	1.8
<i>Cervus nippon pseudaxis</i>	EEP,ISB,RDB=LC					
suríkata	6.2	5.0		0.1	1.1	10.0
<i>Suricata suricatta</i>	EEP,RDB=LC					
šakal čabakový	1.0					1.0
<i>Canis mesomelas</i>	RDB=LC					
tamarín bělohubý	4.4	1.1			2.0	3.5
<i>Saguinus labiatus</i>	EEP,CITES=II,RDB=LC					

Savci (Mammalia)						
Název Species	stav k 1.1.2023	odchov Birth	příchod Arrival	úhyn Death	odchod Departure	stav k 31.12.2023
tamarín žutoruký	2.3	0.1		1.0		1.4
<i>Saguinus midas</i>	EEP,CITES=I,RDB=LC					
tana severní	1.1	1.0				2.1
<i>Tupaia belangeri</i>	CITES=II,RDB=LC					
tapír čabrakový	1.0		0.1	0.1		1.0
<i>Tapirus indicus</i>	EEP,ISB,RDB=EN,CITES=I					
tuleň obecný	1.2					1.2
<i>Phoca vitulina vitulina</i>	EEP,RDB=LC					
tur domácí - watusi	1.5	2.0			0.1	3.4
<i>Bos taurus</i>						
tygr malajský	1.1					1.1
<i>Panthera tigris jacksonii</i>	ISB,RDB=EN,CITES=I					
vari čemobilý	3.1	0.1			1.0	2.2
<i>Varecia variegata</i>	EEP,ISB,RDB=CR,CITES=I					
velbloud dvouhrbý - domácí	1.3	0.1				1.4
<i>Camelus bactrianus</i>						
velemýš obličková	1.1	1.0				2.1
<i>Phloeomys pallidus</i>	ESB,RDB=LC					
veverka Prévostova	1.0		0.1			1.1
<i>Callosciurus prevostii</i>	RDB=LC					
voduška červená	2.1		0.3	1.0		1.4
<i>Kobus leche kafuensis</i>	EEP,CITES=II,RDB=NT					
voduška jelenovitá	2.5			0.2	1.0	1.3
<i>Kobus ellipsiprymnus defassa</i>	RDB=LC					
vydra malá	1.1	3.0				4.1
<i>Aonyx cinerea</i>	ISB,RDB=VU,CITES=I					
zebra Hartmannové	4.6	2.0			1.0	5.6
<i>Equus zebra hartmannae</i>	EEP,ISB,CITES=II,RDB=VU					
žirafa Rothschildova	0.3					0.3
<i>Giraffa camelopardalis rothschildi</i>	EEP,CITES=II,RDB=VU					

Ptáci (Aves)						
Název Species	stav k 1.1.2023	odchov Birth	příchod Arrival	úhyn Death	odchod Departure	stav k 31.12.2023
amadina diamantová	0.0.9	0.0.1				0.0.10
<i>Emblema guttata</i>	RDB=VU					
amadina Gouldové	1.3.3			0.1		1.2.3
<i>Chloebia gouldiae</i>	RDB=LC					
ara ararauna	1.1					1.1
<i>Ara ararauna</i>	CITES=II,RDB=LC					
ara červenouchý	1.1					1.1
<i>Ara rubrogenys</i>	EEP,RDB=CR,CITES=I					
ara hyacintový	1.1					1.1
<i>Anodorhynchus hyacinthinus</i>	EEP,RDB=VU,CITES=I					
ara kaninda	2.1					2.1
<i>Ara glaucogularis</i>	EEP,ISB,RDB=CR,CITES=I					
ara vojenský	1.1			1.0		0.1
<i>Ara militaris</i>	RDB=VU,CITES=I					
ara vojenský	1.1					1.1
<i>Ara militaris mexicana</i>	ESB,RDB=VU,CITES=I					
ara zelený	1.1					1.1
<i>Ara ambigua</i>	EEP,ISB,RDB=CR,CITES=I					
bulbul červenouchý	1.1					1.1
<i>Pycnonotus jocosus</i>	RDB=LC					
čejka australská	1.3				0.2	1.1
<i>Vanellus miles</i>	RDB=LC					

Ptáci (Aves)						
Název Species	stav k 1.1.2023	odchov Birth	příchod Arrival	úhyn Death	odchod Departure	stav k 31.12.2023
čírka obecná	3.2				0.2	3.0
<i>Anas crecca crecca</i>	CROH=OH,RDB=LC					
čírka úzkozobá	1.1				0.1	1.0
<i>Marmaronetta angustirostris</i>	RDB=VU					
dytík velký	1.1	1.0				2.1
<i>Burhinus grallarius</i>	RDB=LC					
holub chocholatý	1.3					1.3
<i>Ocyphaps lophotes</i>	RDB=LC					
holub krvavý	1.0		0.1	1.0		0.1
<i>Gallinula chloropus</i>	ESB,CITES=II,RDB=NT					
holub nádherný	1.1					1.1
<i>Ptilinopus superbus</i>	RDB=LC					
husička vdovka	1.2		4.3			5.5
<i>Dendrocygna viduata</i>	RDB=LC					
ječáb mandžuský	1.1					1.1
<i>Grus japonensis</i>	EEP,ISB,RDB=VU,CITES=I					
ječáb panenský	1.1		1.0			1.0
<i>Anthropoides virgo</i>	CITES=II,RDB=EN					
kachna domácí - smaragdová	1.0			1.0		
<i>Anas platyrhynchos f. domestica</i>						
kachna žlutozobá	3.2	0.0.2				3.2.2
<i>Anas undulata</i>	RDB=LC					
kachnička šedoboká	1.0					1.0
<i>Callonetta leucophrys</i>	RDB=LC					
kakadu molucký	1.0				1.0	
<i>Cacatua moluccensis</i>	EEP,RDB=VU,CITES=I					
kakadu palmový	2.2					2.2
<i>Probosciger aterrimus</i>	EEP,RDB=NT,CITES=I					
korunáč vějířový	1.1					1.1
<i>Goura victoria</i>	EEP,CITES=II,RDB=NT					
křepelka korunkatá	1.1	0.3	1.2		1.5	1.1
<i>Rollulus rouloul</i>	RDB=VU					
kubánka malá	1.1		3.3			3.3
<i>Tiaris canora</i>	RDB=LC					
kur domácí	1.2			1.0		0.2
<i>Gallus gallus f. domestica</i>						
kur domácí - velsumka	1.0					1.0
<i>Gallus gallus f. domestica</i>						
kystráček modrolící	0.1		2.0			2.1
<i>Entomyzon cyanotis</i>	RDB=LC					
lorí zelenoocasý	1.0			1.0		
<i>Lorius chlorocercus</i>	RDB=LC					
loskuták posvátný	1.1					1.1
<i>Gracula religiosa</i>	EEP,CITES=II,RDB=LC					
majna chocholatá	0.1					0.1
<i>Acridotheres cristatellus</i>	RDB=LC					
majna Rothschildova	1.0		0.1			1.1
<i>Leucopsar rothschildi</i>	EEP,RDB=CR,CITES=I					
nandu pampový	2.2	0.0.5			2.2.5	
<i>Rhea americana</i>	RDB=NT					
papoušek nádherný	2.4	0.0.3				2.4.3
<i>Polytelis swainsonii</i>	CITES=II,RDB=LC					
papoušek vlnkový	0.0.15	0.0.22		0.0.4	0.0.1	0.0.32
<i>Melopsittacus undulatus</i>	RDB=LC					
pásovník dlouhoocasý	0.0.17	0.0.10		0.0.9		0.0.18
<i>Poephila acuticauda</i>	RDB=LC					
pásovník krátkoocasý	1.1.1	0.0.4				1.1.5
<i>Poephila cincta cincta</i>	CITES=II,RDB=LC					

Ptáci (Aves)						
Název Species	stav k 1.1.2023	odchov Birth	příchod Arrival	úhyn Death	odchod Departure	stav k 31.12.2023
perlička kropenatá	0.0.28			0.0.11		0.0.17
<i>Numida meleagris</i>	RDB=LC					
pštros dvoupřstý	0.3					0.3
<i>Struthio camelus</i>	RDB=LC					
puščík bělavý pobaltský	1.0					1.0
<i>Strix uralensis liturata</i>	EEP, CROH=KOH, RDB=LC, CITE=II/A					
puščík hnědý			2.1			2.1
<i>Strix leptogrammica</i>	CITES=II, RDB=LC					
rýzovník šedý		0.0.5	0.0.28	0.0.5		0.0.28
<i>Pardaliparus erythrogastrus</i>	EEP, CITES=II, RDB=EN					
sova pálená	2.3				2.3	
<i>Tyto alba</i>	CROH=SOH, RDB=LC					
sovice sněžní	2.1			1.0		1.1
<i>Nyctea scandiaca</i>	EEP, CITES=II/A, RDB=VU					
sup himálajský	1.1					1.1
<i>Gyps himalayensis</i>	CITES=II, RDB=NT					
sýček obecný	1.1					1.1
<i>Athene noctua</i>	CITES=II/A, CROH=SOH, RDB=LC					
traváček ozdobný	3.2	0.0.1		0.1		3.1.1
<i>Neophema elegans</i>	CITES=II, RDB=LC					
tučňák brýlový	12.7	0.0.3		1.1		11.6.3
<i>Spheniscus demersus</i>	EEP, CITES=II, RDB=EN					
volavka vlasatá			3.3			3.3
<i>Ardeola ralloides</i>	RDB=LC					
výr velký	0.0.2			0.0.1		0.0.1
<i>Bubo bubo</i>	CITES=II/A, CROH=OH, RDB=LC					
zoborožec vrásčitý	3.2				1.0	2.2
<i>Aceros corrugatus</i>	EEP, RDB=EN					
zrzhlávka peposaka	2.0			1.0		1.0
<i>Netta peposaca</i>	RDB=LC					
zrzhlávka rudozobá	2.2					2.2
<i>Netta rufina</i>	CROH=SOH, RDB=LC					
žako šedý	1.1					1.1
<i>Psittacus erithacus</i>	RDB=EN, CITES=I					

Plazi (Reptilia)						
Název Species	stav k 1.1.2023	odchov Birth	příchod Arrival	úhyn Death	odchod Departure	stav k 31.12.2023
agama kočiččinská	1.3	0.0.16				1.3.16
<i>Physignathus cocincinus</i>	RDB=VU					
agama Weberova	1.2					1.2
<i>Hydrosaurus weberi</i>	RDB=VU					
aligátor americký	1.1					1.1
<i>Alligator mississippiensis</i>	CITES=II, RDB=LC					
bazilišek zelený	1.0					1.0
<i>Basiliscus plumifrons</i>	RDB=LC					
čukvala zavalitá	1.1					1.1
<i>Sauromalus ater</i>	RDB=LC					
dlohokřčka drsná	2.0.1					2.0.1
<i>Chelodina rugosa</i>	RDB=NT					
felzuma	9.6	0.0.12		4.2	0.0.11	5.4.1
<i>Phelsuma grandis</i>	CITES=II, RDB=LC					
hrozňš psohlavý	1.2					1.2
<i>Sanzinia madagascariensis</i>	ESB, RDB=LC, CITES=I					
kajmánek malý	1.1					1.1
<i>Paleosuchus trigonatus</i>	CITES=II, RDB=LC					

Plazi (Reptilia)						
Název Species	stav k 1.1.2023	odchov Birth	příchod Arrival	úhyn Death	odchod Departure	stav k 31.12.2023
karetka novoguinejská	2.0					2.0
<i>Carelliochelys insculpta</i>	CITES=II,RDB=EN					
korálovka mexická	1.1.4			0.1.2	0.0.1	1.0.1
<i>Lampropeltis mexicana greeri</i>	RDB=LC					
korálovka sedláta sinaloaská	1.1					1.1
<i>Lampropeltis triangulum sinaloae</i>	RDB=LC					
korovec mexický	1.2					1.2
<i>Heloderma horridum</i>	CITES=II,RDB=LC					
kožnatka čínská	0.0.1					0.0.1
<i>Pelodiscus sinensis</i>	RDB=VU					
krajta královská	1.1.1			0.0.1		1.1
<i>Python regius</i>	CITES=II,RDB=NT					
krajta ostrovní	2.1			1.0		1.1
<i>Liasis savuensis</i>	CITES=II,RDB=EN					
krajta zelená	1.0					1.0
<i>Morelia viridis</i>	CITES=II,RDB=LC					
krátkokříčka červenobíhá	0.0.2					0.0.2
<i>Emydura subglobosa</i>	RDB=LC					
leguán kubánský	1.1		1.1	2.2		
<i>Cyclura nubila nubila</i>	RDB=VU,CITES=I					
leguán nosorohý	1.1				1.1	
<i>Cyclura cornuta</i>	ESB,RDB=EN,CITES=I					
leguán zelený			0.1			0.1
<i>Iguana iguana</i>	CITES=II,RDB=LC					
leguánek měnivý	0.0.6			0.0.1		0.0.5
<i>Leiocephalus carinatus</i>	RDB=LC					
leguánek modravý	1.1			1.0		0.1
<i>Petrosaurus thalassinus</i>	RDB=LC					
leguánovec obojkový	1.0					1.0
<i>Crotaphytus collaris</i>	RDB=LC					
psohlavec orinocký	1.2					1.2
<i>Corallus hortulanus</i>	CITES=II,RDB=LC					
scink dlouhonohý	1.0					1.0
<i>Eumeces schneideri</i>	RDB=LC					
tmorep skalní	1.1	0.0.6		1.0		0.1.6
<i>Uromastyx acanthinura</i>	CITES=II, RDB=NT					
zmije obecná	1.2					1.2
<i>Vipera berus</i>	CROH=KOH,RDB=LC					
želva anámská	0.0.3					0.0.3
<i>Mauremys annamensis</i>	EEP,RDB=CR,CITES=I					
želva hvězdnatá	1.0			1.0		
<i>Geochelone elegans</i>	EEP,RDB=VU,CITES=I					
želva mohutná			0.0.9			0.0.9
<i>Manouria emys</i>	EEP,RDB=CR					
želva ostruhatá	1.1					1.1
<i>Centrochelys sulcata</i>	CITES=II,RDB=EN					
želva paprscitá			1.1			1.1
<i>Astrochelys radiata</i>	EEP,RDB=CR,CITES=I					
želva podlouhá			1.1.1			1.1.1
<i>Indotestudo elongata</i>	EEP,RDB=CR					
želva stepní	1.0					1.0
<i>Testudo horsfieldii</i>	CITES=II,RDB=VU					
želva tlustohrdlá	0.1					0.1
<i>Siebenrockiella crassicollis</i>	CITES=II,RDB=EN					
želva uhlířská	3.3					3.3
<i>Chelonoidis carbonaria</i>						

Plazi (Reptilia)						
Název Species	stav k 1.1.2023	odchov Birth	příchod Arrival	úhyn Death	odchod Departure	stav k 31.12.2023
želva vroubená	1.0			1.0		
<i>Testudo marginata</i>	CITES=II/A,RDB=LC					
želva zelenavá	1.0.17				0.0.3	1.0.14
<i>Testudo hermanni</i>	CITES=II/A,RDB=NT					
želva zubatá	2.3					2.3
<i>Cyclernys dentata</i>	CITES=II,RDB=NT					
želva žlutohnědá	1.0					1.0
<i>Testudo graeca</i>	CITES=II/A,RDB=VU					

Obojživelníci (Amphibia)	
Název Species	stav k 31.12.2023
drápatka vodní	0.0.3
<i>Xenopus laevis laevis</i>	RDB=LC
parosníčka rajská	0.0.12
<i>Dyscophus antongilii</i>	CITES=II,RDB=LC
pralesnička Anthonyova	0.0.12
<i>Epipedobates anthonyi</i>	CITES=II,RDB=NT
pralesnička azurová	0.0.7
<i>Dendrobates azureus</i>	CITES=II,RDB=LC
pralesnička barvířská	0.0.13
<i>Dendrobates tinctorius</i>	CITES=II,RDB=LC
pralesnička brazilská	0.0.1
<i>Dendrobates galactonotus</i>	CITES=II,RDB=LC
pralesnička harlekýn	0.0.6
<i>Dendrobates leucomelas</i>	CITES=II,RDB=LC
pralesnička pruhovaná	0.0.3
<i>Phyllobates vittatus</i>	CITES=II,RDB=VU
pralesnička strašná	0.0.12
<i>Phyllobates terribilis</i>	CITES=II,RDB=EN
rákosníčka běloskvrnná	0.0.5
<i>Heterixalus alboguttatus</i>	RDB=LC
rohatka Cranwellova	0.0.1
<i>Ceratophrys cranwelli</i>	RDB=LC
rosnice siná	0.0.1
<i>Pelodytes caerulea</i>	RDB=LC
rosnička včelí	1.4
<i>Trachycephalus resinifictrix</i>	RDB=LC
víčkovernice černoskvrnná	0.0.15
<i>Trachycephalus nigromaculatus</i>	RDB=LC
žebrovník Waltův	1.1
<i>Pleurodeles waltl</i>	EPP,RDB=NT

Ryby (Pisces)	
Název Species	stav k 31.12.2023
bichírek úhořovitý	0.0.7
<i>Erpetoichthys calabaricus</i>	RDB=NT
dánio pruhované	0.0.60
<i>Danio rerio</i>	RDB=LC
duhovka Bleherova	0.0.8
<i>Chilatherina bleheri</i>	RDB=EN
duhovka Boesemanova	0.0.15
<i>Melanoetaenia boesemani</i>	RDB=EN
duhovka diamantová	0.0.25
<i>Melanoetaenia praecox</i>	RDB=LC
duhovka lososová	0.0.10
<i>Glossolepis incisus</i>	RDB=EN
duhovka Parkinsonova	0.0.20
<i>Melanoetaenia parkinsoni</i>	RDB=NT
duhovka třípruhá	0.0.12
<i>Melanoetaenia trifasciata</i>	RDB=LC
keříčkovec	0.0.1
<i>Clarias sp.</i>	
krunýřovec	0.0.20
<i>Ancistrus sp.</i>	
krunýřovec jednopruhý	0.0.5
<i>Otocinclus affinis</i>	RDB=LC
krunýřovec řasnatý	0.0.30
<i>Ancistrus cirrhosus</i>	RDB=LC
labeo červenoploutvé	0.0.1
<i>Epalzeorhynchus frenatum</i>	RDB=LC
mbuna Lombardova	0.0.7
<i>Metriaclima lombardoi</i>	RDB=VU
neonka obecná	0.0.30
<i>Paracheirodon innesi</i>	RDB=LC
pancévníček kropenatý	0.0.2
<i>Megalechis thoracata</i>	RDB=LC
pancévníček Šterbův	0.0.20
<i>Corydoras sterbai</i>	RDB=LC
pancévníček zelený	0.0.20
<i>Corydoras aeneus</i>	RDB=LC
parmička bulunganská	0.0.20
<i>Puntius anchisporus</i>	RDB=LC
parmička čtyřpruhá	0.0.7
<i>Puntius tetrazona</i>	RDB=LC
parmička duhová	0.0.80
<i>Puntius tilteya</i>	RDB=VU

Ryby (Pisces)	
Název Species	stav k 31.12.2023
parmička indická	0.0.50
<i>Puntius ticto</i>	RDB=LC
parmička purpurová	0.0.25
<i>Pethia nigrofasciata</i>	RDB=VU
parmička Schwanenfeldova	0.0.16
<i>Barbonymus schwanenfeldii</i>	RDB=LC
parmička zlatá	0.0.30
<i>Puntius semifasciolatus f. schuberti</i>	RDB=LC
parmička žraločí	0.0.6
<i>Balantiocheilos melanopterus</i>	RDB=VU
parmoun siamský	0.0.6
<i>Crossocheilus siamensis</i>	
peřovec skvrnitý	0.0.3
<i>Synodontis eupterus</i>	RDB=LC
piraňa Nattererova	0.0.28
<i>Pygocentrus nattereri</i>	
razbora klínoskvrnná	0.0.70
<i>Trigonostigma heteromorpha</i>	RDB=LC
sekavec přičnopásý	0.0.7
<i>Pangio kuhlii</i>	RDB=LC
sekavka nádherná	0.0.3
<i>Chromobotia macracanthus</i>	RDB=LC
sekavka pákistánská	0.0.6
<i>Botia lohachata</i>	RDB=LC
sekavka proužkovaná	0.0.2
<i>Botia striata</i>	RDB=EN
sekernatka drobná	0.0.10
<i>Carnegiella marthae</i>	RDB=LC
skalára vysoká	0.0.4
<i>Pterophyllum altum</i>	RDB=LC
sumec sklovitý	0.0.50
<i>Kryptopterus bicirrhis</i>	RDB=LC
tetra černá	0.0.20
<i>Gymnocorymbus ternetzi</i>	RDB=LC
tetra červenoskvrnná	0.0.10
<i>Hypheosobrycon erythrostigma</i>	RDB=LC
tetra červenotlamá	0.0.10
<i>Petitella georgiae</i>	RDB=LC
tetra červenouštá	0.0.80
<i>Hemigrammus rhodostomus</i>	RDB=LC
tetra slepá	0.0.30
<i>Astyanax jordani</i>	RDB=EN

Ryby (Pisces)	
Název Species	stav k 31. 12. 2023
tetra žhavá	0.0.50
<i>Hemigrammus erythrozonus</i>	RDB=LC
tlamovec	0.0.10
<i>Labidochromis sp.</i>	
tlamovec Baenschův	0.0.3
<i>Aulonocara baenschii</i>	RDB=CR
tlamovec příčnopruhý	0.0.5
<i>Maylandia zebra</i>	RDB=LC
trnovec hřebenáčelý	0.0.3
<i>Agamyxis pectinifrons</i>	RDB=LC
živorodka duhová	0.0.20
<i>Poecilia reticulata</i>	RDB=LC

Paryby (Chondrichthyes)	
Název Species	stav k 31. 12. 2023
trnucha Orbignyho	1.1
<i>Potamotrygon orbignyi</i>	RDB=LC

Bezobratlí (Evertebrata)	
Název Species	stav k 31. 12. 2023
sklípkan potulný	0.0.1
<i>Brachypelma vagans</i>	CITES = II; RDB=LC
krevečka	0.0.5
<i>Macrobrachium asperulum</i>	RDB=LC
krevečka červená	0.0.30
<i>Neocaridina denticulata</i>	RDB=LC
zubovec	0.0.15
<i>Neritina sp.</i>	
šváb	0.0.14
<i>Therea petiveriana</i>	

Stavy zvířat 2023

Census of animals 2023

	1. 1. 2023		31. 12. 2023	
	Druhy	Jedinci	Druhy	Jedinci
Savci (<i>Mammalia</i>)	66	270	69	280
Ptáci (<i>Aves</i>)	52	211	52	261
Plazi (<i>Reptilia</i>)	36	116	37	133
Obojživelníci (<i>Amphibia</i>)	14	153	15	98
Ryby (<i>Pisces</i>)	47	932	48	957
Paryby (<i>Chondrichthyes</i>)	1	2	1	2
Bezobratlí (<i>Invertebrata</i>)	7	86	5	65
Celkem (Total)	223	1770	227	1796

Odchovy

Savci (Mammalia)	
Druh Species	stav k 31.12.2023
alpaka	2.0
<i>Vicugna pacos</i>	
antilopa jelení	2.0
<i>Antilope cervicapra</i>	
bělozubka nejmenší	4.1
<i>Suncus etruscus</i>	
gepard šíhlý	1.3
<i>Acinonyx jubatus jubatus</i>	
guanako	0.2
<i>Lama guanicoe</i>	
jelen bělohubý	1.0
<i>Cervus albirostris</i>	
klokan uru	1.0
<i>Thylogale brunii</i>	
koza domácí	0.1
<i>Capra hircus</i>	
kuandu obecný	1.0
<i>Coendou prehensilis</i>	
lama krotká	2.0
<i>Lama glama</i>	
lenochod dvouprstý	0.0.1
<i>Choloepus didactylus</i>	
makak kápový	0.1
<i>Macaca radiata</i>	
mandril	1.0
<i>Mandrillus sphinx</i>	
moko skalní	0.0.2
<i>Kerodon rupestris</i>	
muntžak malý	0.0.1
<i>Muntiacus reevesi</i>	

Savci (Mammalia)	
Druh Species	stav k 31.12.2023
ovce domácí - kamerunská	0.6
<i>Ovis aries aries</i>	
sika vietnamský	1.1
<i>Cervus nippon pseudaxis</i>	
surikata	5.0
<i>Suricata suricatta</i>	
tamarín bělohubý	1.1
<i>Saguinus labiatus</i>	
tamarín žltoruký	0.1
<i>Saguinus midas</i>	
tana severní	1.0
<i>Tupaia belangeri</i>	
tur domácí - watusi	2.0
<i>Bos taurus</i>	
vari černobílý	0.1
<i>Varecia variegata</i>	
velbloud dvouhrbý - domácí	0.1
<i>Camelus bactrianus</i>	
velemyš obláčková	1.0
<i>Phloeomys pallidus</i>	
vydra malá	3.0
<i>Aonyx cinerea</i>	
zebra Hartmannové	2.0
<i>Equus zebra hartmannae</i>	

Ptáci (Aves)	
Druh Species	stav k 31.12.2023
amadina diamantová	0.0.1
<i>Emblema guttata</i>	
dytík velký	1.0
<i>Burhinus grallarius</i>	
kachna žlutozobá	0.0.2
<i>Anas undulata</i>	
křepelka korunkatá	0.3
<i>Rollulus rouloul</i>	
nandu pampový	0.0.5
<i>Rhea americana</i>	
papoušek nádherný	0.0.3
<i>Polytelis swainsonii</i>	
papoušek vlnkovaný	0.0.22
<i>Melopsittacus undulatus</i>	
pásovník dlouhoocasý	0.0.10
<i>Poephila acuticauda</i>	
pásovník krátkoocasý	0.0.4
<i>Poephila cincta cincta</i>	
rýžovník šedý	0.0.5
<i>Padra oryzivora</i>	
traváček ozdobný	0.0.1
<i>Neophema elegans</i>	
tučňák brýlový	0.0.3
<i>Spheniscus demersus</i>	

Plazi (Reptilia)	
Druh Species	stav k 31.12.2023
agama kočičinská	0.0.16
<i>Physignathus cocincinus</i>	
felzuma	0.0.12
<i>Phelsuma grandis</i>	
trnorep skalní	0.0.6
<i>Uromastyx acanthinura</i>	

Ochranářské projekty

Projekt Pesisir Balikpapan v roce 2023

Mgr. Stanislav Lhota, Ph.D.

Rok 2023 v Balikpapankém zálivu proběhl ve znamení velké změny – severní část zálivu se totiž stala součástí nově budovaného hlavního města Indonésie, které bylo nazvané Nusantara. Pro ochranu přírody je to samozřejmě tvrdá rána, mobilizujeme však veškeré síly, nejen abychom zmírnili její negativní dopady, ale i abychom se pokusili nové situace využít k posílení některých aspektů ochrany celého ekosystému.

První velká hrozba, které musíme v souvislosti s výstavbou nového města čelit, je budování přístupové dálnice (**foto 1**). Ta by podle nařízení prezidenta měla být dostavena již v roce 2025, takže stavba probíhá zbrkle, neuváženě a bezohledně. Jedním z důsledků bylo zničení veškerých lesních koridorů, které propojovaly Balikpapanský záliv s posledním zbytkem primárního deštného pralesa, rezervací Sungai Wain. Podobně uspěchaně a nepromyšleně probíhá stavba několika logistických přístavů, a to i přes příslib vlády o tom, že bude k vykládání stavebního materiálu využít jediný, již existující přístav. Kromě zbytečného ničení pobřežních mangrovů trpí výstavbou přístavů také estetický ráz krajiny, kterému neprospěla ani stavba stožárů vedení vysokého napětí, které nyní celý záliv přetíná.

Výstavba dálnice vedoucí k novému hlavnímu městu Indonésie zdevastovala velkou část pobřeží Balikpapanského zálivu.

Mappaselle, jeden z klíčových členů právníckého týmu projektu Pesisir Balikpapan, poskytl rozhovor o negativních dopadech výstavby hlavního města celé řadě mezinárodních médií, v tomto případě je to Al Jazeera.

Kampaň za šetrnější a ohleduplnější způsob výstavby hlavního města začala s pomocí mezinárodních médií (**foto 2**). Výstavba města totiž zásadním způsobem závisí na podpoře zahraničních investorů, kteří hledí na to, co o výstavbě města píše tisk. Jedině díky tomuto tlaku je indonéská vláda přístupná vyjednávání. Během série jednání se nám tak podařilo prosadit například obnovu alespoň některých lesních koridorů, které byly zničeny výstavbou dálnice.

Dopad výstavby nového hlavního města však nemusí být jednoznačně negativní. Koncept Nusantary představuje „pralesní město“, kde budou lidé a příroda žít v harmonii. Ačkoli jde spíše o propagandu než o reálný plán, představuje tento příslib vlády na nejvyšší úrovni mocný nástroj pro prosazování ochrannářských snah. Díky němu se například na území města nespojívalo, tedy například pálení dřevěného uhlí. Ale i to má své stinné stránky. Uhlíři, které byly z Nusantary zkrátka jen vyhnáni, se svou ilegální prací nespokojili. Usadili se na novém území, v povodí řeky Riko, kde mangrovové kácí dál. Celou situaci tedy bude nutné řešit jiným způsobem.

Bylo by však naivní se domnívat, že za problémy ochrany přírody v Balíkpananském zálivu může dnes již jen výstavba nového města. I jiné hrozby, kterým jsme čelili v předchozích letech, stále přetrvávají. Velkým problémem zůstává rozvoj průmyslu ve městech Balíkpanan a Penajam, kterému i nadále padají za oběť rozlehlé plochy pobřežních pralesů. Součástí kampaně a vyjednávání za zodpovědný rozvoj území je proto i plán na integrovanou ochranu zálivu, bez ohledu na průběh hranic administrativních území Nusantary, Balíkpanan a Penajamu. Důležitým dílčím úspěchem je změna územního plánu provincie Východní Kalimantan, která zahrnuje další rozšíření území vyhrazeného k ochraně přírody (**foto 3**).

Na tomto jednání se podařilo prosadit další rozšíření chráněných území v územním plánu provincie Východní Kalimantan.

Abychom dokázali posoudit a prokázat, nakolik závažné budou příští dopady výstavby nového hlavního města na populace klíčových ohrožených druhů zvířat, je nutné zajistit bazální data o stavu populace před započítáním výstavby. V předchozích letech proto proběhlo dohledávání všech skupin opic kahau nosatých (*Nasalis larvatus*, **foto 4**) na celém území zálivu. Tento více než dvouletý projekt byl nyní završen odbornou publikací v časopise *Environmental Monitoring and Assessment*. Publikace měla velkou odezvu a stala se jedním z klíčových podkladů připraveného akčního plánu pro ochranu této populace, což již bude oficiální dokument indonéské vlády. O situaci v Balíkapananském zálivu projevila zájem také BBC, která společně s naším týmem natáčela několik týdnů život kahau na okraji města Balíkapanu (**foto 5**). Nyní probíhá sestřih tohoto materiálu, který bude součástí nového seriálu BBC *Planet Earth II Asia*.

*Samec kahau nosatého (*Nasalis larvatus*). Foto Vít Lukáš*

Náročný život kahau nosatých v Somberu, průmyslovém předměstí Balíkapanu, které zde fotografoval Vít Lukáš, se následně stal i předmětem jedné z epizod nového dokumentárního seriálu BBC.

Po úspěšném zhodnocení populace opic kahau nosatých probíhá nyní sčítání mořských savců, které se opakuje každých zhruba 5 let ve spolupráci s místní nevládní organizací RASI (**foto 6**), která výzkum mořských savců v zálivu započala již v roce 2000. Bohužel, jednoho ze dvou druhů mořských savců, dugonga (*Dugong dugon*), se nám již nalézt nepodařilo. Může jít o jeden z prvních druhů, který jsme v důsledku bezohledné výstavby ztratili. Populace druhého druhu mořských savců, orcel tuponosých (*Orcaella brevirostris*, **foto 7**), nyní čítá kolem 70 jedinců, což představuje zatím jen mírný pokles. K výrazné změně však došlo v tom, jak delfíni využívají vodu zálivu. Zcela totiž zmizeli z vod, které nyní nově náleží hlavnímu městu. Důvodem je pravděpodobně nesnesitelně vysoká hladina podmořského hluku v souvislosti s výstavbou a provozem několika nových logistických přístavů. Požadavek snížení hlučnosti je nyní hlavním předmětem vyjednávání týmu RASI s vládou.

Tým naší partnerské organizace RASI již téměř čtvrt století monitoruje populaci mořských savců v Balikipapanském zálivu.

Orceley tuponosé (*Orcaella brevirostris*) na fotografiích poznáváme jako jedince především podle charakteristického tvaru hřbetních ploutví, která se u každého zvířete poněkud liší.

Při hodnocení biologické rozmanitosti Balikipapanského zálivu však nezapomínáme ani na flóru. Stav mangrovů sledujeme na několika vegetačních plochách a celkové rozloze 2 hektarů. Díky těmto výzkumům se podařilo objevit i botanickou perlu – populaci stromu *Camptostemon philippinensis*, ohroženého druhu mangrovu, který doposud nebyl z této části Indonésie znám. Překvapivě to byl právě tento objev, který vzbudil největší zájem indonéské vlády o ochranu zdejšího pobřežního ekosystému.

Jak se bude situace v Balikipapanském zálivu dále vyvíjet, nevíme. Výstavba nového hlavního města Indonésie představuje nebývalou hrozbu, ale i nebývalou příležitost pro posílení legislativy, k prosazení zájmů ochrany přírody a potlačení některých hrozeb a problémů, se kterými jsme marně v předchozích letech bojovali.

The Kukang Rescue Program v roce 2023

Ing. František Příbrský, Ing. Lucie Čizmárová

Záchranný program Kukang od roku 2014 v Indonésii na Sumatře chrání převážně outloně váhavé (*Nycticebus coucang*) a outloně sumaterské (*Nycticebus hilleri*) – jedovaté primáty, kteří se stávají oběťmi své roztomilosti. Kukang Program se neustále rozvíjí převážně pomocí spolupráce s místními komunitami na několika úrovních. Ve škole „Kukang School“ vzdělává místní děti, v nichž rozvíjí kladný vztah k přírodě. Zaměstnává bývalé pytláky, kteří jsou nyní terénními asistenty. Z místních farmářů rovněž vytváří ochránce přírody prostřednictvím projektu šetrného pěstování kávy „Kukang Coffee“. Mimo to také aktivně bojuje proti pašerákům zvířat. Kukang Program se tak snaží snížit míru nelegálního obchodování (nejen) s outloni, a tím ochránit populace (nejen) těchto ohrožených zvířat ve volné přírodě před vyhubením. Tento report je souhrnem nejdůležitějších událostí, které se odehrály v roce 2023.

Vzdělávání dětí (foto 1):

V říjnu byla na Sumatře slavnostně otevřena nová budova Kukang školy (Kukang School). I díky dlouhodobé podpoře Zoo Ústí nad Labem nyní probíhá výuka dětí ve větších a lepších prostorách přímo v Kukang centru. Slavnostního dne se zúčastnila šedesátka dětí se svými rodiči a nechyběl samozřejmě ani celý Kukang tým. Po celý rok pokračovala ve škole také výuka předškolních dětí prostřednictvím venkovních aktivit v rámci programu Education4Conservation International, do kterého se Kukang School před několika lety aktivně zapojila.

S výukou v Kukang School v roce 2023 pomáhala také dobrovolnice z Polska Karolina Bystrónska. Karolina v Indonésii strávila více jak 4 měsíce, díky čemuž pomohla učitelskému týmu s výukou po celý semestr. Vzdělávání neprobíhalo ale jen v Kukang School. Sedmičlenný Kukang tým odprezentoval 10 přednášek na státních školách, které byly tematicky zaměřené hlavně na ochranu divokých zvířat a přírody. Těchto přednášek se zúčastnilo celkem 772 dětí. Díky dotazníkům bylo ověřeno, že hned u 75 % žáků se díky přednášce významně zlepšily znalosti o ochraně zvířat a přírody v daném tématu.

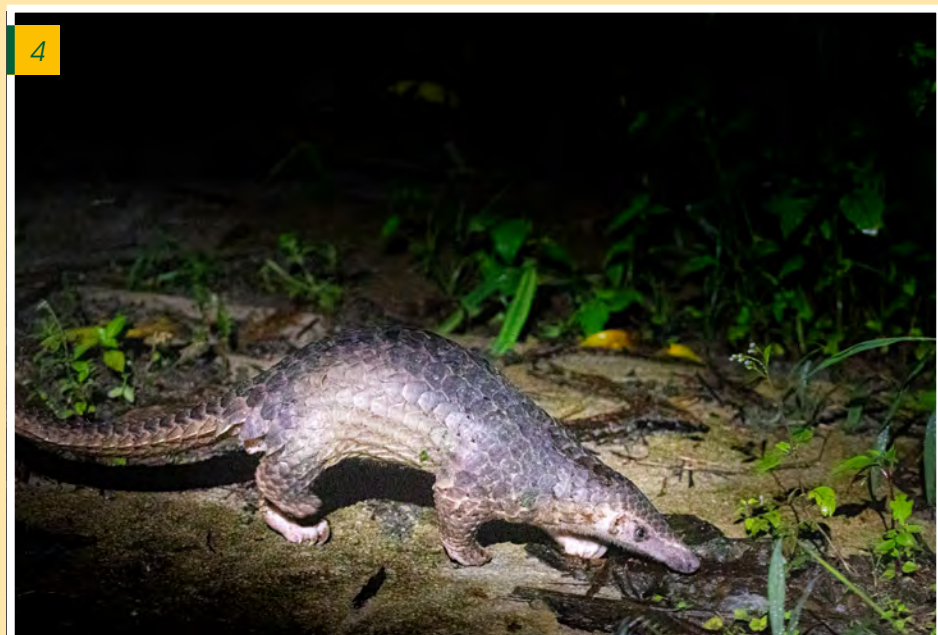
Spolupráce s komunitou farmářů žijících na hranici Ekosystému Leuser (foto 2, 3):

Po celý rok probíhala intenzivní spolupráce s farmáři z vesnice Kuta Male. Kávový dům v této terénní oblasti programu se tak zaplnil kávovými zrny, která Kukang tým pilně suší, odslupkovává a přebírá. Jejich nová várka se převáží do České republiky, kde mohou lidé tuto ochránářskou kávu od spřátelených farmářů ochutnat. Trik je v tom, že farmáři za svou úrodu kávy dostávají lepší cenu, než je ta tržní, výměnou za což se zavázali chránit outloně a další ohrožené druhy zvířat žijících v jejich blízkosti. Díky kávě Kukang Coffee se tak daří chránit cennou oblast na hranici Národního parku Leuser, kde žije mnoho jedinečných a ohrožených zvířat. Navíc díky terénnímu týmu ochránářů, složenému z bývalých pytláků, je jistota, že farmáři tato zvířata opravdu neloví, a naopak je chrání.

Monitoring nočních druhů zvířat (foto 4, 5, 6):

V terénní oblasti v okolí vesnice Kuta Male, ale také u vesnice Bandar Baru, kde stojí Kukang centrum, probíhal pravidelný monitoring nočních zvířat pomocí transektové metody. Tímto způsobem Kukang tým zjišťuje velikost populace outloňů, jejich chování a habitatové požadavky. V lokalitě Bandar Baru se počet pozorování zvířat zmenšil, což je přičítáno především loveckému tlaku v okolí. Nicméně se týmu podařilo dokonce dvakrát narazit na luskouna ostrovního (*Manis javanica*). Jednou v kopcích ve výšce nad 1000 m n. m. a jednou přímo ve vesnici nedaleko Bandar Baru. Od obou jedinců byly odebrány vzorky chlupů a luskoun nalezený ve vesnici byl přemístěn do bezpečného místa ve vzdálenějším lese. V lokalitě Kuta Male počet zaznamenaných zvířat z monitoringu ukazuje, že outloní populace je zde stále stabilní a outloni se bez velkého strachu pohybují i v okolí obydlených oblastí. Dokonce byla zaznamenána i odrostlá mláďata.

V roce 2023 byl monitoring doplněn také fotopastmi. Od místních z vesnice Amburidi Kukang tým zjistil, že v lese jeden den cesty od vesnice je saliniště, kam chodí pít spousta zvířat, a tým se tedy rozhodl udělat průzkum a nainstalovat na toto místo fotopasti. Cesta tam měla trvat jeden den. Kvůli velmi těžkému terénu a všudypřítomnému pichlavému ratanu, kterým si tým musel cestu prosekávat doslova metr za metrem, nakonec členové výpravy do cílového místa dorazili až za dva dny.

Tady se průzkumníci utábořili na břehu velké řeky a pokračovali s fotopastmi zhruba 1,5 km proti proudu menší říčky k místu, kde se shlukují zvířata, a tam umístili fotopasti. Vyčerpaní, ale šťastní se tedy mohli vydat na dvoudenní cestu zpět. Po dvou měsících se tým do lesa vrátil, aby provedl ruční kontrolu fotopastí. Ze tří fotopastí zůstaly na místě jen dvě – jedna byla i přes zajištění zámkem odcizena. Zbylé dvě fotopasti tak tým raději odnesl zpět na základnu. Na fotografiích je však čekalo velké překvapení. Kromě skupiny kriticky ohrožených orangutanů sumaterských (*Pongo abelli*), včetně samice s mládětem, stáda sambarů indočínských (*Rusa unicorn equina*) a velké skupiny hulmanů ebenových (*Presbytis thomasi*) se před fotopastí prošel také velmi vzácný tygr sumaterský (*Panthera tigris sumatrae*). Na jednom z videí dokonce loví jelena. Tygrů na Sumatře zbývá posledních maximálně 400 jedinců!

Boj proti pašerákům a nelegálnímu obchodu se zvířaty (foto 7, 8):

Tým vyšetřovatelů nelegálního obchodu se zvířaty Záchraného programu Kukang ve spolupráci s Agenturou ochrany přírody z provincie Západní Sumatra v rámci několika zátahů zabavil 4 siamangy (*Symphalangus syndactylus*), 1 gibona tmavorukého (*Hylobates agilis*), 1 binturonga (*Arctictis binturong*), 1 loskutáka posvátného

(*Gracula religiosa batuensis*) a podílel se také na zabavení 29 želv mohutných (*Manouria emys*) a 1 kuskuse (*Strigocuscus celebensis*). Odebraná zvířata byla po zabavení přesunuta do karantény Agentury ochrany přírody. Stejný tým se následně podílel na přesunu 6 zabavených gibonů tmavorukých (*Hylobates agilis*) z karantény Agentury ochrany přírody ze Západní Sumatry do záchraného centra Sumatera Wildlife Center Kalinda v provincii Lampung. Přesun trval tři dny a dvě noci a během transportu bylo potřeba zajistit odpočinková místa a samozřejmě hydrataci a potravu pro vyčerpaná zvířata. Po rehabilitaci budou v ideálním případě vypuštěna zpátky do volné přírody. Vyšetřovatelé jsou nadále v terénu, kde vyšetřují další případy ilegálního držení a pašování ohrožených druhů zvířat. Spřátelená organizace Vesna Panglao Conservation z Filipín pozvala členy Kukang Programu na pomoc s řešením problémů nelegálního rybolovu na Boholu. Zde se následně podařilo ve spolupráci s filipínskou národní námořní policií dopadnout rybáře využívající k rybolovu výbušniny a jedy.

Kukang Movie (foto 9):

Nový časosběrný dokumentární film o ochraně přírody, odhodlání, nezdarech a přátelství Kukang Movie je na světě! První slavnostní předpremiéra dokumentu proběhla v pátek 8. 9. v Minikině Ostrava. Druhá slavnostní předpremiéra pak proběhla v nově vzniklém centru popularizace ochrany přírody koalice CCBC „U Studánky poznání“ v Praze. Kukang Movie byl také součástí programu filmového festivalu Prague Science Film Fest v kampusu České zemědělské univerzity v Praze. Film byl hlavním lákadlem Kukang Tour, která v roce 2023 proběhla po několika českých partnerských zoologických zahradách programu, konkrétně v Zoo Na Hrádečku, v Zoo Ostrava, v Zoo Olomouc, v Zoo Hodonín a v Zoo Liberec. Součástí této tour byly kromě promítání filmu také beseda s herci a tvůrci dokumentu, stánek s workshopem a hrami pro děti či ochutnávka kávy ze Sumatry Kukang Coffee a tradičního indonéského pokrmu Nasi Goreng.

Média:

O Záchraném programu Kukang a jeho představitelích vyšlo několik rozhovorů v populárních českých zpravodajských serverech, jako je Aktuálně.cz, Novinky.cz, Právo, časopis "Ochrana přírody", na TV Noe a v mnoha dalších.

Education4Conservation

Mgr. Stanislav Lhota, Ph.D.

Education4Conservation je neformální síť učitelů v různých koutech světa, které spojuje výuka stejného kurikula environmentální výchovy. Do programu se ale pokoušejí zapojit i učitelé v několika dalších zemích. V tuto chvíli výuka úspěšně probíhá v Indonésii, na Madagaskaru, v Ugandě a v Demokratickém Kongu. Koordinátor (Stanislav Lhota, Zoo Ústí nad Labem)

poskytuje učitelům každý měsíc učební materiály a pomáhá je i při výuce vést. Jinak však každý tým učitelů jedná jako samostatná jednotka, která se řídí vlastními cíli a pravidly a učební látku si rozšiřuje dle vlastního uvážení, možností a potřeb. Učitelé mohou být profesionální učitelé zaměstnaní ve škole, učitelé na volné noze, pracovníci nevládních organizací nebo ekologicky smýšlející místní občané. Výuka může probíhat ve škole (po dohodě s vedením školy) nebo mimo školu (po dohodě s rodiči). Každý tým je zodpovědný za to, že se jeho činnost řídí oficiálními předpisy platnými v dané oblasti, stejně jako společenskými a kulturními pravidly.

Vzdělávací program Education4Conservation začíná na úrovni mateřské školy. Většinou studentů jsou v době zapojení do programu přibližně 4 roky. Učební plán je však koncipován na 14 let a naším cílem je sledovat co nejvíce těchto dětí až do doby, kdy dokončí střední školu a začnou studovat na univerzitní úrovni. Tento prodloužený časový rámec poskytne dětem příležitost k růstu a rozvoji. Jsme přesvědčeni, že ve vzdělávání (na rozdíl od kampaní) je pomalejší a postupnější přístup efektivnější. Očekáváme, že velká část žáků mateřských škol nedokončí čtrnáctileté studium. Věříme však, že z těch žáků, kteří kurz dokončí, se mohou stát vysoce kvalifikovaní a motivovaní vedoucí pracovníci v oblasti ochrany přírody, zatímco ostatní žáky program do určité míry ještě ovlivní. Těm studentům, kteří nastoupí na vysokou školu, pak nabízíme odborné vedení jejich studentských prací. V tuto chvíli je Stanislav Lhota školitelem jednoho studenta na Madagaskaru a tří studentů v Indonésii.

Hlavní náplní programu Education4Conservation však není výuka žáků (za tu je zodpovědný každý tým), ale spíše dohled učitelů. Kromě výukového programu poskytujeme všem týmům učitelů poradenství prostřednictvím skupin v aplikaci WhatsApp a zasíláme zpětnou vazbu ke všem zprávám (viz níže). Učitelé mohou na facebookové skupině Education4Conservation zhlédnout videa jiných týmů, které vyučují stejné aktivity. Výhody jsou oboustranné, neomezují se pouze na dohled a školení učitelů. Jednou z nejdůležitějších zásad našeho nového programu je zapracování zpětné vazby od učitelů do revidovaných verzí učebních osnov. Učební plán je živým dokumentem, který neustále vylepšujeme, aby odrážel zpětnou vazbu od týmů. Na konci každé aktivity píšou učitelé podrobné zprávy, které poskytují náhled na to, jak učební plán vylepšit. Ačkoli za výuku jako takovou se neplatí, odměňujeme učitele příspěvkem ve výši přibližně 500 Kč za každou obdrženou zprávu. Na konci každého měsíce zapracujeme zpětnou vazbu od učitelů do revidované verze učebních osnov. Učební plán je tedy postaven na zkušenostech těch, kteří jej realizují v různých místních podmínkách a okolnostech.

Výukové materiály pro učitele v programu Education4Conservation jsou v tuto chvíli k dispozici ve třech jazycích, tj. v angličtině, francouzštině a indonéštině, a plánujeme také vytvoření španělské verze. Učební plán představuje kompromis mezi použitelností napříč kontinenty a zaměřením na místní problematiku. Některé aktivity jsou definovány pouze rámcově a učitelé je upravují podle místního kontextu. Žáci se tedy učí o své vesnici, o zvířatech a rostlinách, které se v místě vyskytují, o environmentálních problémech, které jsou v jejich oblasti významné, a o řešeních, která se na tyto konkrétní problémy vztahují. I když je naším hlavním cílem vychovávat budoucí vedoucí pracovníky v oblasti ochrany přírody, přesto počítáme s tím, že většina našich studentů se nestane biology ani ochranáři. Protože věříme, že péče o naše životní prostředí je právem a povinností všech občanů a že většina lidských profesí má dopad na životní prostředí, doufáme, že program Education4Conservation pomůže studentům, aby se jako budoucí zemědělci, rybáři, dělníci, ženy v domácnosti, učitelé, lékaři, vedoucí pracovníci podniků, politici, sportovci nebo umělci rozhodovali s ohledem na životní prostředí. Výukový program věnuje zvláštní

pozornost přesahu ekologie do všech oblastí našeho života, aby pomohl studentům uvědomit si průnik environmentálních témat, jejich současných zájmů a jejich možných budoucích profesí i osobního života. Nesnažíme se děti naučit spoustu faktů, protože se domníváme, že dnes lze informace poměrně snadno získat na internetu a v dalších zdrojích.

Místo toho považujeme za důležitější vzbudit zájem o přírodu a životní prostředí, zprostředkovat osobní zkušenost, trénovat praktické dovednosti a ukázat, jak zásady udržitelného rozvoje uplatňovat v každodenním životě. Vyučujeme spíše širší koncepty, jako je regulace invazních druhů a ekologické zemědělství, do kterých si pak studenti mohou zasazovat vlastní zkušenost, a trénujeme studenty i učitele v kritickém myšlení. Nesnažíme se studenty učit, co je dobré a co je špatné, spíše je podněcujeme k tomu, aby o tom přemýšleli. Snažíme se studenty i učitele motivovat k tomu, aby se sami dozvěděli více, a povzbuzujeme je, aby hledali odpovědi na své otázky prostřednictvím vlastního pozorování, četby spolehlivých zdrojů a rozhovorů s jinými lidmi. Naší hlavní metodou výuky je zprvu hra, která se však s přibývajícím věkem studentů postupně mění v projekty.

Výukové materiály programu Education4Conservation by mely být v blízké době zpřístupněny i na webových stránkách.

Foto 1: Děti podnikají mnoho vycházek do okolí školy, během kterých pozorují ptáky, hovoří se sousedy, sbírají odpadky nebo třeba loví hmyz. Mahafasa, Madagaskar.

Foto 2: Výstavka barev, které studenti našli v okolí školy. Perbesi, Sumatra, Indonésie.

Foto 3: Nejlepší způsob, jak se něco dozvědět o opicích, je zahrát si na ně. Kitumba, Uganda.

Foto 4: Studenti Kukang School v Bandar Baru na Sumatře vyrábí svůj první kompost.

Foto 5: Škola v Maromizaha, Madagaskar, je na tom s výrobou kompostu dál, úspěšně se stará to velký vermikompostér.

Foto 6: Děti se učí geometrii s pomocí materiálů, který pro ně učitelé nasbírali v okolí školy. Jenebora, Borneo, Indonésie.

Foto 7: Děti v Mburidi na Sumatře se pokoušejí napodobovat ptačí let.

Foto 8: Orientační hra pro nejmladší děti – úkolem je najít cestu domů. Kitumba, Uganda.

Centrum pro
zvířata v nouzi

Činnost Centra pro zvířata v nouzi

Jaroslava Ježková

Na začátku roku 2023 byla dokončena voliéra, která by měla sloužit z jedné části jako záchytná klec pro ptáky (popř. jiná zvířata), kteří jsou následně umisťováni v záchraném centru Falco, ale v období od odchyty do umístění v záchraném centru Falco musejí zůstat v útulku. V druhé části jsou dva kotce pro městskou policii, kam umisťuje psy, kteří jsou odchyceni mimo otevírací dobu centra. Nejdříve bylo nutné opravit střechu, která měla špatný spád a krytina na ní byla již nevyhovující, a tak se stávalo, že při silnějším dešti na odchycená zvířata přšelo a mohlo tak dojít i k jejich onemocnění v důsledku prochladnutí. Nyní je na střeše krytina nová a spád střechy je změněn, takže k těmto situacím již nedochází.

Po celý rok převládala u psů plemena, o která není takový zájem, protože mají větší nároky na prostor i pohyb, a tak většinou zůstávají v centru umístění spíše déle. Pokud se objevil pes menšího plemene, byl o něj velký zájem a většinou ihned po karanténě odešel k adopci novým majitelem.

Foto 1: Mláďe zachráněného kalouse ušatého před umístěním v záchrané stanici Falco

V posledních měsících sledujeme zvýšený výskyt parvovirózy. Stav koček je v podstatě stálý. Bohužel u koček se nyní vyskytuje ve velkém množství panleukopenie a giardióza koček. Léčba všech těchto onemocnění je poměrně nákladná, a ne vždy úspěšná, a tak se nyní útulek potýká se zvýšenými náklady na veterinární péči.

V měsíci květnu proběhlo přestupkové jednání s pí. Claverovou, která nezvládla péči o svých devět koček, které byly na základě předběžného opatření magistrátu umístěny v našem centru. Požadovali jsme úhradu nákladů na ošetření a péči o tyto kočky ve výši 38 880 Kč a podali požadavek na úhradu těchto nákladů. V přestupkovém řízení nám bylo vyhověno.

Na začátku června jsme byli i s našimi svěřenci pozváni na každoroční akci Útulek Fest 2023. Jedná se o hudební festival, jehož cílem je propagovat útulky v Ústeckém kraji a upozornit na jejich práci. Zároveň je pak výtěžek této akce darován útulkům v podobě zakoupení kvalitního krmiva. Letošní výtěžek byl celých 50 000 Kč.

V měsíci srpnu jsme přijali osm zabavených a týraných psů p. Kratiny, kterému byli psi zabaveni Krajskou veterinární správou pro nevhodný chov. Všichni psi trpěli vleklým průjmovým onemocněním, které bylo nejprve potřeba zaléčit. Pět psů se pak p. Kratina vzdal, a tak jsme je mohli uvolnit do adopce. Škoda, kterou centrum uplatňuje proti p. Kratinovi za léčbu, byla vymožena též v přestupkovém řízení.

V září nám byl předán výtěžek Útulek Festu, který byl letos vskutku úctyhodný. Předání výtěžku v podobě 608 kg granulí značky Calibra proběhlo jako každý rok ve státní svátek dne 28. 9. a stalo se tak významnou pomocí našemu centru.

Dne 8. 10. 2023 jsme se zúčastnili každoroční akce „Náš miláček“, kterou pořádá ústecké muzeum u příležitosti Dne zvířat. Je to dobrá příležitost prezentovat obyvatelům města naše centrum, seznámit je s naší prací a posláním. Vždy máme s sebou na pohlázení nějakého pejska a kočičku, aby si děti i dospělí měli koho pohladit.

Foto 2: Pes Ion, který pobíhal cca měsíc po městě a nepodařilo se ho odchytil, nyní má již prostřednictvím Centra pro zvířata v nouzi nový domov

V měsíci říjnu se nám podařilo navázat spolupráci s nadačním fondem Slza zvířat, který nám nabídl nejen dar v podobě krmení značky Purina pro naše svěřence, ale do budoucna také darování dezinfekčních a mycích prostředků, chovatelských potřeb a podestýlky pro kočky. To je pro nás velká pomoc, zvláště, když od nás nadační fond požaduje „pouze“ zveřejnění poděkování fondu na Facebooku. V rámci navázané spolupráce s nadačním fondem jsme byli v sobotu 21. 10. pozváni na setkání útulků z celého kraje, což byla nejen společenská událost, ale hlavně nám to poskytlo možnost probrat témata a problémy, s kterými se potýkáme, a vyměnit si zkušenosti, jak je řešíme.

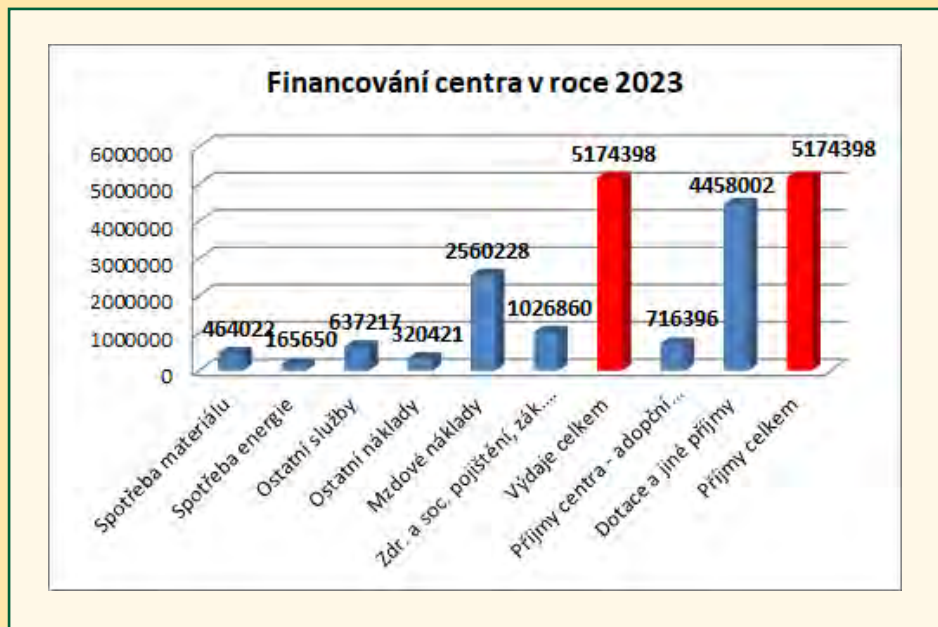
Provoz našeho centra byl v daném období bezproblémový. Jako v minulých letech jsme se u psů věnovali hlavně socializaci a výcviků mladých a nevychovaných psů, aby je bylo možno umisťovat do nových rodin. U koček jsme po celý rok pokračovali v kastrování plánu, abychom zabránili množení divokých a potulných koček v katastru města a zabránili tak šíření nakažlivých nemocí, a to jak mezi zvířaty, tak i přenosu na lidi.

Foto 3: Vyhublí psi z kauzy zabavených psů p. Kratiny

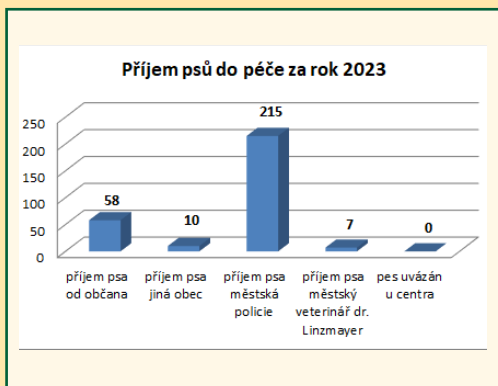
Financování Centra pro zvířata v nouzi

Financování centra v roce 2023	
Spotřeba materiálu	464022
Spotřeba energie	165650
Ostatní služby	637217
Ostatní náklady	320421
Mzdové náklady	2560228
Zdr. a soc. pojištění, zák. poj.	1026860
Výdaje celkem	5174398
Příjmy centra - adopční popl., sponz. dary, pobyt	716396
Dotace a jiné příjmy	4458002
Příjmy celkem	5174398

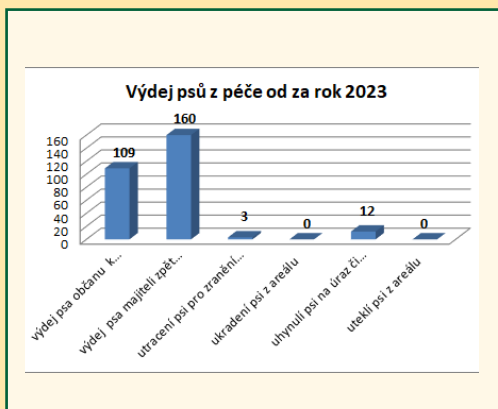

Grafické zhodnocení roku 2023

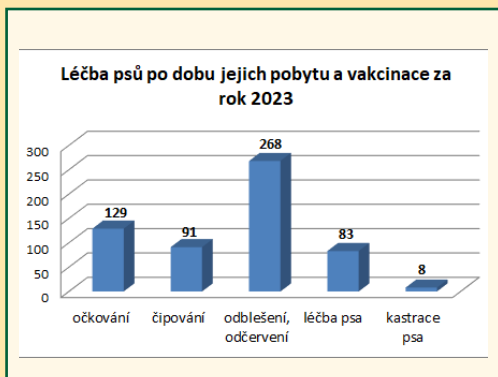
Příjem psů do péče od 1. 1. do 31. 12. 2023	
příjem psa od občana	58
příjem psa (jiná obec)	10
příjem psa (městská policie)	215
příjem psa (městský veterinář dr. Linzmayer)	7
pes uvázaný u centra	0
celkem psů	290

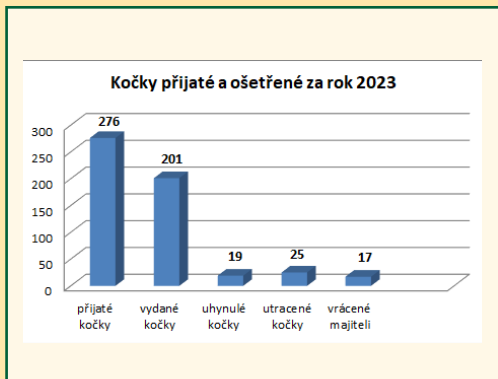
Výdej psů z péče od 1. 1. do 31. 12. 2023	
výdej psa občanu k adopci	109
výdej psa po odchycení zpět majiteli	160
psi utracení pro zranění či neléčitelnost	3
psi ukradení z areálu	0
psi uhynulí na úraz či nemoc	12
psi uteklí z areálu	0
celkem	284

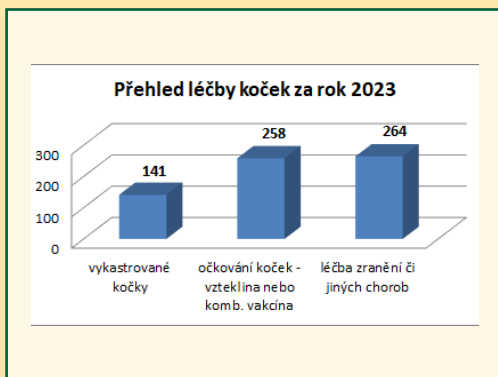
Léčba psů po dobu jejich pobytu a vakcinace od 1. 1. do 31. 12. 2023	
očkování	129
čipování	91
odblešení, odčervení	268
léčba psa	83
kastrace psa	8
výkonů celkem	579

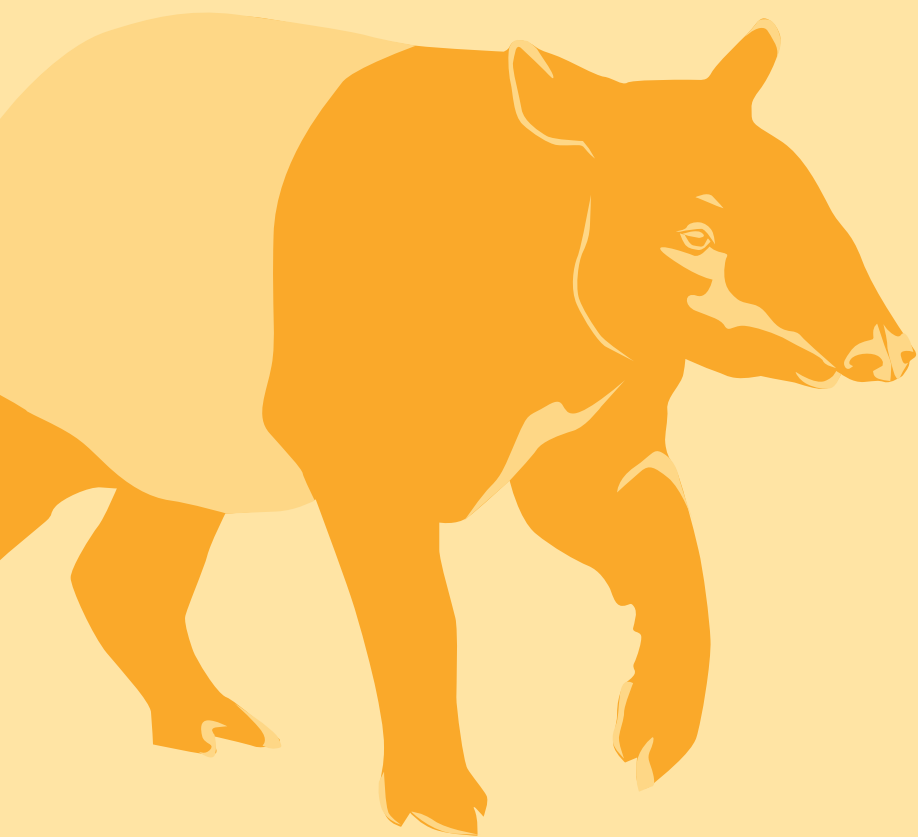
Kočky přijaté a ošetřené od 1. 1. do 31. 12. 2023	
přijaté kočky	276
vydané kočky	201
uhynulé kočky	19
utracené kočky	25
vrácené majiteli	20

Přehled léčby koček od 1. 1. do 31. 12. 2023	
vykastované kočky	141
očkování koček (vzteklina nebo komb. vakcína)	258
léčba zranění či jiných chorob	264

Ekonomicko-
-personální útvar

Činnost ekonomicko-personálního útvaru

Ing. Soňa Rysková

Výsledek hospodaření 2023

Celkový výsledek hospodaření (VH) naší zoologické zahrady za hlavní i doplňkovou činnost v roce 2023 byl vyrovnaný, tedy nulový. Z toho:

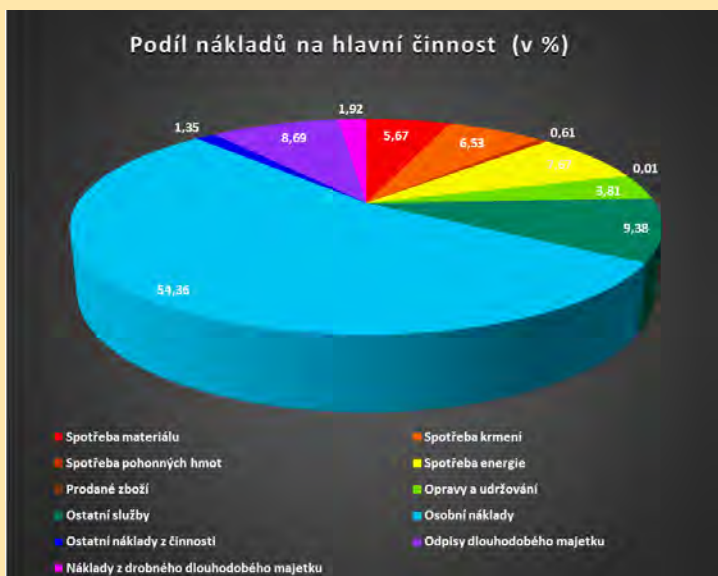
VH za hlavní činnost	-124,99 tis. Kč
VH za doplňkovou činnost	124,99 tis. Kč

Náklady celkem na hlavní i doplňkovou činnost činily 89 763,74 tis. Kč a celkové výnosy z hlavní i doplňkové činnosti dosáhly stejné výše, tj. 89 763,74 tis. Kč.

Dále jsou podrobněji vyčísleny dosažené náklady a výnosy v členění na hlavní a doplňkovou činnost organizace včetně stručného komentáře.

Náklady na hlavní činnost v roce 2023

Náklady na hlavní činnost	v tis. Kč	%
Spotřeba materiálu	4 924,18	5,67
Spotřeba krmení	5 666,92	6,53
Spotřeba pohonných hmot	525,72	0,61
Spotřeba energie	6 660,43	7,67
Prodané zboží	8,52	0,01
Opravy a udržování	3 304,88	3,81
Ostatní služby	8 140,20	9,38
Osobní náklady	47 175,47	54,36
Ostatní náklady z činnosti	1 173,90	1,35
Odpisy dlouhodobého majetku	7 541,95	8,69
Náklady z drobného dlouhodobého majetku	1 661,72	1,92
Náklady celkem	86 783,89	100,00

Nejvyšší nákladovou položkou hlavní činnosti naší zoo v roce 2023 byly obdobně jako v předchozích letech osobní náklady, které činily 47 175,47 tis. Kč. Tyto náklady představují cca 54 % celkových nákladů na hlavní činnost. Průměrná hrubá mzda zaměstnance dosáhla v roce 2023 částky 31 527 Kč.

Významnou položkou v nákladech hlavní činnosti organizace je oblast služeb. Tyto náklady dosáhly v roce 2023 celkem 8 140,20 tis. Kč, což představuje cca 9 % celkových nákladů na hlavní činnost. Mezi nejvýznamnější položky patří náklady na stočné (1 226,79 tis. Kč), veterinární péči (1 187,14 tis. Kč) a ostrahu objektů (1 131,61 tis. Kč).

Další významnou nákladovou položkou jsou odpisy majetku. V roce 2023 dosáhly odpisy majetku 7 541,95 tis. Kč, což představuje cca 9 % celkových nákladů na hlavní činnost. Z této částky bylo 3 914,19 tis. Kč finančně pokryto z příspěvku zřizovatele a zbývající část ve výši 3 627,76 tis. Kč tvořily odpisy majetku nepokryté finančními prostředky a proučtované proti čerpání fondů.

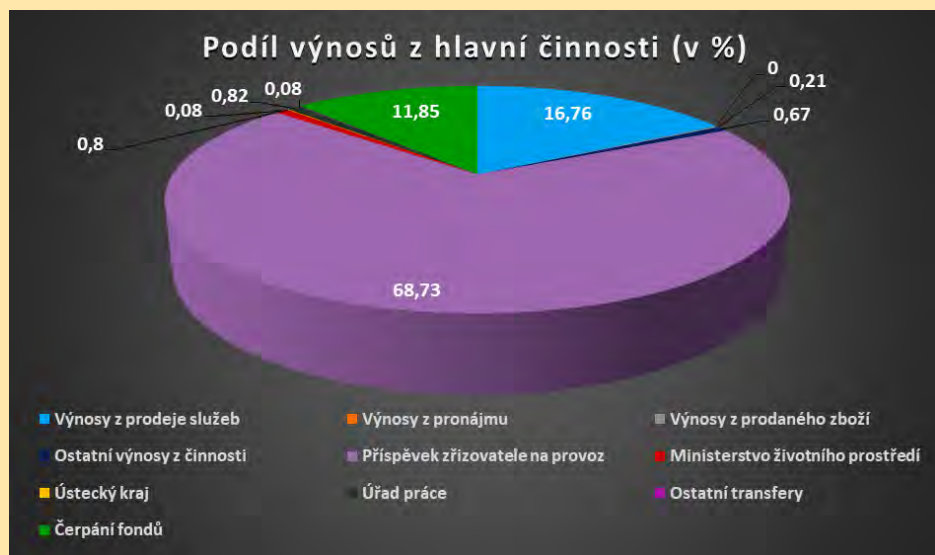
Náklady na energie v roce 2023 činily celkem 6 660,43 tis. Kč. Na celkových nákladech hlavní činnosti se tak energie podílejí cca 8 %. Nejvyššími položkami jsou náklady na elektrickou energii (5 380,99 tis. Kč) a náklady na vodné (1 275,56 tis. Kč).

Náklady na krmení v roce 2023 dosáhly celkem 5 666,92 tis. Kč. Jejich podíl na celkových nákladech hlavní činnosti činil cca 7 %. V roce 2023 naše zoo také zajistila krmení vyrobené ve vlastní režii v celkové hodnotě 794,96 tis. Kč, což se prostřednictvím aktivace oběžného majetku (účet 507) promítlo ve snížení celkových nákladů.

Finanční prostředky vynaložené v roce 2023 na opravu a údržbu dosáhly celkem 3 304,88 tis. Kč, což představuje jen cca 4 % celkových nákladů na hlavní činnost. Prostředky na opravy byly použity zejména na opravy stavebních objektů (1 786,20 tis. Kč), opravy vozového parku (831,00 tis. Kč) a opravy strojů a zařízení (581,89 tis. Kč).

Výnosy z hlavní činnosti v roce 2023

Výnosy z hlavní činnosti	v tis. Kč	%
Výnosy z prodeje služeb	14 524,42	16,76
Výnosy z pronájmu	0,00	0,00
Výnosy z prodaného zboží	185,87	0,21
Ostatní výnosy z činnosti	584,26	0,67
Příspěvek zřizovatele na provoz	59 563,00	68,73
Ministerstvo životního prostředí	689,55	0,80
Ústecký kraj	67,60	0,08
Úřad práce	709,94	0,82
Ostatní transfery	67,57	0,08
Čerpání fondů	10 266,69	11,85
Výnosy celkem	86 658,90	100,00

Nejvyšší výnosovou položkou v roce 2023 byl příspěvek zřizovatele na provoz naší zoologické zahrady. Příspěvek na provoz činil 59 563,00 tis. Kč, což představuje cca 69 % celkových výnosů z hlavní činnosti. Z této částky bylo 783,92 tis. Kč účelově vázáno na pořízení a obnovu ICT, na přípojky vody a topných systémů z TČ 5 k pavilonu žiraf a na odpočinkové zóny – vyhlídka Samburu.

Významnou částí výnosů z hlavní činnosti byly výnosy z prodeje služeb, které v roce 2023 dosáhly celkem 14 524,42 tis. Kč (tj. cca 17 % celkových výnosů hlavní činnosti). Z prodeje služeb činily výnosy ze vstupného 12 405,61 tis. Kč (tj. o 363,73 tis. Kč více než v roce 2022), výnosy z provozování vláčku 1 546,32 tis. Kč a výnosy ze zážitkových a výukových programů 314,21 tis. Kč.

Třetí nejvyšší položkou výnosů z hlavní činnosti je čerpání fondů, které v roce 2023 dosáhlo celkem 10 266,69 tis. Kč. Z této částky připadlo 5 058,11 tis. Kč na opravy a údržbu, 3 627,76 tis. Kč na krytí odpisů nepokrytých finančními prostředky a 1 580,82 tis. Kč na výnosy za adopce, patronství a ostatní finanční dary.

Ostatní výnosy z činnosti dosáhly v roce 2023 celkové výše 584,26 tis. Kč. Jednalo se zejména o výnosy z prodeje zvířat, z přijatých věcných darů a z přijatých darů zvířat.

Účelová neinvestiční dotace Ministerstva životního prostředí ve výši 689,55 tis. Kč, která byla určena především na krytí části nákladů na podporu chovu ohrožených druhů zvířat v zoo. Tyto finanční prostředky byly použity na částečnou úhradu nákladů na krmení a na tvorbu propagačně-vzdělávacích materiálů.

Na základě „Dohody o vytvoření pracovních příležitostí v rámci veřejně prospěšných prací“ uzavřené mezi naší zoo a Úřadem práce se podařilo získat finanční prostředky ve výši 709,94 tis. Kč. Tyto prostředky byly použity na úhradu mezd a sociálních nákladů pracovníků veřejně prospěšných prací, kteří se podíleli na zajištění zejména údržby objektů a úklidu areálu.

Dotace Ústeckého kraje na provoz zoo činil 67,60 tis. Kč. Jednalo se o účelovou neinvestiční dotaci na realizaci projektu „Noc snů pro postižené děti 2023“ a na pořízení kamerového a sledovacího systému do pavilonu gepardů.

Tržby a náklady na jednoho návštěvníka

V roce 2023 dosáhl počet návštěvníků 150 249 osob (v roce 2022 návštěvnost činila 156 675 osob). Dosažená průměrná tržba ze vstupného včetně vstupného za vláček na jednoho návštěvníka činila v roce 2023 celkem 92,86 Kč, průměrné celkové vlastní výnosy na jednoho návštěvníka (bez příspěvku zřizovatele) činily 180,34 Kč. Průměrné náklady na jednoho návštěvníka v roce 2023 dosáhly 577,60 Kč, tj. o 62 Kč více než v roce 2022.

Náklady na doplňkovou činnost v roce 2023

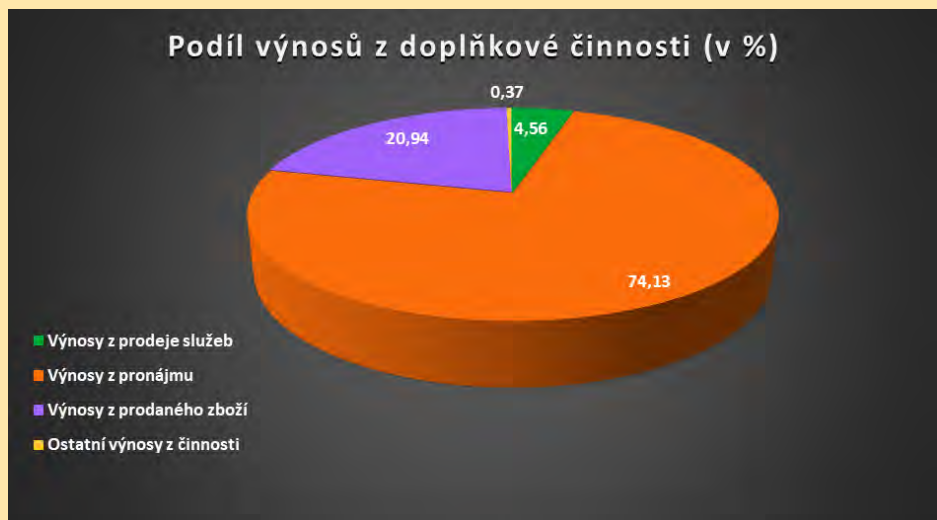
Náklady na doplňkovou činnost	v tis. Kč	%
Spotřeba materiálu	0,82	0,03
Spotřeba energie	818,42	27,46
Prodané zboží	455,48	15,28
Opravy a udržování	475,78	15,97
Ostatní služby	104,85	3,52
Osobní náklady	1 124,51	37,74
Ostatní náklady	0,00	0,00
Daň z příjmu	0,00	0,00
Náklady celkem	2 979,86	100,00

Celkové náklady na doplňkovou činnost dosáhly v roce 2023 částky 2 979,86 tis. Kč. Nejvýznamnější nákladovou položkou doplňkové činnosti byly osobní náklady, které v roce 2023 činily 1 124,51 tis. Kč (tj. cca 38 % nákladů na doplňkovou činnost). Dalšími významnými položkami byly náklady na spotřebu energií (818,42 tis. Kč, tj. cca 27 % nákladů na doplňkovou činnost), náklady na opravy a udržování (475,78 tis. Kč, tj. cca 16 % nákladů na doplňkovou činnost) a náklady na prodané zboží (455,48 tis. Kč, tj. cca 15 % nákladů na doplňkovou činnost).

Výnosy z doplňkové činnosti v roce 2023

Výnosy z doplňkové činnosti	v tis. Kč	%
Výnosy z prodeje služeb	141,52	4,56
Výnosy z pronájmu	2 301,54	74,13
Výnosy z prodaného zboží	650,27	20,94
Ostatní výnosy z činnosti	11,52	0,37
Výnosy celkem	3 104,85	100,00

Výnosy z doplňkové činnosti v roce 2023 dosáhly celkem částky 3 104,85 tis. Kč. Výnosy byly tvořeny především příjmy z pronájmů (2 301,54 tis. Kč, tj. cca 74 % výnosů z doplňkové činnosti) a výnosy z prodeje zboží (650,27 tis. Kč, tj. cca 21 % výnosů z doplňkové činnosti).

Útvar kontaktu s veřejností

Činnost útvaru kontaktu s veřejností

Ing. Lenka Slabá, Ing. Věra Vrabcová

Návštěvnost a návštěvnický servis

Přestože návštěvnost v hlavní sezóně roku 2023 ovlivnily nepříznivé klimatické podmínky, konečná bilance čítala přes 150 tisíc lidí, konkrétně 150 249 (dětí 67 981, dospělých 82 268), což je návštěvnost srovnatelná s rokem 2022. Opakované návštěvy jsou podporovány nabídkou permanentních vstupenek ve třech kategoriích – pro dospělé osobu, pro dítě a pro rodinu (2 dospělí + 2 děti). V roce 2023 byl největší zájem o permanentní vstupenky pro dospělé – celkem jich bylo prodáno 323, pro děti se prodalo 214 vstupenek a 84 vstupenek pro rodinu. Dále se zoo již třetím rokem zapojila do projektu Ticket Pack „Ústí jednoduše“, který sjednocuje hned několik ústeckých subjektů a motivuje turisty k nákupu společné vstupenky. Návštěvníci tak mohli kromě zoo navštívit i Muzeum města Ústí nad Labem, využít plavecký areál na Klíši, lanovku na Větruši nebo si užít zábavu ve skleněném bludišti. V polovině roku 2023 byl navíc tento projekt rozšířen i o další služby z oblasti gastronomie (Kukang Coffee), ubytování a sportovního využití. Bylo prodáno 65 vstupenek pro dospělé osobu a 45 pro děti.

V oblasti návštěvnického servisu došlo k rozšíření počtu stávajících míst s nabídkou občerstvení o další dvě – na vyhlídce Samburu byl otevřen Hakuna Matata Grill, pod horní pokladnou Zebu Bar. Bylo doladěno označení a úprava okolí bezbariérových WC v horní části zoo, pořízeny nové samoobslužné stojany na pamětní mince a bankovky včetně měničů na drobné.

Propagace a spolupráce s médii

Útvar kontaktu s veřejností pravidelně přispívá do médií, ať už televizních, tištěných nebo webových. Jedná se zejména o propagaci novinek z areálu zoologické zahrady, informování veřejnosti o nových přírůstcích v chovech nebo o plánovaných akcích pro návštěvníky zoo. Pravidelné jsou příspěvky například do regionálních měsíčníků (Uličník, Freečko) nebo Městských novin vydávaných Magistrátem města Ústí nad Labem. Během roku proběhlo několik rozhlasových rozhovorů, natáčení televizních reportáží či dokonce i třídní natáčení seriálu Kriminálka Ánděl (**foto 1**).

K propagaci využívá zoo kromě vlastních webových stránek stále častěji sociální sítě. Na FB jsou zveřejňovány všechny pozvánky na akce, stejně tak upozornění na významné mezinárodní zvířecí dny, které jsou v průběhu roku připomínány.

Akce pro veřejnost

Během roku 2023 byla připravena řada akcí, o kterých byla veřejnost informována prostřednictvím letáků umístěných na webu zoo a sociálních sítích a které byly rozepisovány školám, médiím a dalším subjektům zajišťujícím propagaci. Některé z nich pořádá zoo tradičně, jiné byly připraveny v premiéře.

Ptačí hodinka (6. – 8. 1.)

Informace o 5. ročníku akce pořádané Českou společností ornitologickou spolu s výzvou široké veřejnosti k zapojení do sčítání ptáků na krmítkách proběhla na FB zoo. V letošním roce bylo v areálu zoo pozorováno zoologem a členem ČSO 9 druhů ptáků.

Den bez palmového oleje (1. 2.)

Na Facebooku byla připomenuta kampaň organizovaná Koalicí proti palmovému oleji, do které jsou zapojeny i známé osobnosti.

Pololetní prázdniny (3. – 5. 2.)

Byl připraven kvíz, který po zaplacení symbolického vstupného (1 Kč) u pokladny zoo obdržely děti do 15 let. Odpovědi na otázky našly na cedulích v areálu zoo.

Velikonoce v zoo (10. 4.)

Vybrané druhy zvířat si pochutnaly na nadílce v podobě pomlázek a dalších dobrot připravené se zásadami enrichmentu.

Zahájení sezóny (23. 4.)

Akce proběhla v asijském duchu. Hlavním bodem programu bylo slavnostní otevření expozice Asijský prales (bývalý pavilon slonů) (**foto 2**), který se stal domovem pro tapíry čabrakové a prasata visajanská. Byly otevřeny i další nové expozice – pro kočkodany Brazzovy a pro několik druhů plazů v přízemí pavilonu Exotária obohacené o setkání se zoology. Tradiční asijské tance předvedla skupina Kintari, nechyběly výtvarné dílny a tradiční občerstvení.

Vítání ptačího zpěvu (30. 4.)

V ranních hodinách se sešli zájemci o prohlídku zaměřenou na poslech ptačího zpěvu a pozorování volně žijícího ptactva. Součástí bylo i kroužkování odchycených ptáků, odborným průvodcem byl Václav Beran, ornitolog Muzea města Ústí nad Labem.

Den biodiverzity (20. 5.)

Na stanovištích rozmístěných v celém areálu zoo se představily ochránářské projekty a programy – Pesisir Balikpapan, The Kukang Rescue Program, Trenggiling Conservation Program, Derbianus Conservation, Hnutí Duha, Včelí stráž, partnery byly UJEP a Botanická zahrada Teplice. Na každém stanovišti probíhaly aktivity pro děti včetně podrobného představení projektu.

Noc snů (2. 6.)

Do celoevropské akce pro postižené a handicapované děti se zoo zapojuje od roku 2006. Program pro přihlášené účastníky s doprovodem proběhl po zavírací době a zahrnoval prohlídku zoo a setkání se zvířaty, divadelní představení a stanoviště s jednoduchými aktivitami a soutěžními úkoly (foto 3).

Mezinárodní den dětí (3. 6.)

Pro děti byl připraven celodenní program – divadelní představení, soutěže, malování na obličej, skákací hrad, netradiční občerstvení. Byl představen nově chovaný druh, hrošík liberijský. Akce proběhla ve spolupráci se společností Elektrowin – S vysloužilci do zoo (sběr použitých elektrospotřebičů).

Slavnostní otevření vyhlídky Samburu (1. 7.)

U příležitosti 40 let chovu žiraf byla za zvuků africké hudby otevřena nová vyhlídka se stylovým občerstvením, proběhl bubenický workshop, ochutnávka hmyzí kuchyně a komentované krmení žiraf.

4

Proběhni si zoo (26. 8.)

Historicky první ročník benefičního běhu zoologickou zahradou a blízkým okolím s názvem „Proběhni si zoo“ byl věnován koním Převalského, nově chovanému druhu, a projektu Česká krajina o. p. s. (rezervace Milovice). Běhu náročným terénem se zúčastnilo 86 závodníků v dětské a dospělé kategorii (muži, ženy) – **foto 4**. Dospělí běžci museli na 5 km trati zvládnout přírodní terén Mariánské skály, a hlavně obtížný svažité terén areálu zoologické zahrady, který má převýšení téměř 100 metrů. Na start dětského závodu na 600 metrů, jehož trasa vedla symbolicky kolem výběhu koní Převalského, ale také do náročného stoupání u pavilonu Asijský prales, se vydalo 52 dětí ve věku 3–15 let.

Začíná škola (4. 9.)

Všichni školáci mohli za zvýhodněné vstupné navštívit zoo a shlédnout komentovaná krmení u vybraných druhů zvířat.

Den sponzorů (7. 10.)

Pro adoptivní rodiče, patrony a další partnery byl připraven program zahrnující společnou komentovanou prohlídku zaměřenou na letošní novinky. Byl pokřtěn nový stolní kalendář pro rok 2024 a představen nový systém patronací.

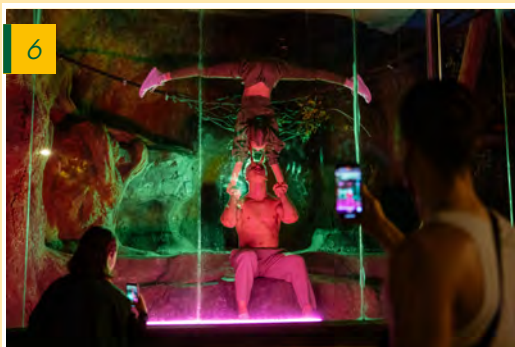

5

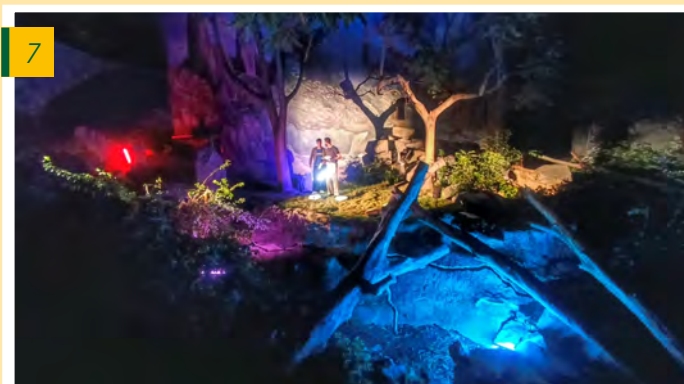
KULT (11. 10.)

V areálu zoo se ve večerních hodinách uskutečnil 26. ročník divadelního festivalu z dílny Cirk La Putyka (**foto 5, 6, 7, 8**). Na 15 místech (včetně výběhů a expozic) se představilo 31 umělců.

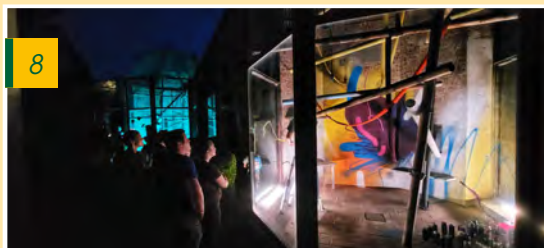
Návštěvníci se mohli seznámit nejen s druhy ohrožené kultury, ale i ohrožených zvířat. Na toto téma proběhl živý stream debaty přímo z expozice v pavilonu šelem.

6

7

8

Strašidelná zoo (28. 10.)

Jedna z nejoblíbenějších akcí nabídla návštěvníkům pestrý program – dlabání dýní, strašidelnou stezku, malování na obličej a lampionový průvod, zvířatům dobroty v podobě halloweenského enrichmentu. Zúčastnilo se 2 400 návštěvníků.

Advent v zoo (2. 12.)

Kromě slavnostního rozsvícení vánočního stromu byly pro návštěvníky připraveny dílničky s výrobou vánočních dekorací, staročeské vánoční zvyky, občerstvení a prodej netradičních dáreků. Podobný program (dílničky, občerstvení) probíhal i další adventní neděle.

Mikuláš v zoo (5. 12.)

V zoo čekali na příchod dětí Mikuláš, čert a anděl, kteří pro ně měli připraveny dárkové balíčky.

Štědrá zoo (24. 12.)

Tradiční akce zpříjemňuje čekání na štědrovečerní nadílku dětem i dospělým, celkem do zoo dorazilo 2 500 návštěvníků. Řada zvířecích druhů dostává krmění formou vánočního enrichmentu (**foto 9**).

10

Účast na akcích mimo zoo

Pracovníci ÚKV se také zúčastňují akcí pořádaných jinými subjekty, kde se většinou prezentují stánkem se vzdělávacími aktivitami, kvízy, přírodninami či suvenýry. V roce 2023 se jednalo o Family Festival v letním kině (27. 5.), cestovní miniveletrh v Mostě (6. 6.), Kroužkofest v Ústí n. L. (4. 9.), Slavnosti pastvin v Hlinné (9. 9.) a Noc vědců na UJEP (6. 10.).

Zoo představila široké veřejnosti dne 22. 2. 2023 v Informačním středisku Ústí nad Labem Plán rozvoje zoo (generel).

Přednášky

Přednášková činnost se týká hlavně propagace in-situ projektů (Pesisir Balikpapan, Kukang Rescue Program). V rámci Mezinárodního dne biodiverzity proběhly v areálu zoo dvě přednášky – Velcí a divocí jsou zpět (Mgr. Miloslav Jirků, Ph.D.) – **foto 10** a Zajímavé druhy rostlin Ústecka (Mgr. Lukáš Bystrianský, Ph.D.)

Výstavy

Znáte nás? (21. 2. – 19. 3.)

V Botanické zahradě Teplice, se kterou zoo podepsala v roce 2023 memorandum o spolupráci, proběhla interaktivní výstava s hlavním mottem „Chráníme rozmanitou přírodu společně“. Návštěvníci z řad jednotlivců i skupin, zejména školních kolektivů, mohli pozorovat zástupce živočichů z naší zoo – plazy, obojživelníky a hmyz. Součástí této výstavy byly také výukové programy pro školy a školky, objednané skupiny provázeli odborní průvodci ze zoo.

WHY? Příběhy zvířat z války (7. – 21. 2.)

V pavilonu Exotarium byla umístěna putovní interaktivní výstava ukrajinského výtvarníka Igora Pavlyuka, který na 18 panelech předkládá životní příběhy zvířat ve válkou sužované Ukrajině.

Spolupráce se školami a zájmovými skupinami

Nabídka výukových programů pro všechny typy škol je umístěna na webových stránkách zoo. Ke konci roku 2023 byl počet programů rozšířen o nová témata. Školám jsou nabídky pravidelně zasílány. V roce 2023 se 99 výukových programů zúčastnilo celkem 2 538 žáků a studentů, dvanáct komentovaných prohlídek absolvovalo celkem 294 osob.

Kroužek DDM

V areálu zoologické zahrady funguje pod záštitou Domu dětí a mládeže v Ústí nad Labem zoologický kroužek, do kterého je přihlášeno 14 dětí. Schůzky se konají jednou týdně a děti v rámci kroužku navštěvují různé úseky zoo, kde se dozvídají podrobnosti o chovaných druzích.

Příměstský tábor EXPEDICE ZOO

V rámci spolupráce s Fakultou životního prostředí Univerzity Jana Evangelisty Purkyně se v roce 2023 konal již podruhé příměstský tábor. Probíhal ve dvou turnusech, a to pro starší děti od 10 do 15 let (17.–21. 7. 2023) a pro děti od 7 do 9 let (24.–28. 7. 2023). Na tvorbě pestrého programu se podíleli pracovníci zoo i univerzity, celkem se jej zúčastnilo 38 dětí (foto 11).

Příspěvek MŽP na realizaci vzdělávacích programů a zapojení veřejnosti a osvěty v oblasti ochrany přírody

Ministerstvo životního prostředí poskytuje již řadu let zoologickým zahradám na základě žádosti o konkrétní vzdělávací projekty finanční částku na jejich realizaci. V roce 2023 zoo realizovala dva projekty:

1. Vzdělávací cedule Příběh savany, která je pomocí QR kódu propojená s webovými stránkami zoonasbavi.cz
2. Vzdělávací cedule k expozici hrošíka liberijského, na kterých se návštěvníci dozvědí zajímavosti o nově chovaném druhu, některé z nich jsou interaktivní.

Večerní prohlídky

Během letních měsíců od konce června do poloviny září byly pro zájemce pořádány večerní prohlídky zoo. Konaly se každý pátek, průvodci byli odborní pracovníci zoo. Prohlídky byly vedeny okolo venkovních výběhů a v prostorách pavilonu exotária a šelem. Proběhlo celkem 12 prohlídek, kterých se zúčastnilo 183 osob.

Komentovaná krmení

Tradiční setkání u zvířat s komentovaným kmením probíhala po celý rok v pravidelných časech, největší frekvence byla během prázdninových měsíců. V letošním roce bylo kromě nabídky minulých let nově nabídnuto komentované krmení žiraf (**foto 12**).

Zážitky se zvířaty

Zážitkové programy u zvířat se těší stále velké oblibě. V roce 2023 si je zakoupilo celkem 94 zájemců, kteří si vybírali buď krmení určitého druhu (tuleni, žirafy, surikaty) nebo možnost stát se chovatelem. Největší zájem byl krmení žiraf. Den chovatelem absolvovalo 11 zájemců.

E-shop a suvenýry

Již třetím rokem je součástí webových stránek e-shop, kde si zájemci mohou objednat nejen suvenýry, ale také např. setkání se zoology s prohlídkou chovatelského zázemí či zážitkové programy. Během celého roku je sortiment rozšiřován a nabídka suvenýrů reaguje na momentální situaci (narození mláďat, příchod nových druhů zvířat...). V roce 2023 byl v nabídce stolní a nástěnný kalendář na rok 2024, posuvné puzzle, pexeso, svačिनové boxy, pivo Samburu, vánoční vouchery a další.

Firemní dobrovolnictví

V roce 2023 nabídla zoo firmám možnost zapojit se do prací v areálu. Kolektivy z přihlášených firem nám pomohly např. při realizaci oplocení z okusu, s nátěry dřevěných prvků (**foto 13**), s úklidem či s přípravou zásob listů na zimní období. Jmenovitě se jednalo například o firmy Mondí Bags Štěpí a.s., Kooperativa pojišťovna, a.s., Vězeňská služba Litoměřice, Česká spořitelna, a.s., Komerční banka, a.s., Penny Market s.r.o.

Adopce a patroni

Mgr. Veronika Schranková

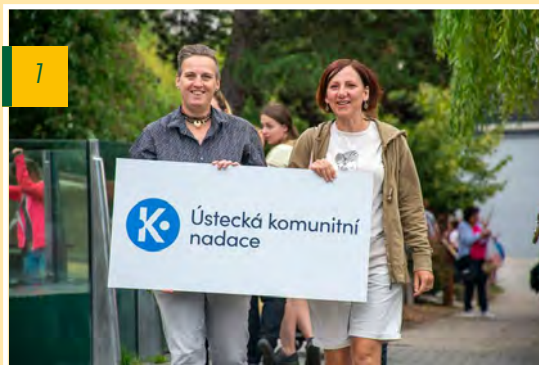
Zoo Ústí nad Labem se po dobu dlouholeté historie snaží naplňovat své hlavní poslání, což je ochrana vzácných a ohrožených druhů zvířat. Péče o ně je však velmi náročná a nákladná, takže limitujícím faktorem je bezesporu hledisko finanční.

Jsme velmi rádi, že i v roce 2023 do naší zoologické zahrady mířila finanční podpora z řad jednotlivců, kolektivů, firem a dalších subjektů prostřednictvím tzv. adopce zvířete, patronace zvířete nebo nově díky konceptu Patron zoo. Tento koncept vznikl v srpnu 2023, kdy zoo spojila své síly s steckou komunitní nadací (ÚKN) – **foto 1**, která se více než 30 let v regionu věnuje rozvoji dárcovství a filantropie. Zároveň se snaží, aby ve chvíli, kdy dárci chtějí věnovat finanční prostředky, mohli využít moderní technologie. Administrace těchto darů totiž probíhá přes portál Darujme.cz, který nabízí dárcům maximální pohodlí pro zaslání finančních prostředků. Kromě tohoto nového projektu se nám společně s ÚKN podařilo prostřednictvím sbírky Seznamka pro tapíry vybrat finance na výstavbu koridoru z pavilonu Asijský prales do venkovního výběhu tapírů.

Vážíme si jakékoliv podpory, kterou nám dárci poskytnou. Nároky na chovatelská zařízení se v průběhu času neustále zvyšují, což je dobře, neboť zajišťují welfare chovaných zvířat. Snažíme se s trendy moderních zoologických zahrad držet krok a zároveň chceme vytvořit jedinečné místo i pro naše návštěvníky.

Podmínky forem podpory jsou uvedeny na webových stránkách zoo, kde jsou zároveň zveřejněny seznamy zvířat, adoptivních rodičů i patronů zoo. Naši příznivci zde najdou on-line přihlášku a potřebné odkazy, takže podpora zoo tímto způsobem je velice jednoduchá.

Děkujeme všem příznivcům zoo za jejich podporu a přičeň.

ADOPTIVNÍ RODIČE

Jméno, název firmy	Částka	Zvíře
Aerobic club DDM Ústí n.L.	4 000	surikata
Alena Bůžková	1 500	majna Rothschildova
Alena Pinkasová	3 500	ara vojenský
Aleš Čimo	6 000	mandril rýholící
Aleš Doubek	1 000	pásovník krátkoocasý
Anastasia Matyunina	1 500	sova pálená
Andrea Novotná Rychtecká	15 000	šakal čabrakový
Andrea Rotová	1 000	trnucha mřížkovaná
Aneta Krausová	5 000	alpaka
Anna Ondráčková	6 000	aligátor americký
Aoyama Automotive Fasteners Czech	7 000	jeřáb mandžutský
Bára Sommerová	1 500	majna Rothschildova
Barbora Vodičková	1 000	želva uhlířská
Bc. Ladislava Králová	6 000	mandril rýholící
Bc. Rostislav Lassig	1 000	želva hvězdnatá
Dagmar Ličmanová	1 000	želva zubatá
Dagmar Mandovcová	5 000	makak kápoový/kuandu obecný
Dagmar Mandovcová	5 000	tamarín bělohubý
Dachdecker spol. sro, Norek	4 000	mandril rýholící
Dana a Dušan Výborní	1 000	sýček obecný
Daniel Zelenka	1 000	pralesnička strašná
David Stárek	2 500	kajmánek malý
Delikomax	4 000	chvostan bělolící
Euromit	5 000	vydra malá
Eva Fialová	30 000	prasata visajanská
Eva Fialová	30 000	tapír čabrakový
Eva Hrdá	2 000	chameleon jemenský
Eva Kolankiewiczová	4 000	surikata
Eva Šlégrová	1 500	sova pálená / dytík velký
Eva Zaplatílková	2 500	lori zelenoocasý
Felix Neumann	20 000	irbis
František Hlavatý	5 000	lvíček zlatý
Gabriela Hejduk	1 000	sýček obecný
Gymnázium Jateční	3 500	ara ararauna
Hana Achsová	1 000	korálovka sedlatá sinoaloaská
Hana Mansfeldová	4 000	surikata
Hana Moleková	1 000	želva zelenavá
Hana Zubrová	2 500	lori zelenoocasý
Helena Nováková	15 000	gepard štíhlý
Horst Gyra	2 500	sovíce sněžní

Jméno, název firmy	Částka	Zvíře
Horst Gyra	2 500	pušтік bělavý pobaltský
Chocholoušová Martina	1 500	kaloň pobřežní
Ing. Blanka Vajrychová	20 000	irbis
Ing. Jiřka Kaňáková	4 000	muntřak malý
Irena Mildnerova	2 500	kajmánek malý
Irina Korbelová	40 000	tygr malajský
Ivana Francová	3 500	ara vojenský
Ivana Lassigová	1 000	želva tlustohrdlá
Ivana Vlasáková	5 000	alpaka
Ivana Vlasáková	4 000	muntřak malý
Iveta Hofmanová	10 000	osel somálský
Jakub Muller	1 000	sýček obecný
Jan Belán	2 000	leguán nosorohý /trnorep skalní
Jan Benda	1 000	rosnice siná
Jan Benda	1 000	víčkovice černoskvrnná
Jan Hofman	10 000	osel somálský
Jan Schiller	20 000	medvěd malajský
Jan Turay	1 000	sýček obecný
Jana Hájková	1 500	kaloň pobřežní
Jana Havránková	1 000	želva stepní
Jana Chudinová	2 500	řako ředý
Jana Kojetřínová	3 500	kakadu palmový
Jana Nachtigalová	1 500	sova pálená
Jana Ováryová	1 000	piraňa Nattererova
Jana Vaňková	4 000	chvostan bělohlicí
Jaroslav Bureř	3 000	kočka slaniřtní
Jaroslav Rybáček	1 000	želva stepní
Jaroslav řvejdar	6 000	lemur kata
Jaroslava Jahelková	3 500	korunáč vějřřový
Jaroslava řkolníková	5 000	voduřka červená
Jaroslava Vaňková	7 000	ara ararauna
JAST UL s.r.o	6 000	mandřil řýholicí
JAST UL s.r.o	5 000	sup himálský
Jindra Nejedlá	1 000	želva uhlřřská
Jindřřřka Kařimřřřová	24 000	voduřka jelenovitá
Jiřř Lacina	1 000	agama kočičinská
Jiřř Mládek	10 000	jelen bělohubý
Jiřřina Endřřřřřová	15 000	rosomák sibiřřřřř
Jiřřka Kubiřřřřřová	2 500	pušтік pobaltský
Jiřřka Musilová	3 500	ara hyacintový
Jiřřka Renglová	1 000	bazililřřek zelený
Josef Hejřřřřř	2 500	zoborořřek vrásčitý
Josef Trogl	5 000	makak kápvový/vyřřřřř malá

Jméno, název firmy	Částka	Zvíře
JT SERVICE, Petra Minková	1 500	sova pálená
Juraj Konečný	5 000	sika vietnamský
Karla Hrotková	3 000	dytík velký
Klára Heringová	5 000	alpaka
Klára Stárková	2 000	chameleon jemenský
Kristina Kaiserová	2 500	výr velký
Květoslav Zaplatílek	1 000	piraňa Nattererova
Ladislav Černý	6 000	vari černobilý
Lahovská Růžena	2 000	leguán kubánský
Lenka Havelková	8 000	gibon bělolící
Lenka Havelková	6 000	mandril rýholící
Lenka Machová	1 000	pralesnička batiková
Lenka Moravcová	6 000	hulman jávský
Lenka Sikorová	1 000	karetka novoguinejská
Libuše Frintová	4 000	nosál bělohubý
Lidmila Šlejharová	1 000	želva uhlířská
Linda Zeřová	2 500	kajmánek malý
Luboš Kukačka	1 000	čukvala zavalitá
Lucie Kupcová	2 000	krajta zelená
Lucie Racková	2 000	chameleon jemenský
Lucie Rychtrová	5 000	makak kápoový/kočkodan Brazzův
Marcel Dvořák	4 000	velemyš obláčková
Marek Bělka	10 000	lenochod dvoupřstý
Marek Vaněček	1 000	bazilišek zelený
Marián Macko	1 000	pralesnička strašná
Marián Macko	1 000	želva uhlířská
Martin Cimerman	1 000	želva stepní
Martin Cimerman	6 000	lemur kata
Martin Frinta	4 000	nosál bělohubý
Martin Kraus	1 500	sová pálená
Martin Kraus	1 000	želva uhlířská
Martin Sobota	1 500	korovec mexický
Martin Tomas	8 400	surikata
Martina Chocholoušová	1 500	koroptev korunkatá
Martina Škorpilová	1 000	kystráček modrolící
Martina Škorpilová	5 000	tamarín žlutoruký
MDDr. Markéta Benešová	5 000	kočkodan Brazzův
Městský obvod Neštětice	10 000	lenochod dvoupřstý
Mgr. Bc. Milena Hodková	2 500	výr velký
Mgr. Bc. Milena Hodková	1 000	čukvala zavalitá
Mgr. Bc. Milena Hodková	6 000	lemur kata
Michaela Kubíčková	1 000	želva ostruhatá
Michaela Nováková	7 000	ara zelený

Jméno, název firmy	Částka	Zvíře
Michaela Rabasová	2 500	pušfík bělavý pobaltský
Miloš Huja	2 000	koza domácí - holandská zakrslá
Miroslav Beran	1 000	sklípkan Smithův /zmije obecná
Monika Bretová	6 000	aligátor americký
Monika Hrdličková	1 000	dytík velký
Monika Pazáková	1 000	bazilišek zelený
Olga Kopáčová	1 500	tnorep skalní
Olga Kopáčová	2 000	piraňa Nattererova
Ondřej Gabčan	2 000	krajta královská
Ondřej Malý	1 000	zmije obecná
Ondřej Malý	2 000	psohlavec orinocký
Ondřej Malý	2 500	lori zelenoocasý
Pavel Bartoš	1 500	sova pálená
Pavel Jůza	5 000	pony shetlandský
Pavel Jůza	5 000	lama krotká
Pavel Koblí	1 000	pralesnička barvířská
Pavla Bendlová	2 000	pralesnička azurová
Pavla Bendlová	3 000	sovice sněžní
Pavla Kunzová	5 000	tamarin bělohubý
Pavla Kunzová	1 500	sova pálená
Pavla Kunzová	2 500	veverka Prévostova
Pavla Lapková	2 000	krajta zelená
Pavla Šťastná	4 000	kosman zakrslý
Pavína Křtěnová Kastlová	2 000	leguán kubánský
Pavína Ondráčková	8 000	kuskus medvědí
Petr Kofroň	2 500	výr velký
Petr Nedvědický	20 000	velbloud dvouhrbý
Petr Ptáček	1 000	pralesnička brazilská
Petr Vorlíček	1 000	želva annámská
Petra Seidelová	2 500	kajmánek malý
Petra Seidelová	2 500	želva ostruhatá
Petra Šlechtová	1 500	sova pálená
Petra Šejmová	1 000	sýček obecný
Petra Šejmová	1 500	sova pálená
Petra Šejmová	2 500	výr velký
Petra Šejmová	2 500	sovice sněžní
Petra Šejmová	2 500	pušfík bělavý pobaltský
Petra Thielová	5 000	kočkodan Brazzův
Petra Thielová	5 000	kočkodan Brazzův
Pierburg.s.r.o - tým kvality	8 000	gibon bělolící
Progress-cbt	4 000	kuandu obecný
Radomír Zajíček	1 000	želva uhlířská
Radomíra Šmejkalová	2 500	výr velký

Jméno, název firmy	Částka	Zvíře
Radovan Lev	6 000	lemur kata
Radovan Plášil	1 000	sýček obecný
Ronica s.r.o., R. Straka	6 000	lemur kata
Slavomír Chroust	1 000	papoušek vlnkovaný
Slavomír Chroust	2 000	krajta královská
Slavomír Chroust	1 000	sklíkan potulný
Spolchemie, Pavel Jiroušek	10 000	zebra Hartmannové
Stanislav Kórner	8 000	surikata
Stanislav Kórner	4 000	surikata
Stanislav Kórner	8 000	surikata
Stanislav Kórner	12 000	surikata
Stanislava Langrová	1 000	želva annámská
Stavební odvodňovací prvky	12 000	mandril rýholící
Šárka Kuželová	1 500	trnorep skalní
Štěpánka Losenická	1 000	pralesnička azurová
Táta a syn, Monika Plicková	1 000	amadina Gouldová
Teplická ambulance s. r. o.	8 000	kuskus medvědí
Tereza Machová	1 000	pralesnička pruhovaná
Tereza Sedláková	2 500	tana severní
Tereza Sotonová	1 000	sýček obecný
Terezie Punčochářová	6 000	hulman jávský
Tomáš SCHEJBAL	4 000	surikata
Tomáš Zahrádka	1 000	korálovka mexická
Věra Mlnářiková	1 000	papoušek vlnkovaný
Veronika Benešová	1 000	žebrovník Waltlův
Veronika Kůlová	1 000	želva zelenavá
Veronika Plzáková	1 000	bazilišek zelený
Veronika Přihodová	4 000	velemyš obláčková
V-KLIMA s.r.o.	10 000	zebra Hartmannové
V-KLIMA s.r.o.	15 000	gepard štihlý
Vladimír Schon	6 000	gueréza / mandril rýholící
Vladimír Schon	6 000	gueréza / vari černobílý
Vladimír Šamša	1 000	scink dluhonohý
Vladimíra Sedláčková	1 000	karetka novoguinejská
Vladimíra Sedláčková	1 000	amadina Gouldová
Zdeňka Chaberová	10 000	lenochod dvoupřstý
ZŠ Vojnovičova	1 000	bazilišek zelený
ZŠ Vojnovičova	1 000	sýček obecný
ZŠ Vojnovičova	1 000	piraňa Nattererova
Zuzana Schwarz Bařtipánová	20 000	tučňák brýlový
Zuzana Unčovská	1 000	želva annámská
Žaneta Šupíková	2 000	psohlavec orinocký
Žaneta Šupíková	1 500	čejka australská

PATRONI

Jméno, název firmy	Částka	Zvíře
"Dětský úsvit" z.s	5000	gepard štíhlý
Antonín Čelonk	1000	mravenečník čtyřprstý
Antonín Mrňák	1111	alpaka
Auto Bohemia	3000	orangutan bornejský
Baumgartnerová Milena	1000	tuleň obecný
Dana Stránská	1000	alpaka
Darina Kaliničová	1000	gepard štíhlý
David Dobrovolný	2500	irbis
Denisa Mášová	1000	irbis
Denisa Mášová	1000	gepard štíhlý
Eliška Vránová	1500	kuskus medvědí
Eva Hajdanková	1000	kočka slaništní
Eva Poslová	1000	kočka slaništní
Gabriela Šfaštná	1000	medvěd malajský
Hana Nosková	2400	tuleň obecný
Helena Nováková	1000	surikata
Iva Šprincová	1500	velemyš obláčková
Jan Pekárek	2000	pekari páskovaný
Jan Šfaštný	5000	gepard štíhlý
Jana Cihelková	1000	surikata
Jana Medonosová	1500	žirafa severní núbijská
Jaromír Ducháček	1500	lev konžský
Jindřiška Stránská	1000	lev konžský
Jiří Kunášek	2000	lenochod dvouprstý
Jiří Ptáčník	10000	velbloud dvouhrbý
JT Service, Petra Minková	2000	žirafa severní núbijská
Karel Gutwirt	1000	nandu pampový
Kateřina Říhová	2000	orangutan kříženec
Ladilava Koutová	1000	lvíček zlatý
Libuše Tonová	3000	kočka slaništní
Lomíčková Taťána	1500	tuleň obecný
Lucie Šebelová	1000	žirafa severní núbijská

Jméno, název firmy	Částka	Zvíře
Magda Králíčková	1000	tuleň obecný
Martin Chudoba	3000	gueréza / korunáč vějířový
Martin Sušir	1500	kočka slaništní
Matúš Lacko	1000	vydra malá
Matúš Lacko	1000	kajmáněk malý
Pavla Burešová	1000	sova pálená
Pavla Čapková	1000	orangutan (kříženec)
Pavla Lužáková	2000	tygr malajský
Petr Roubíček	5000	lemur kata
Petra Šebková	1000	kuandu obecný
Petra Šlechtová	1000	surikata
Renata Češková	4000	chvostan bělolící
Simona Krausová	1500	tučňák brýlový
Tereza Lapáčková	2500	rosomák sibiřský
Tomáš Cimbota	6000	osel somálský
Tomáš Cimbota	6000	kuandu obecný
Tomáš Loněk	1000	lemur kata
Tomáš Šulc	1500	osel somálský
Věra Mlnářiková	1000	orangutan (kříženec)
Vlasta Straková	1000	orangutan (kříženec)
Základní škola Hluboká 150	8000	panda červená

PATRONI ZOO

Jméno, název firmy	Částka
Benešová Kateřina	1000
Bergman Zdeněk	2000
Bouška Daniel	1500
Cíza Václav	1000
Čechová Iva	3300
Češková Henrietta	2000
Češková Henrietta	2000
Fialová Eva	5000
Ficencová Katka	1000
Frintová Libuše	1000
Gissy David	1000
Gloneková Felicie	1000
Hajšl Jiří	2000
Hajšl Jiří	15000
Hrád Eva	2000
Hubkova Eva	2000
Hudec Tomáš	1000
J Jan	1500
Jarolímek Přemysl	5000
Ježek Bohumil	1000
Karfilátová Hana	1000
Kašická Marta	1000
Kohoutová Lucie	5000
Kotalík Michal	1000
Kotrs Vítězslav	1000
Kroc Miroslav	1000
Kubištová Jiřka	2000
Lefner Jan	1000
Loskotová Radka	1000
Mach Norková Šárka	1000
Mandovcova Dagmar	2000
Matiašek Richard	1000
Matoušová Ludmila	1000
Mikoláš David	1000
Mikulcová Jana	3000
Mildner Adam	1000
Mildner Adam	10000
Nechybová Věra	1000
Novák Jaroslav	2000
Nováková Eva	2000
Nováková Martina	2000
Novotná Rychtecká Andrea	1000
Ondráčková Petra	1000
Ondráčková Anna	1000
Ottová Martina	1000
Ováryová Jana	2000
Paur Jaroslav	2500
Pekárek Jan	2000
Polanská Nebeská Diana	2000
Psota Ondřej	1000

Jméno, název firmy	Částka
Psotová Eva	1000
Ptáček Petr	1000
Rodovská Zuzana	1000
Rothová Bolid M Ludmila	1000
Slabá Lenka	1000
Slámová Pavlína	1000
Šlechtová Petra	2000
Šmejkalová Radomíra	5000
Štěrbová Michaela	1000
Šupíková Žaneta	2000
Talatčík Václav	2000
Třebatická Martina	1000
Turay Jan	1000
Tyralíková Jana	2000
Valešová Kateřina	1000
Vašina Michal	1000
Vlach Tomáš	1000
Vlasák Václav	1000
Vlasák Václav	2500
Vobrubová Veronika	1000
Vosyka Jan	1000
Vránová Eliška	1000
Žákovská Karolína	2000

Provozní útvar

Činnost provozního útvaru

Vlastimil Mařík

Úsek údržby a dopravy se stejně jako v minulých letech podílel na údržbě a opravách areálu zoo i Centra pro zvířata v nouzi tak, aby areál byl komfortní pro chovaná zvířata, bezpečný a upravený pro návštěvníky i zaměstnance. Průběžně byly prováděny revize a kontroly, které jsou dány platnými legislativními nařízeními. Pracovníci útvaru prováděli opravy a údržbu zařízení areálu zoo. Jednalo se o opravy zednické, zámečnické, truhlářské a elektrikářské. Zajišťovány byly nejen opravy, ale i součinnost s externími dodavateli. Zaměstnanci úseku dopravy zajišťovali během roku dovoz, rozvoz a navážení potřebného materiálu na opravy, dále rozvoz krmiv po zoo, zajištění okusových větví pro zvířata, parkosů či svoz odpadu. Podle zákonných norem a časových termínů byla zajišťována STK vozidel, školení profesních řidičů a referentské zkoušky.

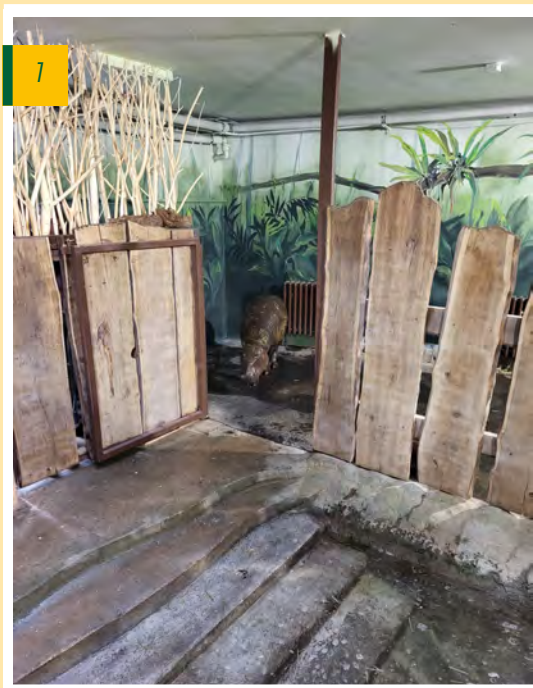
NEJVÝZNAMNĚJŠÍ AKCE ROKU 2023 PROVEDENÉ SVĚPOMOCÍ

Změna expozice pro hrošíka liberijského

Po přesunu tapíra do nového výběhu jsme expozici kompletně zrezovali. Vybudovali jsme zde nové rozvody vody a elektroinstalace a poté jsme opravili staré omítky a podlahy. Prostory byly kompletně vymalovány a byly zde instalovány nové dřevěné zástěny (**foto 1**).

Karotáž geotermálního vrtu

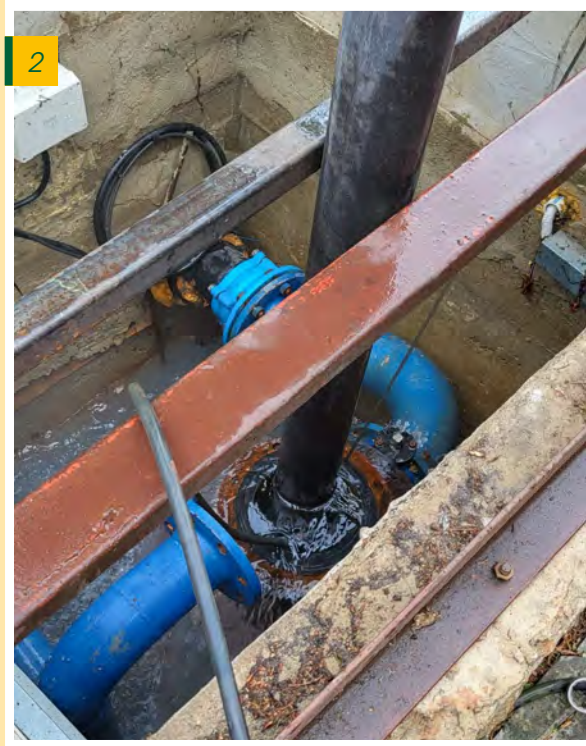
Po 19 letech provozu geotermálního vrtu, který naše zoologická zahrada využívá k vytápění celého areálu, jsme nechali vrt zkontrolovat (**foto 2**). Provozní útvar se na přípravách kontroly podílel. Vrt jsme museli vystrojit a připravit vše potřebné pro jeho kontrolu, kterou prováděla externí firma.

Karotáž obsahovala kamerový záznam a kontrolu pažnic až do celkové hloubky 530 metrů, a především měření jeho vydatnosti vody. Po celkové pozitivní kontrole jsme obdrželi zprávu, že geotermální vrt můžeme nadále k vytápění zahrady využívat.

Rekonstrukce šatny a sociálního zařízení pro zaměstnance provozního útvaru

Po 30letém provozu bylo nutné šatny a sociální zařízení zmodernizovat dle platných hygienických norem. Modernizace zahrnovala výměnu rozvodů vody, elektroinstalace, nové obklady a dlažby. Dále byla provedena kompletní výmalba prostor a šatny byly vybaveny novými šatními skříňkami a lavicemi.

Nové oplocení v Centru pro zvířata v nouzi

Zoologická zahrada nepečuje pouze o zvířata zahrady, ale i o opuštěná zvířata v městském útulku. Provozní útvar zde celoročně provádí nejen běžné drobné opravy, ale i ty rozsáhlejší. V loňském roce jsme například vybudovali nové oplocení (**foto 3**) a provedli opravy na elektroinstalaci. Také jsme zajišťovali výměnu elektrokotle za nové tepelné čerpadlo vzduch/voda.

Nejvýznamnější opravy a akce provedené externími firmami

Naše zoologická zahrada se dlouhodobě potýká s nedostatkem sociálních zařízení pro návštěvníky. Jako nejefektivnější řešení tohoto problému bylo vyhodnoceno pořízení kontejnerových modulů pro tyto účely. Byly pořízeny dva moduly, které jsme umístili u výběhů poníků (**foto 4**) a u dětského hřiště Minivětruše.

Ocelové dvorky pro koně Převalského

Po odchodu slonice Delhi jsme využili venkovní výběh právě pro koně Převalského. Zde jsme nechali na míru vyrobit ocelové ohrady pro jejich ustájení a veterinární vyšetření (**foto 5**).

Personální obsazení

Personální obsazení k 31. 12. 2023

Vedení zoo

Ing. Ilona Pšenková, Ph.D.	ředitelka organizace
Ing. Michaela Matkovičová	asistentka ředitele
Ing. Petra Padalíková	zástupce ředitele pro péči o zvířata a zahradnictví
Ing. Soňa Rysková	vedoucí ekonomicko-personálního útvaru
Ing. Lenka Slabá	vedoucí útvaru kontaktu s veřejností
Vlastimil Mařík	vedoucí provozního útvaru

6 osob

Odborní pracovníci zoo

Mgr. Ing. Anna Čermáková	zooložka
Mgr. Martina Dvořáková	zooložka
Ing. Markéta Gloneková, Ph.D.	zooložka
Ing. Pavel Král	zoolog
Bc. Lukáš Ševcovic	zoolog
Bc. Jitka Nesvorová	koordinátorka veterinární péče
Marcela Vaňková	vedoucí přípravný krmiv

7 osob

Další vedoucí pracovníci

Soňa Svobodová	vedoucí zahradnického úseku
Jaroslava Ježková	vedoucí Centra pro zvířata v nouzi
Libor Ipser	vedoucí úseku údržby

3 osoby

Zaměstnanci

Zoologický útvar	30
Ekonomicko-personální útvar	4
Útvar kontaktu s veřejností	7
Provozní útvar	11
Zahradnický úsek	8
Centrum pro zvířata v nouzi	6

66 osob

CELKEM 82 kmenových zaměstnanců

Zoologická zahrada Ústí nad Labem, p. o.

Drážďanská 23

400 07 Ústí nad Labem

e-mail: zoo@zoousti.cz

tel.: +420 475 503 354

internet: www.zoousti.cz